

ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DE INSIGNE
DIN ROMÂNIA

JURNAL INSIGNOGRAFIC NR.21

2021

CRONOLOGIA REUNIUNILOR COLECȚIONARILOR DE INSIGNE DIN ROMÂNIA

1	Petroșani	1975	Întâlnire	38	Alexandria- Petroșani	2012	Congres
2	Timișoara	1976	Întâlnire	39	București	2013	Congres
3	Craiova	1977	Întâlnire	40	Petroșani	2014	Congres
4	București	1978	Întâlnire	41	Târgu Secuiesc	2015	Congres
5	Petroșani	1979	Întâlnire	42	Băile Felix	2016	Congres
6	Arad	1980	Întâlnire	43	Bacău	2017	Congres
7	Timișoara	1981	Întâlnire	44	Băile Felix	2018	Congres
8	Arad	1982	Întâlnire	45	Turnu Măgurele	2019	Congres
9	Timișoara	1983	Întâlnire	46	Bârlad	2020	Congres
10	Petroșani	1984	Întâlnire	47			
11	Târgu Mureș	1985	Întâlnire	48			
12	Timișoara	1986	Întâlnire	49			
13	Timișoara	1987	Întâlnire	50			
14	Craiova	1988	Întâlnire	51			
15	Petroșani	1989	Întâlnire	52			
16	Petroșani	1990	Întâlnire	53			
17	Petroșani	1991	Întâlnire	54			
18	Petroșani	1992	Întâlnire	55			
19	Petroșani	1993	Reuniune	56			
20	Petroșani	1994	Reuniune	57			
21	Petroșani	1995	Reuniune	58			
22	Petroșani	1996	Reuniune	59			
23	Vulcan	1997	Reuniune	60			
24	Aninoasa	1998	Reuniune	61			
25	Aninoasa	1999	Reuniune	63			
26	Târgu Secuiesc	2000	Reuniune	64			
27	Lupeni	2001	Reuniune	65			
28	Lupeni	2002	Reuniune	66			
29	Lonea – Petrila	2003	Reuniune	67			
30	Lupeni	2004	Reuniune	68			
31	Târgu Secuiesc	2005	Reuniune	69			
32	Petrila	2006	Reuniune	70			
33	Alexandria	2007	Reuniune	71			
34	Petroșani	2008	Reuniune	72			
35	Petroșani	2009	Congres	73			
36	Târgu Secuiesc	2010	Congres	74			
37	Alexandria- Petroșani	2011	Congres	75			

ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DE INSIGNE DIN ROMÂNIA

**JURNAL
INSIGNOGRAFIC
NR. 21**

2021

ISSN 1843-9535

Pe coperta I sunt redate insignele : „*Reuniunea Minieră de Cântări și Lectură*” din Steierdorf-Sigismund având ca fond culorile internaționale ale mineritului (verde-negru).

Colectivul de redacție :
Prof. Tiberiu Kelemen – coordonator,
Dumitru Ioan Pușcașu – redactor, tehnoredactare,
Mihai Livadariu – foto.
Alexandru - Gheorghe Turi - foto

În atenția colaboratorilor

Va informăm pe această cale că redacția își rezervă dreptul de a publica materialele în funcție de spațiu și de integrarea în profilul revistei. De asemenea, ne rezervăm dreptul de a face unele modificări pe textele acceptate pentru tipar, firește după consultarea și avizarea autorilor.

În unele cazuri, vom accepta preluarea unor articole apărute în alte publicații, dar care prezintă un interes deosebit pentru tematica insignografică. În această situație persoana care propune articolul respectiv are obligația de a indica în mod exact sursa de proveniență.

Rugăm autorii să specifice bibliografia acolo unde este cazul.

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor publicate revine în totalitate autorilor.

Materialele prezentate spre publicare nu se restituie.

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Prof. Tiberiu Kelemen
Coordonator al „Jurnalului insignografic”

După aproape douăzeci de ani, când prefața „Jurnalului” a fost scrisă în condiții normale, a trebuit să vină și cea așternută pe hârtie în condițiile prevăzute în Ordonanța militară, în plină pandemie provocată de Coronavirus sau Covid-19, după cum a fost botezat de O.M.S.

Au fost amânate sau pur și simplu anulate mari competiții sportive, chiar și Jocurile Olimpice ce urmau să se desfășoare la Tokyo și în care japonezii au investit sume considerabile, diverse întâlniri politice de mare importanță, unde se stabilea soarta omenirii. Enoriașii nu pot intra în biserici pentru a se ruga, iar la despărțirea de cei dragi care pleacă dintre noi pot participa doar opt membri ai familiei și am văzut-o chiar pe Sanctitatea Sa, Papa Francisc, ținând liturghia de Înviere în Catedrala „Sfântul Petru” goală, iar exemplele ar putea continua.

În atare situație a fost absolut normal ca mult așteptata întâlnire ce urma să se desfășoare, în premieră, la Bârlad să fie amânată. Se pune, însă, legitima întrebare: până când?

Dezideratul se află pe buzele tuturor colegilor și, la care, cu tot regretul, nu pot răspunde!

Pentru mine au fost momente triste în care a trebuit să-mi sun colegii cărora le-am trimis invitații și să-i anunț că cel de-al XII-lea Congres se amână până la o dată și o locație care vor fi comunicate ulterior.

Totul este și mai dureros pentru noi atunci când ne uităm la materialele care au fost deja pregătite pentru Bârlad precum: insigne, medalii, diplome, afișe etc.

În concluzie, însă, trebuie să trecem prin cele mai dure sacrificii, pentru ca să învingem această pacoste care ne afectează pe toți.

Făcând „haz de necaz”, îi informez pe colegi că am emis, într-un tiraj foarte mic, o insignă „Coronavirusul-ucigașul tăcut”, care va marca nenorocirea planetară peste ani, deoarece oamenii uită foarte repede la fel cum au ieșit din memoria tuturor ciuma bubonică, cea care a afectat 60% din populația Europei, holera, gripa spaniolă sau, mai recent, Ebola (între 2014-2016).

Încerc totuși să închei prefața într-o notă mai optimistă, dacă este posibil, în speranța că vom fi solidari cu ideea care stă la baza asociației noastre în sensul în care vom putea tipări numărul 21 al „Jurnalului”, respectiv dacă vom pune umărul, vom reuși să reluăm în cel mai scurt timp și întâlnirile noastre anuale.

Colectivul de redacție mulțumește colegilor care au trimis, spre a fi publicate, articole deosebit de interesante pentru ca „Jurnalul” să-și continue apariția anuală.

Dorim tuturor colecționarilor din România, oriunde s-ar afla și indiferent de profilul colecției, respectiv pentru cei dragi, mută sănătate!

INSIGNE DEDICATE MAREȘALULUI ION ANTONESCU

Col. (Rtr.) ing. Ștefan Samoilă
Vicepreședinte al Societății Numismatice Române
Președinte al Secției Numismatice Brașov
Prof. ist. Dorel MAN
Membru al Societății Numismatice Române, Secția Brașov

La realizarea insinelor am pornit de la una din puținele monograme cunoscute care au aparținut Mareșalului Ion Antonescu și anume cea de pe insigna Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale și de pe Bonurile de Inzestare ale Armatei.

Din perioada funcționării Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale se cunosc trei insigne.

Descriere:

Prima, de formă ovală, dimensiunea 32/24 mm, ac de prindere tip ac de siguranță, numerotate pe revers.

Pe avers, pe fond alb, albastru cu margine aur, insigna Ordinului „Mihai Viteazul“, cel mai mare ordin militar de război al României. Circular, de la stânga spre dreapta, legenda, cu aur: **CONSILIUL DE PATRONAJ AL OPERELOR SOCIALE** și un punct, în partea inferioară a insignei.

A doua insignă, are forma dreptunghiulară, ac de prindere tip ac de

siguranță. Se deosebește de prima prin mărirea insignei Ordinului „Mihai Viteazul“ care împarte legenda în două astfel: în partea superioară a insignei, de la stânga spre dreapta, legenda: **CONSILIUL DE PATRONAJ**, iar în partea inferioară, de la dreapta spre stânga, legenda: **AL OPERELOR SOCIALE**. Lipsește punctul din partea inferioară a insignei.

A treia insignă este din tombac, dimensiunea de 17,5/13,5 mm, cu inel de prindere la partea superioară.

Revers, pe un scut de tip elvețian, în 3D, suprapus pe Ordinului „Mihai Viteazul“, monograma **I(on)** pe ordin și **A(ntonescu)** suprapus pe **I**. Pe avers, pe patru rânduri, legenda: **CONSILIUL/DE/PATRONAJ/1942**

Pornind de la acest ultim tip de insignă am realizat două tipuri noi de insigne.

Prima insignă păstrează forma de scut elvețian pe care am plasat pe fond aur, în 3D, albastru cu margine aurie, insigna Ordinului „Mihai Viteazul“ și pe roșu cu margine aur, monograma **IA** (**I** pe ordin și **A** pe **I**). Insigna este realizată din tombac aurit, emailată, dimensiuni 25/22 mm, sistem de prindere ac de siguranță.

A doua insignă, rotundă, pe fond albastru, cu roșu și margine aur, monograma **AI**. La stânga și la dreapta monogramei câte o cunună de lauri din aur. Insigna este realizată din tombac aurit, emailată, diametrul 28 mm, sistem de prindere ac de siguranță.

Câteva cuvinte despre instituțiile și persoanele care au avut legătură cu realizarea insignelor de mai sus.

Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale. A fost persoană juridică de drept public care a fost înființată prin Decretul-lege nr. 996 din 9 aprilie 1941 și a funcționat pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri.

Obiectivul principal al Consiliului de Patronaj era ca, prin legătura între serviciile publice și activitatea instituțiilor de inițiativă particulară, să se ajungă la realizarea unor obiective cerute de imperativul vremurilor de atunci și anume: asistența familiilor celor căzuți în război; crearea unor noi posibilități de viață țăranilor și muncitorilor; asistența sistematică a celor lipsiți de sănătate și de puterea de a-și agonisi singuri cele necesare pentru hrana zilnică.

Președintă a fost numită **Maria Antonescu**, soția lui Ion Antonescu, iar vicepreședintă Veturia Goga, văduva lui Octavian Goga, prietenă de familie cu Maria Antonescu.

„Această instituție a venit deseori și în sprijinul populației evreiești, fie concret, cu ajutoare materiale și medicamente, fie prin intervenții la factorii de decizie politică, inclusiv pentru a salva de la deportare persoanele amenințate“.

În acest sens, mai târziu, în procesul din 1946, când Veturia Goga a fost pusă sub acuzare pentru că a fost în conducerea acestei organizații, o serie de **evrei** au dat declarații și au depus mărturie, confirmând sprijinul de care beneficiaseră din partea ei personal.

Conform ordinului Ministerului de Război nr. 1392 din 3 septembrie 1944, Consiliile și Comitetele de Patronaj se desființau. Decretul Lege 459 publicat în „Monitorul Oficial” nr. 213 din 15 septembrie 1944, stabilește că de la acea dată, Consiliul de Patronaj nu-și întrerupea activitatea, urmând să funcționeze pe lângă Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

Maria Antonescu, s-a născut la 3 noiembrie 1892, la Calafat și a decedat la 18 octombrie 1964, la București. La 29 august 1927, s-a căsătorit, pentru a treia oară, cu colonelul Ion Antonescu. În 1941, a fost numită președintă a Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale.

După arestarea Mareșalului Antonescu, 14 septembrie 1944, a fost arestată fără nicio explicație de doi ofițeri ruși din ordinul generalului Aurel Aldea. A fost dusă la Târgu Jiu, apoi la Hațeg. La 18 martie 1945, este trimisă la Moscova și ținută închisă la Lubianka în arest **la secret**. În acest timp, regina mamă a dat dispoziție doctorului Eduard Mezincescu să ancheteze modul cum au fost gestionate fondurile Consiliului de Patronaj în scopul acționării în justiție a Mariei Antonescu. Consilierul de la Curtea de conturi desemnat în acest scop **a găsit gestiunea în perfectă ordine și cu un surplus de 2000 lei**.

Adusă în țară în aprilie 1946, cu al doilea lot Antonescu, a fost ținută în beciurile Ministerului de Interne, apoi la Malmaison. În 1950, a fost judecată și condamnată pentru crime economice în cadrul colaborării sale cu „Centrala Evreiască - CE”, condusă de Radu Lecca.

Din 1955, i-a fost impus domiciliu forțat la Lățești, lângă Bordeni (în Bărgan). Aici starea de sănătate s-a agravat, dar nu a mai avut permisiunea de a părăsi domiciliul obligatoriu. La începutul anului 1964, a fost transportată în stare de comă la Spitalul Fetești. A decedat la 18 octombrie 1964.

Ion Antonescu, Mareșal al României, s-a născut la 14 iunie 1882, în Pitești și a fost asasinat la 1

1 iunie 1946, la Jilava – București. A fost un deosebit militar, diplomat și om de stat. A fost șeful Biroului Operațiilor din Marele Cartier General al Armatei în Primul Război Mondial, atașat militar(1923 – 1926) în Marea Britanie, Franța și Belgia, comandant al Școlii Superioare de Război (1927 - 1930), șef al Marelui Stat Major și ministru de război, iar din 4 septembrie 1940, până în 23 august 1944, a fost prim-ministru al României cu titlul de „Conducător al Statului”.

Ion Antonescu a făcut parte din delegațiile României la o serie de conferințe internaționale: Paris (1921), Londra (1924), Geneva (1924 și 1933) și l-a însoțit pe Nicolae Titulescu la unele reuniuni diplomatice importante din acea perioadă, cum a fost aceea a reparațiilor.

Dar cel mai bine este să amintim despre acest strălucit conducător prin câteva citate:

„Pentru el, Țara și Neamul sunt bunuri mai scumpe decât cerul, lumina și viața. A fi român înseamnă pentru el mai mult decât a fi om“ Mihai Antonescu.

În urma încheierii Tratatului de la București din mai 1918, Germania impunea între altele „sanctiuni“ României, să înlocuiască de la comanda Armatei cuplul Prezan-Antonescu.

„Nici că era posibilă o mai mare distincție pentru un ofițer de stat major de talia lui Ion Antonescu, decât aceea de a fi recunoscut în acest mod, aparte, de drept, de către un inamic, ca un adversar de seamă“. Dr. Jipa Rotaru.

„Maiorul Antonescu este un om de onoare în cel mai nobil sens al cuvântului. Succesele lui, care au salvat țara sa în situații critice, se datorează nu numai calităților lui de eminent strateg, ci și celor înnăscute viitorului om de stat “ Generalul rus Galițin.

„Ion Antonescu a fost, a rămas pentru mine, ca și pentru toți românii basarabeni, bucovineni, herțeni: Mareșalul Dezrobitor. După ce a fost executat a devenit și MARTIR “. Paul Goma.

„Și ce altceva a fost ION ANTONESCU dacă nu Soldatul cauzei ce s-a numit ROMÂNIA ETERNĂ“ Gheorghe Buzatu.

Și în încheiere „crezul“ lui Ion Antonescu: „Ceea ce mă conduce, ceea ce mă îndârjește, ceea ce mă asigură este neabătuta mea credință în drepturile și dreptatea neamului românesc“ și „Principalele scopuri ale politicii mele vor fi reîntoarcerea la patria-mamă a Basarabiei și a regiunilor de nord ale Bucovinei și ale Transilvaniei “.

Acest studiu nu se dorește a fi unul exhaustiv, nici nu ar putea în condițiile în care în permanență apar noi insigne, recent realizate și în general cu un areal de circulație și număr de exemplare destul de restrâns sau piese emise mai demult dar foarte puțin cunoscute masei colecționarilor. Ghidul prezent se dorește a fi un ajutor venit în sprijinul începătorilor (și nu numai) în acest domeniu al colecționării și studierii insinelor. De multe ori pe insigne apar câteva litere sau cifre fără vreo explicație clară, prescurtări ale unor denumiri de asociații, cluburi, comisii, comitete, evenimente etc. în spatele cărora stau istorii întregi. Acest îndrumar se dorește a fi punctul de plecare pentru deslușirea, descifrarea istoriilor ascunse în aceste mici simboluri.

Abrevierea este o prescurtare, adică reducerea unui cuvânt, sau a unui grup de cuvinte, la câteva litere, considerate suficiente, dar fără să se piardă înțelesul. Abrevierile sunt frecvente în textele științifice și în cele administrative. Există diferite feluri de a abrevia, fapt care impune reguli diferite de scriere. Astfel, reținem: abrevierea prin litera inițială, majusculă sau minusculă, a unui cuvânt, urmată de punct: p. = pagină; v. = vezi; I. L. Caragiale = Ion Luca Caragiale, M. Preda = Marin Preda. Fac excepție abrevierile punctelor cardinale: N = nord, S = sud, E = est, V = vest, care nu sunt urmate de punct. Un alt mod de a abrevia este prin eliminarea literelor finale, urmată de punct: acad. = academician, arh. = arhitect, art. = articol, cap. = capitol, ex. = exemplu, ing. = inginer, lt. = locotenent, prof. = profesor, serg. = sergent, str. = stradă; Al. Brătescu-Voinești = Alexandru Brătescu-Voinești etc. Mai există abrevierea prin eliminarea literelor interioare, urmată de punct: bd. = bulevard; dr. = doctor etc. În abrevierea unor termeni compuși sau ai unor expresii latinești, nu se lasă spațiu între cuvintele abreviate: a.c.=anul curent, d.a.= după-amiază, î.e.n.= înaintea erei noastre, s.m. = substantiv masculin; N.B.= nota bene („bagă de seamă”), P.S.= post-scriptum (adaos după semnarea unui mesaj). Dacă unul sau toți termenii se scriu în mod obișnuit cu majusculă inițială, majuscula se va păstra și în abreviere: d.H. = după Hristos, A.S.R. = Alteța Sa Regală, Î.P.S = Înalt Prea Sfințitul¹.

Sigle. O definiție specifică a siglei, în limba română, o găsim în Dicționarul de termeni lingvistici², SIGLA este o prescurtare convențională formată din litera inițială sau din grupul de litere inițiale folosite în inscripții, în manuscrise etc. pentru a evita cuvintele sau titlurile prea lungi, ca de exemplu ArhO (Arhivele Olteniei), RRL (Revue Roumaine de Linguistique), SG (Studii de gramatică) etc. Dacă o abreviere (S.S. = Sfinția Sa) nu se poate citi decât în extenso, adică „S.S. = Sfinția Sa”, o siglă (SS = Schutzstaffel, „eșalonul de protecție”, organizație paramilitară nazistă) se va pronunța doar prin citirea literelor („es-es”, în exemplul nostru). De asemenea, la sigle, punctul de abreviere este facultativ, tendința actuală fiind omiterea lui. Nu se lasă spații între literele siglei. Astfel, sunt sigle: ANAF = Agenția Națională de Administrare Fiscală; IBM= International Business Machines; UNESCO = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization³.

Acronimele, conform aceluiași Dicționar de termeni lingvistici, sunt cuvinte formate din prima sau din primele litere ale cuvintelor care compun o sintagmă, o expresie, un titlu etc., ca în O.Z.N. (Obiecte zburătoare neidentificate). Trebuie să precizăm, pentru o corectă înțelegere, că, în comparație cu sigla, acronimul se comportă ca un nume comun: laser, Internet, ozene, radar. Alte acronime: aprozar-unitate comercială pentru produse agroalimentare; CV-currículum vitae; PR-public relations, relații publice; TBC- tuberculoză.

Mai jos publicăm o listă (ce nu este completă, ci în continuă actualizare) cu prescurtări sub forma de abrevieri, sigle și acronime întâlnite pe insignele românești cu explicațiile acestora, iar acolo unde am

¹ https://adevarul.ro/cultura/patrimoniu/mic-indreptarprivind-cele-mai-frecvente-greseli-limba-abrevierisigle-simboluri-x-1_56f506a25ab6550cb83684f9/index.html (accesat 12.08.2019)

² Constantinescu-Dobridor, Gheorghe, Dicționar de termeni lingvistici, București, Teora, 1998, accesibil pe Dexonline (DTL '98) (accesat la 22 august 2018)

³ https://adevarul.ro/cultura/patrimoniu/mic-indreptarprivind-cele-mai-frecvente-greseli-limba-abrevierisigle-simboluri-x-1_56f506a25ab6550cb83684f9/index.html (accesat 12.08.2019)

avut informații și trimerile bibliografice referitoare la insignele în cauză prescurtările pot apărea pe insigne cu puncte între litere sau nu. Am preferat scrierea în cadrul listei fără puncte între litere.

1CF-Regimentul 1 Căi Ferate – Focșani⁴

1OM-Regimentul Obuziere de munte 1 Ghimbav⁵

2AG-Regimentul 2 Artilerie grea⁶, (există și alte numere de regimente)

4AC-Regimentul 4 Artilerie călare⁷, (există și alte numere de regimente)

5D-Regimentului 5 Dorobanți⁸, (există și alte numere de regimente)

5V-Regimentul 5 Vânători de linie – Cetatea Albă⁹

6VM- Regimentul 6 Vânători de munte – Aiud¹⁰, (există și alte numere de regimente)

22A-Regimentul 22 Artilerie¹¹, (există și alte numere de regimente)

27I-Regimentul 27 Infanterie¹², (există și alte numere de regimente)

33D- Regimentul 33 Dorobanți – Tulcea¹³, (există și alte numere de regimente)

A-Arbitru

AAM-Asociația Asistenților Medicali

ABC-Asociația Bucătarilor și Cofetarilor din România

ACCP-Asociația Centrală a Crescătorilor de Porumbei din România

ACCR-Automobil Club Regal Român¹⁴

ACIR-Asociația Colectionarilor de Insigne din România;

ACF-Asociația Creștină a Femeilor

ACP-Atelierele Centrale Petroșani¹⁵

ACR-Automobil Clubul Român¹⁶

ACRR-Automobil Club Regal Român¹⁷

ADMIR- Asociația Drumeților din Munții Iubiți ai României¹⁸

AFR-Asociația Filateliștilor din România

AGER-Asociația Generală a Economiștilor din România

AGIR-Asociația Generală a Inginerilor din România¹⁹

AGRU- Asociația Generală a Românilor Uniți (greco-catolici)²⁰

AGVPS-Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi

AIIR-Asociația Inginerilor de Instalații din România

AIMS-Academia de Inalte Studii Militare²¹

AJVPS-Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi²²

ALRO -Abreviere pentru “Aluminiul românesc” produs la combinatul Slatina, în forme de bare

AMC-Aparatură de Măsură și Control²³

---

⁴ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

⁵ ibidem

⁶ ibidem

⁷ ibidem

⁸ ibidem

⁹ ibidem

¹⁰ ibidem

¹¹ ibidem

¹² ibidem

¹³ ibidem

¹⁴ Tatiana Ristea-Insigne cu semnificații economice și științifice din colecția muzeului județean de istorie și arheologie Prahova, Jurnal Insignografic (JI) 2008, supliment V, p.29-31

¹⁵ Tiberiu Kelemen-Insigna Atelierele Centrale Petroșani-ACP 1909, în JI-2005,supliment II, p.26-29

¹⁶ Tatiana Ristea-op.cit., p.30

¹⁷ <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/automobilia> (01.04.2020)

¹⁸ Aurică Smaranda-O insignă rară Asociația Drumeților din Munții Iubiți ai României, JI 9-2011, p.20-21

¹⁹ Marin Crișu -Insignele Asociației Generale a Inginerilor din România A.G.I.R, JI 17/2017, p.67-72

²⁰ <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/varia> (1.04.2020)

²¹ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/republica-republic> (1.04.2020)

²² <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/vanatoare-hunting> (12.03.2020)

²³ Gheorghe Sarau, Maria Sarau, Daniel S. Petrila-Dicționar de abrevieri românești și străine, Ed.Nico, Tg. Mureș, 2016, p.22

AMIC-Asociația Muntele Mic²⁴
AMTE-Aradi Munkas es Testedzo Egyes (lb. maghiara)=Asociația Generală a Muncitorilor din Arad.
ANBC-Asociația Națională a Bucătarilor și Cofetarilor
ANCMRR-Asociația Națională a Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere
ANR-Asociația Nevăzătorilor din România
ANSMR-Asociația Națională a Salvatorilor Montani din România
ANSR-Asociația Națională a Surzilor din România
APA-Asociația Pescarilor Amatori (interbelică)
APC-Asociația Polițiștilor Creștini din România
APIMONDIA- Federația Internațională a Asociațiilor de Apicultori; a fost creată în 1893 pentru a susține apicultura la nivel internațional.
ARA-Asociația Română a Apei, a fost înființată în anul 1995
ARLUS-Asociația Română pentru Legăturile de Prietenie cu Uniunea Sovietică înființată în noiembrie 1944, sub conducerea P.C.R., cu sediul central la București.
ARMA- Asociația Română a Motocicliștilor Amatori²⁵
ARO-Autoturism (de teren) românesc
ARP-Alianța Româno-Polonă
ARPA-Asociația Română pentru Propaganda Aviației²⁶
ARPIA- Asociația Română pentru Propagandă și Istoria Aeronauticii
ARR-Aeroclubul Regal Român²⁷
ART.A.A.- Artilerist Anti-aeriana
AS-1.Asociație Sportivă; 2. Asociație Studențească
ASAS- Academia de Științe Agricole și Silvicultură constituită în 14 noiembrie 1969, la București
ASD-Asociația Studenților la Drept
ASIIT-Asociația Științifică a Inginerilor, Inventatorilor și Tehnicienilor
ASIT-Asociația Științifică a Inginerilor și Tehnicienilor²⁸
ASMS-Asociația Salvatorilor Mineri și de Suprafață²⁹
AST-Asociația Științifică a Tehnicienilor³⁰
ASVU-Asociația Surorilor Voluntare Unite³¹
ATE-Aradi Turista Egyesület³²
AVC-Asociația Voiajorilor Comerciali (din Timișoara)³³
AVIROM-prescurtarea de la Avicola România,
AVPS-Asociația vânătorilor și Pescarilor Sportivi
AVSAP-Asociația Voluntară pentru Sprijinirea Apărării Țării³⁴
BIR-Banca Internațională a Religiiilor
BLCF-Brigada de Lucru Căi Ferate
BLT-Birou Local de Turism³⁵
BNR-Banca Națională a României
BPD-Blocul Partidelor Democratice
BTE-Biroul de Turism și Excursii³⁶

²⁴ Constantin Lupu- Povestea insinelor de orientare turistică, JI 8-2010, p.28-40

²⁵ <https://automobilia-romania.blogspot.com/2011/12/insigna-arma.html> (31.03.2020)

²⁶ Marin Crișu-Acvila pe decorațiile și insignele Românești, în JI 2009, p.36-46

²⁷ ibidem

²⁸ Marin Crișu -Insignele Asociației Generale a Inginerilor din România A.G.I.R, JI 17/2017, p.67-72

²⁹ Dumitru Pușcașu- Insigne, medalii și plachete emise în Valea Jiului în cursul anului 2008, în JI JI 2009, p. 63-70; Dumitru Pușcașu-Salvarea minieră în insignele din valea Jiului, JI10-2012, p.24-32

³⁰ Marin Crișu -Insignele Asociației Generale a Inginerilor din România A.G.I.R, JI 17/2017, p.67-72

³¹ Adrian Popovici- Insigne ale societăților de binefacere și caritate din România (II).Insigne ale Asociațiilor Surorilor de Caritate din România, JI 17/2017, p.47-49

³² Constantin Lupu- Povestea insinelor de orientare turistică, în JI 8-2010, p.28-40

³³ Ilin Milan –Pe vremuri și la Timișoara se făceau insigne, JI 8-2010, p.42-45

³⁴ Ilin Milan- AVSAP în câteva insigne, în JI 14-2015, p.40-41

³⁵ Constantin Lupu- Povestea insinelor de orientare turistică, în JI 8-2010, p.28-40

³⁶ ibidem

BTT-Biroul de Turism pentru Tineret
CAER-Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (organizație internațională guvernamentală de cooperare economică între țările socialiste din Europa, deschisă și participării altor state, înființată în ianuarie 1949, la Moscova.
CAMP-Clubul Athletic al Minerilor Petroșani³⁷
CAMT-Clubul Athletic Muncitoresc din Timișoara³⁸
CAT- Clubul Athletic Timișorean³⁹
CBZ-Intreprinderea de Contactoare Buzău
CCA-Casa Centrala a Armatei
CC-Comitetul Central (ex. al UTM)
CCFS-Comitetul pentru Cultură Fizică și Sport
CG-Consiliul General
CCM- Clubul Ciclist Marvan din București, anii 1920⁴⁰
CCME-Clubul Colectionarilor de Medalii Eminescu
CCO-Comisia Centrală de Orientare (turistică, n.n.)⁴¹
CCP-Centrala Cărbunelui Petroșani
CCR- Clubul Carpatin Român⁴²
CCS Turist-Consiliul Central al Sindicatelor Turist⁴³
CCS-Consiliul Central al Sindicatelor⁴⁴, a funcționat între 1953-1966, ulterior U.G.S.R.
CCS-DTE-Consiliul Central al Sindicatelor- Direcție de Turism și Excursii (JI 8-2010, p.28-40⁴⁵)
CCSITPV -Centrul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Pompe și Ventilatoare.
CCSITROA- Centrul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Rulmenți și Organe de Asamblare (Brașov).
CCSITUM- Centrul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Utilaj Minier.
CCSM- Centrul de Cercetări pentru Securitate Minieră⁴⁶
CCTA-Comisia Centrală de Turism și Alpinism⁴⁷
CDR-Convenția Democratică din România
CECCAR-Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România
CEC-Casa de economii și cecuri/ Casa de economii și consemnațiuni⁴⁸, instituție bancară înființată în 1864, sub denumirea de Casa de Depuneri și Consemnațiuni.
CENTROCOOP- Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum (de producție achiziții și desfacere a mărfurilor), înființată în 1950, cu sediul la București.
CEPECA -Centrul de Perfecționare a Cadrelor de Conducere din Economie și Administrația de Stat; „a cadrelor de conducere din întreprinderi”, de pe lângă Academia de științe politice „Ștefan Gheorghiu”, înființat în 30 septembrie 1971.
CET-Centrala Electrică de Termoficare
CFF-Căile Ferate Forestiere
CFR-Căile Ferate Române
CFS-Combinatul de Fibre Sintetice
CGM- Confederația Generală a Muncii⁴⁹
CGS-Consiliul General al Sindicatelor (înființat în 1953)

³⁷ Tiberiu Kelemen-Jiul Petroșani și insignele sale, în JI 11-2012, p.40-43

³⁸ Ilin Milan-Insignele de gimnastică și fotbal între 1875-1940 la unele Asociații sportive din Timișoara, în JI 2009, p.20-23

³⁹ ibidem

⁴⁰ <http://muzeuciclism.ro/index.php/ciclism-romanesc/insignebrelocuri/> (30.03.2020)

⁴¹ Constantin Lupu- op.cit. p.28-40

⁴² <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/varia> (1.04.2020)

⁴³ Tiberiu Kelemen-Insigna acordată participanților la primul congres de turism din România, Sinaia 1957, în JI2006, p.40-42

⁴⁴ Constantin Lupu- op.cit.

⁴⁵ ibidem

⁴⁶ Dumitru Pușcașu-Salvarea minieră în insignele din Valea Jiului, JI10-2012, p.24-32

⁴⁷ Constantin Lupu-op.cit.

⁴⁸ Dina Ștefan-Insignele CEC emise de-a lungul timpului, JI 11-2012, p.34-35

⁴⁹ Constantin Lupu- op.cit.

CIA-Centrul de Instruire al Aeronauticii⁵⁰
CIC-Centrul de Instruire al Cavaleriei, Sibiu⁵¹
CIETC- Centrala Industrială pentru Electronică și Tehnică de Calcul
CIL- Combinatul de Industrializare a Lemnului
CIRP-Centrala Industrială de Rafinării și Petrochimie
CJEFS- Consiliul Județean pentru Educație Fizică și Sport
CM-Colegiul Medicilor
CMB-Combinatul Minier Bocșa
CMBEFS- Consiliul Municipiului București pentru Educație Fizică și Sport
CMC-Combinatul Minier Călan
CMN-Centrul Militar Național
CMVJ-Combinatul Minier Valea Jiului⁵²
CNCFS-Consiliul Național pentru Cultura Fizică și Sport
CNE (Cernavodă)-Centrala Nuclear-Electrică
CNEFS-Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport
CNH-Compania Națională a Huilei⁵³
CNIT-Consiliul Național al Inginerilor și Tehnicienilor⁵⁴
CNM-Confederația Națională Minieră⁵⁵
CNME-Clubul Numismatic “Mihai Eminescu” din cadrul CMN (Cercul Militar Național)
CNSLR- Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România.
COS.Arad - Concurs de Orientare Sportivă Arad⁵⁶
COT –Concurs de Orientare Turistică⁵⁷
CPB-Combinatul Petrochimic Borzești⁵⁸
CPL-Combinatul de Prelucrare a Lemnului
CPSP-Casa Pionierilor și Șoimilor Patriei
CR-Crucea Roșie
CSH-Combinatul Siderurgic Hunedoara
CSM-Club Sportiv Municipal
CSP-Clubul Sportiv Petroșani⁵⁹
CSR-BLT-Consiliul Sindical Regional-Biroul Local de Turism⁶⁰
CSS-1. Clubul Sportiv Școlar; 2.Consiliul Securității Statului
CSU-Clubul Sportiv Universitar
CTA-Cerc Tehnico-Aplicativ⁶¹
CTS-Comandamentul Trupelor de Securitate
CTSM-Cercul Tehnico-Științific Militar
D2AC-Divizia 2 Artilerie Călare⁶²
DGCCOA-Direcția Generală de Combatere a Criminalității Organizate și Antidrog
DGSM-Direcția Generală a Serviciului Muncii. Serviciul Muncii a fost înființat în anul 1950 ca entitate în cadrul Ministerului Construcțiilor. După 1956 denumirea sa a fost schimbată în DGSM de pe lângă Consiliul de Miniștri.

⁵⁰ Marin Crișu-Acvila pe decorațiile și insignele românești, în JI 2009, p.36-46

⁵¹ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

⁵² Dumitru Pușcașu-Salvarea minieră în insignele din Valea Jiului, JI10-2012, p.24-32

⁵³ Tiberiu Kelemen, Dumitru Pușcașu-Insigne și medalii emise de Compania Națională a Huilei SA Petroșani, 2006; Marian Boboc-Insigne și medaliiile Companiei Naționale a Huilei SA Petroșani în JI 2007, supliment IV, p.33;Tiberiu Kelemen, Dumitru Pușcașu -Insigne și medalii emise de Compania Națională a Huilei SA Petroșani, 2006

⁵⁴ Marin Crișu -Insigne Asociației Generale a Inginerilor din România A.G.I.R, JI 17/2017, p.67-72

⁵⁵ Dumitru Pușcașu-Insigna confecționată din ultimul aur extras de la mina Barza-Brad, în JI 2009, p.35-36

⁵⁶ Constantin Lupu- op.cit.

⁵⁷ ibidem

⁵⁸ Dorel Bălăiță- Industria petrochimică din Borzești în reprezentări insignografice, JI-17/2017, p.43-47

⁵⁹ Tiberiu Kelemen-Jiul Petroșani și insignele sale, în JI 11-2012, p.40-43

⁶⁰ Viorel Stroe-O frumoasă insignă de orientare turistică. Poiana Mărului 1953, în JI 10-2012, p.51-52

⁶¹ Dumitru Pușcașu-Diferite recompense acordate participanților la activitatea de PTAP, JI 14-2015, p.42-44

⁶² <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

DP-Difuzarea Presei
DRDP-Direcția Regională de Drumuri și Poduri
ECB-Electrocontact Botoșani
EGR- Expoziția Generală a României din 1906⁶³
EKE-SGA-Societate de Gimnastică și Excursii din Arad⁶⁴
EM-Exploatarea Minieră
EML-Exploatarea Minieră Lupeni⁶⁵
EMT-Electromotoare Timișoara⁶⁶
EPCVJ-Exploatarea de Preparare a Cărbunelui Valea Jiului⁶⁷
EP-Electroputere Craiova/Electroprecizia Săcele
EPP –Exploatarea de preparare Petroșani⁶⁸
ER-Energo- reparații
EREN-Expoziția Realizărilor Economiei Naționale
FA-Fabrica de antibiotice Iași⁶⁹
FAO- Food and Agriculture Organization of the United Nations - Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură; organizație internațională interguvernamentală specializată a ONU, înființată în 16 octombrie 1945, având sediul la Roma.
FAR-Federația Aeronautică Română
FARR-Federația Aeronautică Regală a României
FCP-Formația civilă de Pompieri
FDSN-Frontul Democrat al Salvării Naționale
FECNE-Fabrica de Echipamente și Componente Nucleare-Energetice
FGMA-Fii Gata pentru Muncă și Apărare
FGPAS-Fii Gata pentru Apărarea Sanitară
FMTD-Federația Mondială a Tineretului Democrat
FMUA-Fabrica de Mașini Unelte Arad
FNTDR - Federația Națională a Tineretului Democrat din România (uniune a organizațiilor de tineret, constituită în august 1946, din organizația Tineretul Progresist, Uniunea Tineretului Socialist și Secțiunea de tineret a P.N.L.-Tătărașcu; În 1949 își încheie activitatea, la crearea Uniunii Tineretului Muncitoresc).
FPCI- Formație de Pază Contra Incendiilor
FR- Federația Română
FRA- 1.Federația Română de Atletism, 2. Federația Română de Aruncare a discului
FRAK- Federația Română de Automobilism și Karting, fondată în anul 1974 de A.C.R.⁷⁰
FRB-1. Federația Română de Box;2. Federația Română de Baschet; 3.Filatura Română de Bumbac
FRBV- Federația Română de Baschet și Volei
FRC- 1.Federația Română de Ciclism;2. Federația Română de Călărie
FRCY- Federația Română de Canotaj și Yahting
FRFA- Federația Română de Fotbal Amator
FRG- Federația Română de Gimnastică
FRH- 1.Federația Română de Handbal; 2. Federația Română de Haltere
FRHC- Federația Română de Haltere și Culturism
FRHG- Federația Română de Hochei pe Gheață
FRHP- Federația Română de Hochei și Patinaj

⁶³ <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/varia> (1.04.2020)

⁶⁴ Constantin Lupu- op.cit.

⁶⁵ Dumitru Pușcașu-Salvarea miniera în insignele din Valea Jiului, JI10-2012, p.24-32

⁶⁶ Constantin Lupu- op.cit.

⁶⁷Dumitru Pușcașu- Insigne, medalii și plachete emise în Valea Jiului în cursul anului 2008, în JI7/ 2009, p. 63-70; Dumitru Pușcașu-Activitatea de preparare a cărbunelui din Valea Jiului reprezentată în insigne și medalii, în JI 9-2011, p.23-28

⁶⁸ Dumitru Pușcașu-Activitatea de preparare a cărbunelui din Valea Jiului reprezentată în insigne și medalii, în JI 9-2011, p.23-28

⁶⁹ Adrian Popovici- Insignele fabricii de antibiotice din Iași.Mosaic insignografic, JI-17/2017, p.58-59

⁷⁰ <https://automobilia-romania.blogspot.com/2011/03/insigna-de-oficial-frac.html> (31.03.2020)

FRJ- Federația Română de Judo
FRL- Federația Română de Lupte
FRMd- Federația Română de Modelism
FRM- Federația Română de Motociclism
FRN- 1.Frontul Renașterii Naționale, organizație politică, înființată în 16 decembrie 1938, de dictatura regală; în iunie 1940 F.R.N. se transformă în Partidul Națiunii care, în august 1940 își încetează activitatea⁷¹. 2. Frontul Reconstrucției Naționale (înființat în Brașov, în decembrie 1989); 3. Federația Română de Natație; 4.Fascia Națională Româna (1921- 1923), formațiune politică extremistă, fondată la Turnu-Severin, dupa modelul italian⁷².
FRO- Federația Română de Orientare⁷³
FRP- Federația Română de Popice
FRPM- Federația Română de Pentatlon Modern
FRR- Federația Română de Rugby
FRS- 1.Federația Română de Șah; 2. Federația Română de Scrimă
FRSI- Federația Română a Sporturilor de Iarnă, înființată în 1931⁷⁴
FRSN- Federația Română de Sporturi Nautice
FRT- 1.Federația Română de Tenis; 2. Federația Română de Tir
FRTA-1. Federația Română de Turism-Alpinism⁷⁵; 2. Federația Română de Tir cu Arcul
FRTM- Federația Română de Tenis de Masa
FRV- Federația Română de Volei
FRY- Federația Română de Yahting
FSLCP-Federația Sindicatelor din Chimie și Petrochimie, înființată în 1990
FSSR-Federația Societăților Sportive din România⁷⁶
FUM-Frontul Unic Muncitoresc, (între P.C.R. și P.S.D și alte organizații muncitorești, creat în aprilie 1944)
G-Geniu (arma)
GAC-Gospodăriile Agricole Colective
GAS-Gospodăriile Agricole de Stat
GCMI-ME-Gruparea Colecționarilor de Medalii și Insigne “Mihai Eminescu”⁷⁷
GCME-Gruparea Colecționarilor “Mihai Eminescu”⁷⁸
GEOMIN- este denumirea mai multor societati comerciale înființate dupa 1990; 1.Geomin SA este o întreprindere care operează în industria prelucrării metalelor și a comerțului cu ridicata a altor metale; 2. GEOMIN S.R.L. Timișoara, societate care se ocupă cu administrarea și desfășurarea de lucrări de exploatare geologică în diverse perimetre;
GMA-Gata pentru Muncă și Apărare (complex de exerciții fizice introdus la noi în țară în 1950)
GN-Gărzi Naționale
GPAS-Gata pentru Apărarea Sanitară
GP-Gărzi Patriotice
Gr-Grăniceri, apare pe unele semne de armă ale specializării Grăniceri
GR7-Regimentul 7 Grănicieri – Baia-Mare⁷⁹
GRIRO- prescurtare de la Grivița Roșie, Întreprinderea de Utilaj Chimic „Grivița Roșie”
HCC-Horea, Cloșca și Crișan
IAR- Industria Aeronautică/ Aviatică Română sau Intreprinderea Aeronautică Română (înființată în 1925 la Brașov.

⁷¹ <http://www.ordersandmedals.ro/organizatii-politice/romania> (1.04.2020)

⁷² ibidem

⁷³ Constantin Lupu- op.cit

⁷⁴ <https://restitutio-interbellica.blogspot.com/2013/> (30.03.2020)

⁷⁵ <https://www.fro.ro/federatia-romana-de-orientare/istoric>; Constantin Lupu- op.cit.

⁷⁶ Tiberiu Kelemen-Jiul Petroșani și insignele sale, în JI 11-2012, p.40-43

⁷⁷ Mihai Costin- Două insigne de excepție în documentele de metal dedicate Luceafărului poeziei românești, Mihai Eminescu, în JI 7-2009, p.28-29

⁷⁸ Ioan Dogaru-Distinția Eminescu, în Jurnal Insignografic 2007, supliment IV, p.34

⁷⁹ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

IAS -Întreprinderea Agricolă de Stat, unitate agricolă socialistă înființată în 1948, anterior ca GAS
ICE-Institutul de Cercetări Electronice
ICECOOP - Întreprinderea de Comerț Exterior din subordinea Uniunii Centrale a Cooperativelor
ICEM- Institutul de Cercetări Metalurgice
ICEMENERG -Institutul de Cercetări și Modernizări Energetice
ICEMIN-Institutul de Cercetări Miniere București
ICITPMH (Petroșani)-Institutul de Cercetări, Inginerie Tehnologică și Proiectări Miniere pentru Huilă (Petroșani)
ICMMR-Întreprinderea de Construcții și Montaje Miniere Reșița
ICMP-Institutul de Cercetări și Proiectări Miniere
ICOT-Întreprinderea Comunală Orășenească Timișoara⁸⁰
ICPE- Institutul de Cercetări și Proiectări Electrotehnice
ICPEH- Institutul de Cercetări și Proiectări pentru Echipamente Hidroenergetice (de la Reșița)
ICPILA- Institutul de Cercetări și Proiectări pentru Industria Lianților și azbocimentului
ICPMC-Institutul de Cercetări și Proiectări Miniere pentru Cărbune (din Tg Jiu)⁸¹
ICPMSN –Institutul de Cercetări și Proiectări Miniere pentru Substanțe Nemetalifere Cluj-Napoca
ICPTT- Institutul de Cercetări și Proiectări Tehnologice din Transporturi.
ICSAP-Întreprinderea Comercială de Stat și Alimentație Publică
ICSIM -Întreprinderea de Construcții Speciale Industriale și Montaj (București)
ICS-Întreprinderea comercială de stat
ICSITE- Institutul de Cercetări Științifice și Inginerie Tehnologică pentru Electronică⁸²
ICSMCF-Institutul pentru Controlul de Stat al Medicamentului și Cercetări Farmaceutice⁸³
IEFS-Institutul de Educație Fizică și Sport
IEIRIEDEET (Botoșani)- Întreprinderea de Exploatare și Întreținere a Rețelelor și Instalațiilor Energetice și de Distribuție a Energiei Electrice și Termice Botoșani
IGFCOT -Institutul de Geodezie, Fotogrammetrie, Cartografie și Organizarea Teritoriului
IGSU-Inspectoratul General al Situațiilor de Urgență
IIRUC-Întreprinderea pentru Întreținerea și Repararea Utilajelor de Calcul
IJCM-Întreprinderea Județeană de Construcții și Montaj
IJGCL-Întreprinderea Județeană de Gospodărie Comunală și Locativă
IJTL - Întreprinderea Județeană de Transport Local
IM-1. Întreprinderea Minieră; 2.Întreprinderea Mecanică
IMAGREX-Întreprinderea de Mașini Agricole și Export (București)
IMB-Întreprinderea de Montaje București
IMEF- Institutul Militar pentru Educație Fizică, înființat în 1929⁸⁴
IMGB-Întreprinderea de Mașini Grele București
IML –Întreprinderea Minieră Lupeni⁸⁵
IMMN- Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Baia Mare
IMU -Întreprinderea de mașini Unelte
IMUC- Întreprinderea Mecanică de Utilaj Chimic.
INEF-Institutul Național pentru Educație Fizică, înființat în 1922⁸⁶
INMT- Institutul Național de Motoare Termice (București)
IOB (Balș)-Întreprinderea de Osii și Boghiuri (Balș)
IPA – 1.Întreprinderea de Prelucrare a Aluminiului; 2. Institutul de Proiectări Agricole, înființat în 1951. Devine în 1973 ISPIF
IPCJVJ-Întreprinderea de Preparare a Cărbunelui din Valea Jiului⁸⁷

⁸⁰ Ilin Milan-Tramvaiele Comunale Timișoara în câteva insigne, în JI 12-2013, p.48-53

⁸¹ Tiberiu Kelemen-Erori de baterie, variante de culoare și înscris, respectiv falsuri în insignografie, JI10-2012, p. 33-41

⁸² http://noema.crist.ro/ARHIVA/2019_07_01.pdf (accesat la 02.02.2020)

⁸³ http://www.srif.eu/fisiere/6819_OrOI_ENCULESCU_MEDALII,PLACHETE,INSIGNE%20SI%20DIPLOME%20MAGI ALE.pdf

⁸⁴ <https://restitutio-interbellica.blogspot.com/2013/> (30.03.2020)

⁸⁵ Dumitru Pușcașu-Salvarea minieră în insignele din Valea Jiului, JI10-2012, p.24-32

⁸⁶ <https://povesteauunicercetas.blogspot.com/2009/09/sport-structuri-militare.html> (30.03.2020)

IPGG-Institutul de Petrol, Gaze și Geologie
IPICCF - Întreprinderea de Producție Industrială - Construcții Căi Ferate
IPMS- Întreprinderea pentru Producția Mică de Stat (viitoarea Arădeanca)
IPRS - Întreprinderea de Piese Radio și Semiconductori
IPSC -Institutul de Proiectari pentru Sectoare Calde
IPSUIC (Satu-Mare)-Întreprinderea de Piese Schimb și Utilaje pentru Industria Chimică
IPTANA- Institut de Proiectări pentru Transporturi Auto, Navale și Aeriene
IRCM-Institutul Român de Cercetări Marine din Constanța
IRE-Întreprinderea de Rețele Electrice
ISIM - Institutul de Sudură și Încercări Materiale (Timișoara), înființat în 1970
ISPE- Institutul de Studii și Proiectări Energetice
ISPH- Institutul de Studii și Proiectări Hidroenergetice
ISPIF- Institutul de Studii și Proiectări pentru Îmbunătățiri Funciare
ITA-1. Întreprinderea Textilă Arad; 2.Întreprinderea de transport auto
ITB-Întreprinderea de Transport București
ITT-Întreprinderea de Transport Timișoara⁸⁸
IUGP (Brăila)-Întreprinderea de Utilaj Greu Progresul Brăila
IUM (Petroșani)-Întreprinderea de Utilaj Minier
JP-Julius Popper⁸⁹
LAM-Legiunea Arhanghelului Mihail⁹⁰
LICH-Liceul Industrial de Chimie
LM-Liceul Militar
LMM-Liceul Militar de Marină
LMNF-Liceul Militar Nicolae Filipescu⁹¹
LNFR- Liga Națională a Femeilor din România⁹²
LNL'D'89-Liga Națională a Luptătorilor din Decembrie 1989
LNR-Liga Navală Română⁹³
LRVR-Liga Rezerviștilor și Veteranilor de Război
LSM (LSMVJ)-Liga Sindicatelor Miniere din Valea Jiului
MAI-Ministerul Afacerilor Interne
MAM-Ministerul Aerului și al Marinei
MCR-Moto Clubul Român, fondat în anul 1933. S-a ocupat de organizarea primelor curse și
 campionate de motociclism din țară⁹⁴
MEFIN -Mecanică Fină (Întreprinderea de mecanică fină – Sinaia)
MEFMC-Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții
MFA-Ministerul Forțelor Armate
MI-Ministerul de interne
MIC-Ministerul Industriei Chimice
MICH- Ministerul Industriei Chimice
MIU-Ministerul Industriei Ușoare
MLPTL-Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuințelor
MM-Muzeul Mineritului⁹⁵
MS-Monetăria Statului
MT-Minitehnicus

⁸⁷ Dumitru Pușcașu-Activitatea de preparare a cărbunelui din Valea Jiului reprezentată în insigne și medalii, JI 9-2011, p.23-28

⁸⁸ Ilin Milan-Tramvaiele Comunale Timișoara în câteva insigne, JI 12-2013, p.48-53

⁸⁹ Dumitru Toma-Insigna Popper-însemn românesc în Țara de Foc, JI2008, supliment V, p.36-37

⁹⁰ Elisabeta Savu- Insigne cu semnificație politică din colecția Muzeului județean de istorie și arheologie Prahova, JI 2008, supliment V, p.31-34

⁹¹ Marin Crișu-Acvila pe decorațiile și insignele românești, JI 2009, p.36-46

⁹² <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/varia>

⁹³ <http://www.ordersandmedals.ro/marina-navy/marina-civila-commercial-navy> (31.03.2020)

⁹⁴ <https://automobilia-romania.blogspot.com/> (31.03.2020)

⁹⁵ Dumitru Pușcașu- Insigne, medalii și plachete emise în Valea Jiului în cursul anului 2008, JI JI 2009, p. 63-70

MTR- Munca Tineretului Român, organizație înființată în 1942 de generalul Emil Palangeanu⁹⁶

MTTc-Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor

MUCART- companie producătoare de produse de papetărie din Cluj-Napoca. Compania este atestată documentar din anul 1872 ca fiind prima fabrică de mucava din Transilvania.

MV-1. Mina Vulcan, 2. Liceul Militar „Mihai Viteazul” Alba Iulia⁹⁷

MVB-prescurtarea de la “Muncă și Voe Bună”. Insigna „Muncă și voe bună”, a fost aprobată prin Legea pentru organizarea activității „Muncă și voe bună”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea 1, 108, nr. 044, 22 februarie 1940⁹⁸.

OETR-Oficiul pentru Educația Tineretului Român⁹⁹

OJT-Oficiu Județean de Turism

ONCR-Organizația Națională “Cercetașii României”¹⁰⁰

ONEF-Oficiul Național pentru Educație Fizică, înființat în 1922¹⁰¹

ONT-Oficiul Național de Turism

OP-Ordine publică

ORR-Organizația Ofițerilor în Rezervă și în Retragere¹⁰²,

OSP-Organizația Sportului Popular¹⁰³

OSR-Organizația Sportului Românesc. În 1940 se desființează UFSR și se constituie OSR, care va funcționa cu dificultate în condițiile de război¹⁰⁴.

PCI-Paza Contra Incendiilor

PER-Partidul Ecologist Român

PMR- Partidul Muncitoresc Român, denumire luată în februarie 1948 și păstrată până în 1965, când PMR devine PCR.

PNL- Partidul Național Liberal

PNP-Personal navigant de poliție¹⁰⁵

PNȚCD - Partidul Național Țărănesc Creștin și Democrat (înființat în ianuarie 1990, la București)

PPR-Partidul Pensionarilor din România

PSDR-Partidul Social Democrat din România

PSO- Peace Support Operation (forțe de menținere a păcii)

PTAP-Pregătirea Tineretului pentru Apărarea Patriei¹⁰⁶

PTTR-Poștă, Telefon, Telegraf, Radio-vechea denumire a serviciilor poștale românești, Poștei Române

R2R-Regimentul 2 Roșiori¹⁰⁷, (există și alte numere de regimente)

R3A-Regimentul 3 Artilerie¹⁰⁸, (există și alte numere de regimente)

R3AG- Regimentul 3 Artilerie grea Galați¹⁰⁹, (există și alte numere de regimente)

R6C- Regimentul 6 Călărași – Brașov¹¹⁰, (există și alte numere de regimente)

R6P- Regimentul 6 Pontonieri – Alba Iulia¹¹¹, (există și alte numere de regimente)

R10R-Regimentul 10 Roșiori – Bacău¹¹², (există și alte numere de regimente)

⁹⁶ <https://povesteaunicercetas.blogspot.com/2009/09/mtr-ul-munca-tineretului-roman.html> (30.03.2020)

⁹⁷ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/rsr-socialist-republic> (1.04.2020)

⁹⁸ https://ro.wikipedia.org/wiki/Munc%C4%83_%C8%99i_Voe_Bun%C4%83 (30.03.2020)

⁹⁹ Iulian Lipovanu- Modificări ale emblemei asociației Cercetașii României reprezentate în insignografie, JI 12-2013, p.27-30

¹⁰⁰ ibidem

¹⁰¹ ibidem

¹⁰² Marin Crișu-Acvila pe decorațiile și insignele românești, JI 2009, p.36-46

¹⁰³ Constantin Lupu- op.cit.

¹⁰⁴ [https://restitutio-interbellica.blogspot.com/2013/\(30.03.2020\)](https://restitutio-interbellica.blogspot.com/2013/(30.03.2020))

¹⁰⁵ <http://www.ordersandmedals.ro/marina-navy/marina-militara> (1.04.2020)

¹⁰⁶ Dumitru Pușcașu-Diferite recompense acordate participanților la activitatea de PTAP, JI 14-2015, p.42-44

¹⁰⁷ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

¹⁰⁸ Marin Crișu-Acvila pe decorațiile și insignele românești, JI 2009, p.36-46

¹⁰⁹ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

¹¹⁰ ibidem

¹¹¹ ibidem

¹¹² ibidem

R13D-Regimentul infanterie 13 Dorobanți – Ștefan cel Mare – Iași¹¹³, (există și alte numere de regimente)

R36I-Regimentului 36 Infanterie „Vasile Lupu” – Siliștră¹¹⁴, (există și alte numere de regimente)

RENEL –Regia Autonomă de Energie Electrică

RGMT-Reuniunea de Gimnastică a Muncitorilor din Timișoara¹¹⁵

RGTE-Rekesz Gyakorlat Temesváry Torna Egyesület=Compartimentul Asociației de Practicare a Gimnasticii din Timișoara¹¹⁶

RGVM-Regimentul de Gardă Mihai Viteazul¹¹⁷

RNR-Registrul Naval Român

RP- Regiment Pontonieri¹¹⁸

RPR-Republica Populară Română

RSR-Republica Socialistă România

SAI-Școala de Administrație și Intendanță¹¹⁹

SCB- Ski Club București¹²⁰

SCR-1.Societățile Comerciale Române; 2.Societatea de Cruce Roșie

SCSM-Stația Centrală de Salvare Minieră¹²¹

SFP Conc. Turistic S.G.A.-Societatea Funcționarilor Publici Concurs Turistic Societatea de Gimnastică Arad¹²²

SKV- Sieberbürgischen Karpaten Verein¹²³

SMI-Școala Militară de Infanterie și Administrație București¹²⁴

SMR-Societatea Maritimă Română¹²⁵

SMT EM-Sindicatul Muncitorilor și TESA de la Exploatarea Minieră¹²⁶

SN-Școala Navală Constanța¹²⁷

SNR-Societatea Numismatică Română

SPCRR-Societatea Proprietarilor de Câini de Rasă din România¹²⁸

SPM- Societatea de binefacere „Principele Mircea”¹²⁹

SPP-Serviciul de Protecție și Pază

Sr-Steagul Roșu

SRFTM-Societatea Română de Tematică și Maximafilie

SRSC-Societatea pentru Răspândirea Științei și Culturii

SSA-Societatea Studenților la Arhitectură

SSFC-Societatea de Științe Fizice și Chimice

SSM.-Societatea de Științe Matematice¹³⁰

SSMB- Societatea Studenților Mediciniști București¹³¹

SSR -1. Sindicatul Șoferilor din România. 2. Societatea Scriitorilor Români.

¹¹³ ibidem

¹¹⁴ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

¹¹⁵ Ilin Milan-Insigne de gimnastică și fotbal între 1875-1940 la unele Asociații sportive din Timișoara, JI 2009, p.20-23

¹¹⁶ ibidem

¹¹⁷ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

¹¹⁸ ibidem

¹¹⁹ ibidem

¹²⁰ <https://restitutio-interbellica.blogspot.com/2013/> (30.03.2020)

¹²¹ Dumitru Pușcașu Insignele, plachetele și medaliile emise în Valea Jiului în anul 2007, în JI 2008, V, p. 42-47; Dumitru Pușcașu -Salvarea minieră în insignele din Valea Jiului, JI10-2012, p.24-32

¹²² Tiberiu Kelemen-60 de ani de la primul concurs de orientare turistică din România, JI 2009, p.47-48

¹²³ Constantin Lupu-op.cit.

¹²⁴ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

¹²⁵ <http://www.ordersandmedals.ro/marina-navy/marina-civila-commercial-navy> (1.04.2020)

¹²⁶ Dumitru Pușcașu -Insignele, plachetele și medaliile emise în Valea Jiului în anul 2007, JI 2008, V, p. 42-47

¹²⁷ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

¹²⁸ Ilin Milan-Insigna Asociației Canisa din Timișoara, JI 7-2009, p.26-27

¹²⁹ <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/varia> (1.04.2020)

¹³⁰ Aurel Ionescu -Câteva insigne și o medalie a Societății de Științe Matematice (SSM) din România, JI 2009, p.24-25

¹³¹ <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/crucea-rosie-red-cross> (1.04.2020)

TMUCB-Trustul de Montaj Utilaj Chimic București
TMUCH- Trustul de Montaj Utilaj Chimic (București).
TSD-Tineretul Social Democrat¹³²
TAC- Temesváry Atlétikai Club=Clubul Athletic Timișorean¹³³
TAROM- Transporturile Aeriene Române.
TAR-Tinerii Aviatori Români (din cadrul ARPA)¹³⁴
TCH - Trustul de Construcții Hidroenergetice
TCI - Trustul de Construcții Industriale
TCP - Trustul de Construcții Petroliere
TCR-Touring Club Român¹³⁵
TCT-Tramvaie Comunale Timișoara¹³⁶
TFP - Trustul de Foraj Petrolier
TIB - Târgul Internațional București.
TIBCO- Târgul Internațional (de Primăvară) al Bunurilor de Consum
TLCM -Trustul de Lucrări de Construcții Montaj.
TLCR- Trustul Local de Cofetării și Răcoritoare.
TLSIT - Trustul Lucrări Speciale și Izolații Tehnologice (București)
TMTE- Temesváry Muncas Testédzo Egyesület=Asociația de Educație Fizică din Timișoara¹³⁷
TPG - Trustul de petrol și gaze
TR1-Regimentului 1 Transmisiuni București¹³⁸
TUG - Trustul de Utilaj Greu
TV-Regimentului Tudor Vladimirescu¹³⁹
UAB-Uzina Autocamioane Brașov
UAB-Uzina de autocamioane Brașov
UACCVJ-Unitatea de Administrare a Căminelor și Cantinelor Valea Jiului
UASCR- Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România, înființată în 1957 sub denumirea de Uniunea Asociațiilor Studenților din România - denumire păstrată până în 1973;
UASR-Uniunea Asociațiilor Studențești din România
UB- Universitatea București
UBEMAR PLOIESTI- Firma SC Ubemar SA se ocupa cu producția de macarale și automacarale etc.
UCAR-Uniunea Conducătorilor de Automobile din România¹⁴⁰.
UCAS-Uniunea Cluburilor Atletice Sportive¹⁴¹.
UCC-Uzina Cocso-Chimică
UCECOM-Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești (înființată la București în 1951).
UCFS- Uniunea pentru Cultură Fizică și Sport¹⁴², (înființată în 1957; din toamna lui 1967 este înlocuită cu C.N.E.F.S.)
UCMR- Uzina de Construcții de Mașini Reșița
UEFA- 1. Union Européenne de Football-Associations. 2. Uniunea Europeană de Fotbal Amator (înființată în 1955).
UFDR- Uniunea Femeilor Democrate din România. Organizație înființată în februarie 1948; din martie 1958 devine: Consiliul Național al Femeilor din RSR.

¹³² Octavian Dogariu-Insigne cu tematică politică emise la Timișoara după anul 1989, JI 7-2009, p.44-46

¹³³ Ilin Milan-Insignele de gimnastică și fotbal între 1875-1940 la unele Asociații sportive din Timișoara, JI 2009, p.20-23

¹³⁴ Marin Crișu-Acvila pe decorațiile și insignele românești, JI 2009, p.36-46

¹³⁵ Constantin Lupu- op.cit.

¹³⁶ Ilin Milan-Tramvaiele Comunale Timișoara în câteva insigne, JI 12-2013, p.48-53

¹³⁷ Ilin Milan-Insignele de gimnastică și fotbal între 1875-1940 la unele Asociații sportive din Timișoara, JI 2009, p.20-23

¹³⁸ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regimentale-regimental> (1.04.2020)

¹³⁹ ibidem

¹⁴⁰ Tatiana Ristea-op.cit., p.30

¹⁴¹ Tiberiu Kelemen-Jiul Petroșani și insignele sale, JI 11-2012, p.40-43

¹⁴² Constantin Lupu- op.cit.

UFSR- Uniunea Federațiilor Sportive din România, înființată în 1930

UFS-Uzina de fibre sintetice (ex. Săvinești)

UGIR -1. Uniunea Generală a Industriașilor din România. 2. Uniunea Generală a Inginerilor din România.

UGSR- Uniunea Generală a Sindicatelor din România, continuă activitatea CGM- Confederației Generale a Muncii (1945-1953) și a Consiliului Central al Sindicatelor (1953-1966). Denumirea datează din mai 1966 până la Revoluție.

UGVR-Uniunea Generală a Vânătorilor din România¹⁴³

UIS-Uniunea Internațională a Studenților. Organizație democratică, internațională a studenților, creată în august 1946.

UJCAP- Uniunea Județeană a Cooperativelor Agricole de Producție.

UJCM- Uniunea Județeană a Cooperativelor Meșteșugărești.

UJDR- Uniunea Juriștilor Democrați din România.

UJECOOP- Uniunea Județeană a Cooperativelor de Producție.

UKE-acronim din limba maghiară însemnând Asociația voiajorilor comerciali¹⁴⁴

UMEB- Uzina de Mașini Electrice București.

UMFB- Uzina de Mecanică Fină București.

UMGB- Uzina de Mașini Grele București

UMP-1.Uzina mecanică Plopeni; 2. Uzina mecanică Poiana

UMT- Uzinele Mecanice Timișoara¹⁴⁵

UMTS- Uzinele Mecanice Turnu-Severin.

UMUC- Uzina Mecanică de Utilaj Chimic.

UNCAP- Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție (organizație democratică, reprezentativă a C.A.P.-urilor și a țărănimii din R.S.R, fondată la București, în 1966).

UNICEF- United Nations International Children's Emergency Fund =Fondul Internațional al Națiunilor Unite în Situații de Urgență pentru Copii; organizație internațională din custodia Națiunilor Unite.

UNSR-Uniunea Națională a Studenților din România, organizație studențească, creată în 1947, ca o continuatoare a FDU; a activat până în 1949, când s-a unificat cu celelalte organizații de tineret în cadrul U.T.M.

UP -Uzina de Preparare/Preparație a cărbunelui¹⁴⁶

UPETROM (Ploiești)-prescurtarea de la Uzina Petrolieră Română, o companie care are activități în domeniul forajului marin și terestru, producției de echipament petrolier și turism.

UPET-Uzina Petrolieră

URB - Uzina de rulmenți Brașov

URCC -Uniunea Regională a Cooperativelor de Consum.

URTAE- Uzina de reparații transformatoare și aparataj electric (Roman).

USIC-Uniunea Sindicatelor din Industrie și Comert

USSM- Uniunea Societăților de Științe Medicale

UTA-Uzina Textilă Arad

UTB-Uzina Tractorul Brașov

UTC-Uniunea Tineretului Comunist

UTM- Uniunea Tineretului Muncitoresc

UUMR- Uzina de Utilaj Minier și Reparații (din Baia Mare).

UVA-Uzina de vagoane Arad

UVR-1.Uniunea Vatra Românească. 2. Unirea Velocipedică a României (U.V.R.), fondată la București în 1897¹⁴⁷.

¹⁴³ <http://www.ordersandmedals.ro/alte-organizatii/vanatoare-hunting> (12.03.2020)

¹⁴⁴ Ilin Milan –Pe vremuri și la Timișoara se făceau insigne, JI 8-2010, p.42-45

¹⁴⁵ Ilin Milan-Tramvaietele Comunale Timișoara în câteva insigne, JI 12-2013, p.48-53

¹⁴⁶ Dumitru Pușcașu-Activitatea de preparare a cărbunelui din Valea Jiului reprezentată în insigne și medalii, JI 9-2011, p.23-28

¹⁴⁷ <http://muzeuciclism.ro/index.php/ciclism-romanesec/insignebrelocuri/> (30.03.2020)

VCR- Velo Club Român¹⁴⁸

VG –Vasile Gabor (gravor)

VJ- Valea Jiului

VL-Vatra Luminoasă¹⁴⁹

VR-1. Veteran de Război; 2. Vatra Românească 3. Voluntar Român din războiul 1916-1919,   insignă acordată ofițerilor voluntari din Transilvania, din Primul Razboi Mondial¹⁵⁰.

VRK- acronim din lb. germană însemnând Uniunea Voiajorilor Comerciali¹⁵¹.

O INSIGNĂ DE LA LOGODNA SINGUREI REGINE A IUGOSLAVIEI

(insigna logodnei Principesei Marioara a Romaniei cu Regele Alexandru I al Serbiei – Unificatorul)

Aurel Curdov
București

Povestea începe pe data de 6 ianuarie 1900/ 27 decembrie 1899 în orasul Gotha – Germania , locul în care Regina Maria a României a născut al treilea copil, pe Principesa Maria.

Principesa Maria (alintată Mărioara și Mignon), era descrisă de Regina Maria a României, astfel:

*Mignon era toată numai zâmbete și blândețe; se mulțumea cu orice (...) fără a arăta vreodată dorința de a porunci sau de a domina. Firea ei era plămădită din blândețe și răbdare cu un oarecare amestec de indolență (...) Niciodată nu se jeluia de nimeni, nici nu se supăra, ochii ei prelungi și albaștri aveau o privire liniștită și îngăduitoare (...) Mignon avea aproape o răbdare de țaran (...) o iubeam cu dragostea unei leoaice pentru puii ei.*¹⁵²

A primit educație aleasă la București și Sinaia printre profesori avându-i pe iluștrii Nicolae Iorga și George Enescu.

S-a simțit întodeauna mai apropiată de Alteța Sa Prințul Nicolae fiind mai apropiată ca vârstă.

Anii au trecut și, după ce apele tulburi ale politicii interne și externe din urma Primului Razboi Mondial s-au mai liniștit, a sosit și clipa măritişului Altetei Sale Principesa Mărioara.

Alteța Sa Principesa Mărioara se arăta mai interesată de Prințul Boris al Bulgariei care avea legătură cu Casa Regală de Saxa Cobourg Gotha. Cu toate acestea ea l-a încurajat pe Take Ionescu să i-l prezinte pe Regele Alexandru I al Serbiei.

Despre acesta Regina Maria nota în memoriile sale :

„Alexandru a fost înzestrat cu cai, mașini, trăsură, veselă de argint și lenjerie, case, mobilier, totul până la cele mai mici detalii și absolut de cea mai bună calitate. Am fost foarte șocată cât de perfect de bine s-a

¹⁴⁸ ibidem

¹⁴⁹ Elisabeta Savu- Insigne cu semnificație politică din colecția Muzeului județean de istorie și arheologie Prahova, JI 2008, supliment V, p.31-34

¹⁵⁰ <http://www.ordersandmedals.ro/insigne-militare/regatul-romaniei-kingdom> (31.03.2020)

¹⁵¹ Ilin Milan – Pe vremuri și la Timișoara se făceau insigne, JI 8-2010, p.42-45

¹⁵² 59<https://familiaregala.ro/istorie/copiii-regelui-ferdinand-si-ai-reginei-maria>

făcut totul... Sârbii par să aibă ceva din generozitatea fără margini a rușilor, care m-a impresionat pe mine și cu care, în România, nu sunt obișnuită“

Acest fapt a fost și o mișcare tactică a politicianilor pacificatori din ambele țări în urma Păcii de la Trianon din 1920. Pe parcursul tratatelor de pace Ionel I. C. Brătianu formulase o cerere inacceptabilă pentru Serbia, - Banatul până la Belgrad. O astfel de cununie a consfințit granițele și bunele intenții ale României față de vecina ei Serbia. Se pare că personajul care a zădărnicit intențiile lui Brătianu la Paris a fost Take Ionescu, dar cu siguranță însa a „pețit” demersurile acestei cununii. Take Ionescu fiind cel care l-a însoțit și prezentat pe Regele Alexandru I al Serbiei Curții Regale de la Palatul Peleş.

La dineul din 9 ianuarie 1922 de la Castelul Peleş, este anunțată oficial logodna dintre Regele Alexandru I al Serbiei și Prințesa Maria a României, logodnă a cărei ceremonie religioasă are loc în data de 20 februarie 1922, în București la Palatul Cotroceni, cu toate ca fusese anunțată să fie realizată la Mănăstirea Sinaia.

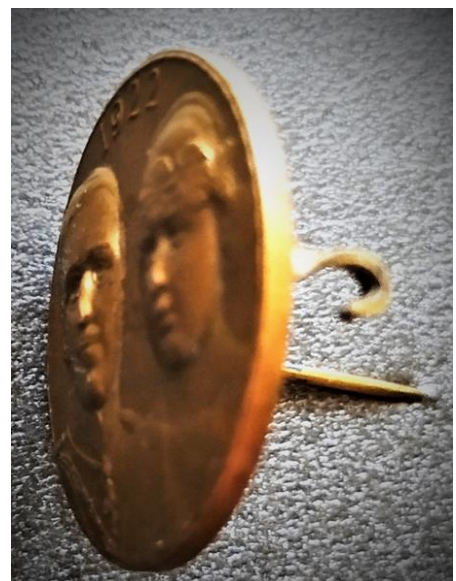
Insigna care marchează logodna este din bronz de formă rotundă având un diametru de 25 mm . Pe insignă sunt reprezentate portretele Regelui Alexandru I al Serbiei și al Alteței Sale Principesa Marioara a României, frumos realizate, văzute din față. Principesa Mărioara, purtând o diademă bogat ornamentată și un sirag de perle, are prim-planul în această insignă și de aceea am presupus că ea a fost comandată de Casa Regală a României pentru acest eveniment. Regele Alexandru, în uniformă cu o decorație în grad de comandor la gât și lanț de colan pe piept, e cu capul descoperit purtând monoclu, într-un ușor plan secund. Deasupra portretelor milesimul 1922. Marginea insignei are un chenar subțire constituit din alternarea liniei cu un punct.

Este o piesa mai rară decât cele emise cu ocazia casătoriei celor doi la Belgrad în 9 iunie 1922.

Nunta a avut loc la Belgrad, la 9 iunie 1922, fiind invitate peste 500 de persoane și diverse capete încoronate ale Europei, Marioara fiind practic nepoata Reginei Victoria a Marii Britanii pe linie maternă.

„Belgradul își aștepta invitații. La 4 iunie 1922, familia regală a României se îndrepta spre Orșova, de unde urma să ia vaporul spre Belgrad. Au fost primiți cu fastul care se cuvenea momentului și rangului lor. 101 salve de artilerie, trase de pe colina cetății medievale, Kalemegdan, au fost primele acțiuni de bun venit pentru români.“ Consemnarea este făcută de ambasadorul lusitan (portughez) Martinho de Brederode

Insigna de la nuntă este din bronz, cu prindere ac vertical, cu diametrul de 25 mm, reprezintă figurile din profil al majestaților lor, în prim plan fiind Regele Alexandru al Serbiei cu capul descoperit. În plan secund prifulul Marioarei care la un studiu atent se poate observa că poartă voal.

Aceasta insignă este din colecția Constantin Mihai care prin bunăvoința dumisale mi-a îngăduit să o public.

O insignă de la căsătorie nu se cunoaște, dar cu siguranță medalia mică cu toartă, din aluminiu, dacă i se atașa o panglică tricoloră prinsă la rever cu un bold, ar fi putut ține loc de insignă. Se mai putea purta ca ornament la lanțul de la ceasul de buzunar.

Medalia cu toartă are diametrul de 35 mm, pe avers sunt reprezentate chipurile Altețelor lor Regale spre stânga cu capetele descoperite. În prim plan apare portretul Regelui, cu capul descoperit și în uniformă, iar în plan secund cel al principesei cu diademă, iar la gât cu un șirag de perle. Circular aproape de muchie este următoarea inscripție cu litere mari de tipar : MARIJA PRINCEZA RUMUNSKA – KRALJ ALEKSANDR I.

Pe revers, în centrul unui cerc perlat între o mica coroană regală (sus) și o strângere de mâini (jos), pe șapte rânduri (trei rânduri în limba sârbă – sus, semen linie punct linie – un rând:

U SPOMEN
NJIHOVOG VENCANJIA
JUNA 1922

- • -

iar pe alte trei rânduri în limba română) inscripția :

IN AMINTIREA
CASATORIEI LOR
IUNIE 1922

Circular în exteriorul cercului perlat inscripția: MARIA PRINCIPESA DE ROMANIA – ALEXANDRU I REGE •★• (punct, stea în cinci colțuri, punct).

Se mai cunoaște faptul că s-a mai bătut o medalie comemorativă de mari dimensiuni din aliaj cu plumb și zinc. Aceasta medalie e de diametru de 65 mm are aproximativ reprezentarea medaliei mici cu toartă cu unele mici diferențe ale detaliilor, spre exemplu pe avers uniforma Regelui Alexandru are o decorație tip comandor și o baretă de decorații, iar pe revers în locul stelei în cinci colțuri care încheie inscripția circulară sunt două ramuri de laur legate cu panglică.

Pentru medalia de 65 mm s-a folosit acest material – aliaj mai puțin nobil pentru astfel de evenimente și momente deoarece ambele țări abia ieșiseră dintr-un război sângeros și probabil resursele erau limitate.

Intre medalia mică de aluminiu și insigna rotundă se vede o diferență mare de clasă artistică. Singurul element mai deosebit este materialul. Aluminiul a fost considerat până în anii 1940 un fel de metal semiprețios, deoarece producerea lui pe scară largă nu era chiar facilă în perioada respectivă.

Vă mai prezint o Carte Postală care este dedicată căsătoriei Altețelor lor regale Principesa Marioara a României cu Regele Serbiei Alexandru care ar putea conține, probabil, un proiect de medalie care nu a fost aprobat (foto 8), dar care se aseamănă foarte mult cu medaliile descrise.

Dupa nuntă viața Marioarei s-a schimbat brusc, acum era regina Serbiei, a trebuit să învețe limba și istoria Serbiei, dar să și participe la diverse ceremonii publice.

Se spune că noua regină a Serbiei a fost foarte iubită de popor, spre deosebire de soțul ei, Alexandru care avea unele apucături dictatoriale.

Din 1929, după ce Serbia anexează Croația și alte teritorii învecinate, Marioara devine prima, dar și ultima regină a Iugoslaviei.

Ca rod a iubirii dintre Alexandru și Marioara, o iubire sinceră după cum scria Marioara în memoriile sale, s-au născut trei prinți: Petru, moștenitorul tronului, Tomislav și Andrei. În octombrie 1934, viața liniștită a Marioarei se termină brusc odată cu asasinarea soțului acesteia la Marsilia, de către un militant croat, ce dorea dezmembrarea Iugoslaviei. Marioara a scăpat datorită faptului că a abandonat în ultimul moment călătoria alături de soțul său, cu vaporul, și a preferat călătoria cu trenul, din cauza unei crize de rinichi, urmând să se întâlnească cu acesta la Paris.

După asasinat, la tronul Iugoslaviei a urmat Petru, devenind Petru al II-lea - regele Iugoslaviei, ajutat până la majorat de către Paul al Iugoslaviei, un văr al fostului rege Alexandru, care nu a dorit ca noua Regină Mamă Marioara, să se implice în guvernarea țării, de teama Casei Regale a României care ar fi putut avea influențe asupra Marioarei.

Odată cu izbucnirea celui de-al II-lea Război Mondial, Marioara se stabilește în Anglia de unde transmite un mesaj de rezistență poporului sârb: „În orele de încercare, aduceți-vă aminte de ultimele cuvinte ale Regelui Alexandru, Regele martir. Ultimele sale cuvinte au fost ”Păstrați Iugoslavia unită”. Astăzi și eu vă trimit același mesaj. Mențineți-vă demnitatea”.

A trăit în exil până la finalul vieții, fiind împiedicată să-și viziteze țara de către regimul comunist. A murit la Londra, pe 22 iunie 1961. Rămășițele acesteia au fost aduse în Serbia abia în 2013, de către urmașii dinastiei Karađorđević și au fost reînhumate cu ceremonii de stat, la Mausoleul Regal Oplenac (Oplenac).

Bibliografie :

<http://www.rador.ro/2015/01/08/maria-marioara-mignon/>

<https://www.historia.ro/sectiune/portret/articol/trista-poveste-a-marioarei-singura-regina-a-iugoslaviei>

<https://evenimentulistoric.ro/sosirea-regelui-serbiei-logodna.html>

<https://decenei.com/2016/10/24/printesa-marioara-prima-si-ultima-regina-iugoslaviei/>

<http://ovidiuczinka.blogspot.com/2016/01/alteta-sa-regala-marioara-sau-mignon.html>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Regina_Maria_a_Iugoslaviei

[file:///C:/Users/Aurel/Downloads/ssoar-2011-stoica-Relatii diplomatice romano-portugheze 1919-1933 Martinho.pdf](file:///C:/Users/Aurel/Downloads/ssoar-2011-stoica-Relatii_diplomatice_romano-portugheze_1919-1933_Martinho.pdf)

INSIGNA ASOCIAȚIEI IMPERIALE AUSTRIECE PENTRU APICULTURĂ

Col. (r) Ioan Siminicianu
președintele Secției Botoșani a
Societății Numismatice Române

Nu demult, piața neorganizată de la Botoșani mi-a oferit, iar eu am cumpărat o insignă căreia, din cel puțin două motive, am hotărât să-i fac o scurtă prezentare în revista noastră de suflet.

Până a intra în posesia mea, insigna a fost păstrată mult timp în prezența unor factori de degradare, a suferit și o intervenție de mână necalificată, însă are multă istorie în spate.

Pe scurt, degradarea consta într-o depunere avansată de oxizi și mizerie, iar reversul era acoperit cu un strat gros de cositor, urmare a modului neglijent în care s-a încercat improvizarea unui mod de prindere.

Ca om căruia îi pasă de bunurile de colecție, am apelat la domnul Ion Gheorghe din București, specialist în materie. După o adevărată restaurare, insigna și-a recăpătat o parte din strălucirea de altădată. Îi mulțumesc pentru aceasta.

Piesa se prezintă astfel: are forma ovală, din bronz, dimensiunile de 30/40 mm. Central, pe fond emailat grenă, o albină din argint. De jur împrejur, pe o bandă de email alb, cu litere majuscule aurii, în imba germană, legenda „OSTERREICHISCHER REICHSEREIN FUR BIENZUCHT”. În traducere românească, ASOCIAȚIA IMPERIALĂ AUSTRIACĂ PENTRU APICULTURĂ. Extremitatea ovalului este perlat auriu. Reversul este inscripționat pe trei rânduri cu numele firmei producătoare: IOS. ZIMBLER WIEN VII/2 BURGG. 33. La intervenția de restaurare i s-a aplicat sistemul de prindere ac de siguranță cu blocaj.

Iosef Zimbler (3 aug. 1855 - 24 nov. 1936) a fost proprietarul unei firme austriece cu tradiție în fabricarea de insigne, decorații și accesorii pentru uniformele militare.

Cât privește localizarea în timp a insignei, legenda de pe avers face trimitere la Imperiul Austriac. Această formațiune statală a existat din anul 1804 până în anul 1867 când s-a transformat în dublă monarhie, austro-ungară, iar la rândul ei s-a destrămat la Marea Unire din 1918.

Piesa rămâne o oglindă a timpului și a timpurilor care au trecut peste ea.

„SALCIA” LUI AUREL DAVID ȘI „SALCÂMUL” LUI EUGEN RASCENKO

(emisiuni de insigne)

Mihai C.V. Cornaci
Botoșani

Opera lui Eminescu, prin imaginile, prin atmosfera, prin viziunea ei are vădite calități plastice, semnalate adeseori de către generațiile de critici literari în scrierile lor, fiecare dintre ele aducând o nouă sensibilitate și o nouă înțelegere a fenomenului Eminescu.

„Dacă **muzicalitatea** poeziei eminesciene constituie, prin ea însăși, un fenomen de atractivitate pentru compozitori, **vizualitatea** ei, ca și chipul său, proiectat **dincolo de lume**, spre cerurile idealității și spre punctul genezic, nu au putut să nu inspire și pe artiștii plastici.”¹⁵³

Petre Popescu-Gogan stabilește în amplul său studiu că cromatica eminesciană „*este aproape neverosimilă*” într-o operă metafizică. „*Impresionează mai cu seamă armonia cestora (a albului, a negrului, roșului, albastrului, galbenului, verdelui, cu toate nuanțele posibile)*”¹⁵⁴

¹⁵³MIHAI CIMPOI. „Mihai Eminescu. Dicționar enciclopedic”, Editura Gunivas, Chișinău, 2013, p. 419.

Rosa del Conte stabilește ca dominantă a poeziei eminesciene un „*cromatism simbolic, care devine mereu mai bogat și mai prețios*”.¹⁵⁵

În acest fel, generații de artiști plastici au încercat și au reușit să se apropie de imaginea lui Eminescu, aureolată de nimbul nemuririi, sau să intre în dialog cu opera sa poetică.

Victor Crăciun afirma că „*aproape toți, dacă nu chiar toți artiștii plastici i-au întruchipat trăsăturile în piatră, lemn, bronz, marmură, în pânze picturale, în lucrări grafice, oprindu-se cu predilecție la înfățișarea adolescentină a poetului.*”¹⁵⁶

Creațiile lor vin să dezvăluie, prin mijloace și procedee plastice adecvate, sentimente de o sensibilitate particulară, personalitatea singulară a poetului fiind mai întâi de toate, expresia unor vibrații sufletești, susținute de tensiunea, ritmul și patetismul culorilor. În artele plastice chipul Poetului este cu atât mai original și mai individualizat cu cât sensibilitatea fiecărui artist plastic se întrepătrunde cu universalitatea, cu „*Necuprinsul și Cerul eminescian*” (Mihai Cimpoi). Superioare pietrei și metalului, lumina și culoarea sunt în stare să etaleze „*nuanțele cele mai adânci ale sufletului. Arta trebuie să se țină în marginea rațiunii și să fie un adevăr fenomenologic*”¹⁵⁷ (ms. 2254).

Cât privește grafica, ca ramură a artei plastice la baza căreia se află desenul de sine stătător și care folosește diverse procedee tehnice și diferite materiale, mai mulți artiști, din generații diferite, au probat manifestarea inventivității și virtuozității talentului lor urmărind în procesul de ilustrare simbioza dintre text și imaginea grafică (în special la grafica de carte și a cărților poștale).

În marea bogăție de imagini cuprinsă în opera poetică eminesciană artistul ilustrator își poate da frâu liber imaginației, gândind vizual, prin imaginea plastică ce vine în continuarea celei textuale.¹⁵⁸ Dintre numeroșii artiști plastici care au ilustrat grafic opera lui Eminescu amintim pe: Ștefan Luchian, Dimitrie Paciurea, Pamphil Polonic, Gheorghe Petrașcu, Leonard Salmen, Ary Murnu, Mișu Teișanu, T.A. Steinlen, A. Bordenache, Maria Manolescu, Marcel Olinescu, Vasile Dobrian, Al. Tipoi, Al Brătescu-Voinești, T. Kiriacoff-Suruceanu, Eugen Rascenco, A. Jiquidi, Alex Ciucurencu, Ligia Macovei, Marcela Codrescu, Maria Constantin, Gheorghe Vrabie, A. David, Igor Vieru, Isai Cârmu, Fl. Mureșianu, Camil Ressu, Gh. D. Anghel, C. Medrea, E. Șt. Boușcă, Sabin Bălașa, A. Kolasov, F. Hâmuraru, C-tin Piliuță, Maria Dima, R. Petrescu, P. Vulcănescu, V.E. Volf, A.V. Ghilia, V. Lungu, Mihai Cătrună, Constanța Abălașei-Donosă, Romulus D. Harda, Corneliu Bălănean, Valentin Tănase ș.a.

Am recurs la acest sumar preambul pentru a ușura în cele ce urmează prezentarea a ceea ce ne-am propus inițial: insignele dedicate celor două opere asemănătoare, respectiv linogravura policromă „**Arborele Eminescu**” (**Salcia**), a pictorului Aurel David (18.06.1935 – 18.07.1984) și „**Arborele Eminescu**” (**Salcâmul**), denumit și „**Furtuna**” al pictorului Eugen Rascenco (25.12.1927 – 08.03.2000). Soluția comună găsită de cei doi autori, respectiv un arbore în bătaia vântului, devenită simbol pentru destinului tragic al Poetului, ne obligă să prezentăm o altă lucrare, realizată cu mult înainte de nașterea celor doi artiști basarabeni aclamați de posteritate pentru întreaga lor operă. Este vorba despre gravura realizată de artistul Leonard Salmen¹⁵⁹ ca material ilustrativ la poezia „**O, mamă...**” de Mihai Eminescu, una dintre puținele poezii datate exact de Poet (01.01.1880).¹⁶⁰

În albumul-catalog realizat de cercetătorul și colecționarul Corneliu Beda, în tabloul centralizator al titlurilor, elegia „**O, mamă...**” este înregistrată cu 5 variante, pe un număr de 2 imagini diferite, la editurile Șaraga și Socec. Prin imaginile create, arborele îngemănat în bătaia vântului, mormântul cu flori sub demna supraveghere a urmașilor, într-un mediu ce prevestește furtuna, artistul urmărește și redă conținutul poeziei, sugerând îndoielile în fața destinului. Imaginea de pe C.P.I. (fig. 1) a fost redată pe fața unei insigne (fig. 2) inițiată de Cabinetul de numismatică și filatelie al Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu” din Botoșani la aniversarea a 170 de ani de la nașterea lui Eminescu.

¹⁵⁴ PETRE POPESCU-GOGAN. „*Ecouri eminesciene în arta plastică*”, Editura Meridiane, București, 1989, p. 14.

¹⁵⁵ ROSA DEL CONTE. „*Eminescu sau despre Absolut*”, Cluj, 1990, p. 240.

¹⁵⁶ acad. MIHAI CIMPOI (coordonator). „*Eminescu – Focul meu. Imaginea Poetului în arte.*” vol. VII din „*Corpus Eminescu*” (Vlad Zbârciog. „*Eterna statuie a spiritului*”, Editura Litera-David. Chișinău-București, p. 341-376.

¹⁵⁷ MIHAI CIMPOI, *op. cit.*, p. 419.

¹⁵⁸ vezi: NICOLAE IONIȚĂ. „*O istorie a literaturii române desenată de mari graficieni ai lumii*”, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2009.

¹⁵⁹ vezi: CORNELIU BEDA. „*Leonard Salmen - ilustrator al operei poetice a lui Eminescu. Album-catalog de cărți poștale ilustrate*”, București, 2011, p. 12-14.

¹⁶⁰ PETRU VINTILĂ. „*Eminescu – Roman cronologic*”, Editura Cartea Românească, București, 1974, p. 454.

Rv. „România. Carte poștală. Depozitul Universal Șaraga. București sub Hotel de Franța. Reproducția interzisă”. Liniatură corespondență. Marcat loc pentru m.p.

Av. (Țipar cărămiziu). Semnătură Salmen, în stânga, sub flori. Necirculată. Colecția personală.

Insigna (fig. 2), are un diametru de 50 mm, Redă central imaginea realizată de artist, încadrată de textul dispus circular: „Ilustrație la poemul „O, mamă...”, realizată de Leonard Salmen / Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu” Botoșani / Cabinetul de numismatikă / M.C.

Realizată la un atelier specializat din București de domnii Mihai Costin și Gheorghe Jitaru.

Fig.2

În afara marcării momentului aniversativ exemplarele tirajului vor completa colecțiile de insigne tematice „Eminescu” (variantă studiu). Prin gabaritul lor, deși par festive, au avantajul că redau mai fidel opera artistului Leonard Salmen.¹⁶¹

Revenim la lucrarea „*Arborele Eminescu*”, semnată separat de către cei doi autori mai sus menționați și prezentăm puncte de vedere privind suspiciunile referitoare la autentica paternitate.¹⁶² Aceste suspiciuni au devenit publice la 23 iunie 1989, când, în ziarul botoșănean „*Clopotul*”, ziaristul Ion Maximiuc reproduce desenul „*Furtuna*” al pictorului bârlădean, originar din Lipcani-ul Basarabiei, Eugen Rascenco. În lucrarea sa, artistul conturează profilul lui Eminescu cu ramurile unui salcâm în bătaia vântului, foarte asemănător cu cel realizat de Aurel David „*Plăzmuț din salcie*”.

Cei doi artiști s-au întâlnit întâia oară în toamna anului 1967, când Rascenco l-a rugat pe David să-l ajute să se înscrie la „*Scoala de ridicare a calificării de grafician*”, care funcționa pe lângă U.A.P. din R.S.S. Moldovenească. David a cerut o probă a talentului lui Rascenco pe care să o prezinte ca dovadă rectorului de atunci, Pekunov. Rascenco i-a adus un exemplar de „*Furtuna*”, la care David a rămas impresionat și nu i-a mai înapoiat-o.

În discuțiile aprinse¹⁶³ dintre cei doi autori, avute în septembrie 1983 la atelierul lui David din Chișinău, „David mi-a propus s-o las mai moale, căci paharul este băut”, povestește Rascenco. Mai multe precizări cu detalii la acest capitol sunt trecute în paginile monografiei-album: „*Aurel David. Timpul, artistul și opera*”, semnată de pictorul Gh. Vrabie.¹⁶⁴

¹⁶¹ MIHAI CIMPOI. *Op. cit.*, (nota 1), p. 420, „L.S – este primul grafician care organizează la Galați (1909) o expoziție de lucrări eminesciene”.

CORNELIU BEDA. *Op. cit* (vezi nota 7), p. 5 „L.S. reprezintă un caz unic deoarece a ilustrat, în peste 200 de imagini diferite, 99 de poezii ale lui Eminescu, reproduse în mii de C.P.I., în numeroase tiraje.”

¹⁶² IULIUS POPA. „*Medalii Eminescu în Moldova și în alte țări*”, Editura Litera, Chișinău, 2005, p. 246-252.

¹⁶³ Articolul „*David-Rascenco*” a fost publicat în martie-aprilie 1998, în revista „*Atelier*”, condusă de Vasile Malanețchi, în care autorul monografiei a folosit dictonul „*Despre cei dispăruți – numai adevărul!*”

¹⁶⁴ GHEORGHE VRABIE (21.03.1939 – 31.03.2016), artist plastic, grafician, maestru în arte, laureat al Premiului Național, Cavaler al Ordinului Republicii (2010). Autorul Stemei de Stat și a Biletelor de Bancă a Republicii Moldova. „*Aurel David. Timpul, artistul și opera*” p. 102-110.

În monografia suscitată este redată o fotografie a lui Aurel David, din anul 1966, ținând în mâini stampe ale „*Salciei*” și schița aceluiași subiect. Se deduce că în anul 1967, când Rascenco i-a prezentat „*Furtuna*” sa, David avea deja un an de când se fotografiase cu „*Sălciile*” lui. Anul 1966 apare și în interviul lui David acordat scriitorului Andrei Burac, intitulat „*Trăim o epocă monumentală*”, publicat la 2 martie 1975, în ziarul „*Tinerimea Moldovei*”. „*Iar prin 1966 pictam un portret și așa eram de necăjit: cu cât mai mult lucrăm, cu atât mai prost îmi ieșea. Și la un moment dat mi-a venit fericita idee: poetul-arbore în univers. Îmi tremurau și mâinile și picioarele*”.

În realizarea linogravurii policrome „*Arborele Eminescu*”, pictorul Aurel David a folosit ca sursă de inspirație primele două versuri din strofa a V-a, din poezia „*Rugăciunea unui dac*”.¹⁶⁵
„*Gonit de toată lumea prin anii mei să trec,
Pân' ce-ai simți că ochiu-mi de lacrimi e sec*”

Marea popularitate a linogravurii „*Arborele Eminescu*” s-a declanșat în anul 1977, când în ziarul sovietic de mare tiraj „*Konsomolskaia pravda*” a fost reprodus portretul-simbol al poetului. Inițial, lucrarea avea și alte denumiri: Eminescu, Luceafărul, Hyperion, Eminescu-arbore. Are patru variante cunoscute și este realizată cu modalitățile de expresie simbolico-metaforice aparținând tehnicii linogravurii¹⁶⁶ policrome, în culorile albastru, negru și galben. Variantele au trăsături și principii compoziționale comune, dar și deosebiri esențiale de structură plastică și de dimensiuni.

Autorul a conferit capodoperei sale „*Arborele Eminescu*” o formă desăvârșită în varianta dimensiunilor de 48x46 cm., în care, prin raporturile create, subiectul a fost valorificat maximal. Profilul conturat de arbore evocă chipul poetului din prima fotografie, realizată în tinerețe, evidențiat cu ajutorul ramurilor, tulpinii și liniei solului, în această variantă capul fiind redimensionat cu o mărime față de dimensiunea naturală, având un aspect expresiv în cadrul ansamblului, cu proporții echilibrate și armonioase.

Varianta a II-a a linogravurii (45x35 cm.) are compoziția orientată pe axa verticală, iar ramurile arborelui din ambele părți sunt ușor retezate. În ambele variante figurează și cele două frunze galbene, nuanțele cărora, în diferite stampe oscilează între galben de cadmiu și oranj. „*În varianta extinsă pe verticală structura compozițională, în comparație cu varianta organizată pe o suprafață pătrată, într-o anumită măsură a fost alterată. Arborelui care evocă profilul Poetului nu-i mai rămâne spațiu suficient pentru a-și etala și pe orizontală, în întregime, coroana.*”¹⁶⁷

A III-a variantă, cu dimensiunile de 18x18 cm., are schimbări esențiale în structura plastică a compoziției. Această variantă cromatică este compusă din culorile albastru și negru, iar din coroana arborelui au dispărut câteva crengi împreună cu cele două frunze aurii. Se apreciază că autorul a elaborat ulterior această variantă, spre a face față numeroaselor solicitări care-i veneau prin poștă din partea doritorilor.

A IV-a variantă este pictată în guașă, cu dimensiunile de 16x16 cm., salcia fiind înlocuită cu un stejar, iar ca element nou introdus în compoziție, este silueta unui Pegas,¹⁶⁸ de culoare albă, de mici dimensiuni. Au fost puse la loc și cele două frunze.

Ținându-se cont de aprofundarea fondului de idei, se apreciază că lucrarea a fost concepută ca o schiță pentru o nouă variantă de linogravură policromă. „*Se cunoaște un singur exemplar donat surorii pictorului Vasile Nașcu, la 20 ianuarie 1971.*”¹⁶⁹

Subiectul a mai fost interpretat într-o pânză în ulei, cu dimensiunile 93x145 cm., intitulată „*Eminescu*”, aflată în fondurile Muzeului Literaturii Române „M. Kogălniceanu”, din Chișinău (nr. inv. 1356).¹⁷⁰ Pentru descifrarea conținutului și a valorii estetice a acestei lucrări cei interesați trebuie să fie avizați de semnificațiile simbolice¹⁷¹ ale elementelor componente din care este alcătuită lucrarea.

¹⁶⁵ Poezia a fost publicată în „*Convorbiri literare*” la 1 sept. 1879 (vezi PETRU VINTILĂ, op. cit., p. 448).

¹⁶⁶ Tehnică a gravurii în care imaginea este obținută prin imprimarea unei plăci de linoleum; imaginea obținută prin acest procedeu (DEX. ediția a II-a, București, 1998, p. 575.)

¹⁶⁷ GH, VRABIE. Op. cit. p. 105.

¹⁶⁸ „*Alții îi înaripează imaginația ori îi pun la dispoziție un Pegas pentru călătoriile imaginare*” (MIHAI CIMPOI. Op.cit. p. 422.)

¹⁶⁹ IULIUS POPA. Op. cit. p. 251.

¹⁷⁰ GH, VRABIE. Op. cit. p. 106.

¹⁷¹ J. CHEVALIER, A. GHEERBRANT „Dicționar de simboluri” Editura Artemis, București, GH, VRABIE. Op. cit. p. 107, 108.

Arborele (copacul) – simbol al verticalității, stâlp al lumii, reprezentând și ciclul evoluției cosmice: moarte și regenerare.

Cerul¹⁷² – simbol al împuternicirilor autoritare, al iluminării spirituale și înălțării.

Frunzele scuturate, reprezintă o veche metaforă a perisabilității a tot ceea ce este viu. Prin poziția lor, cele două frunze galbene din ansamblul imaginii, care pare-se că vor fi smulse din coroana copacului de vântul năprasnic, evocă și ultimele lacrimi ce se vor mai desprinde din ochiul personajului poemului eminescian.

Aerul ce umple spațiul conturat de marginea lucrării este simbolul vieții.

Vântul, are conotații simbolice deosebite (pozitive sau negative), constituie o componentă foarte importantă în ansamblul imaginii creative. În contextul acestei lucrări, vântul este năprasnic, pătrunzător și distructiv, prevestind specificul iernilor grele.

Pământul, ale cărui valori simbolice se organizează în jurul unei opoziții suprafață-adâncime, ce ia diferite fețe pe care i le conferă credințele.

Ochiul – simbol al percepției intelectuale, atributul universal al oamenilor puternici.

Chipul Poetului – imagine simbolică, elementul component principal al lucrării.

Poziția și direcția spre care este orientată fața poetului: dinspre dreapta spre stânga (obiectiv) la toate variantele, cu excepția schiței pentru mozaicul proiectat pentru o lucrare monumentală.

Arborele lui David nu comunică prin cuvinte, ci prin senzații. Deși e vânt, el seamănă mai mult cu o adiere caldă, fără intenția de a rupe mlădioasele crenguțe ale salciei (teiului). Protagonistul are aspect uman, suplu, uriaș, fără intenții agresive, figura lui emanând senin și pace, transmițând mesaje în conformitate cu starea de percepție a celor ce-l privesc.

Cu referire la profunzimea lucrării, pictorul Gh. Vrabie remarcă: „Nu poate fi vorba de o comunicare eficientă, emoțională, pleneră între această lucrare și o persoană care nu a auzit niciodată nimic despre Eminescu și opera sa.”

Ecoul lucrării a determinat pe unii autori să reia subiectul în manieră proprie, cu alte modalități tehnice și materiale, în alte domenii și genuri de artă: metaloplastie (medalii, insigne, reliefuri în bronz și ceramică), artă monumental-decorativă, mapă pentru discuri muzicale, copertă de carte ș.a.

Din cele cunoscute, primele insigne după opera „**Arborele Eminescu**” au fost realizate la Chișinău prin anii 1987-1988, la o cooperativă, folosind masele plastice la cald. Se cunosc exemplare cu $\varnothing$ 23,5 mm. $\neq$ = 3mm și portretul spre stânga, în vizare (fig. 3) și cu $\varnothing$ 24,5 mm. $\neq$ = 3mm., cu ușoară bavură, cu portretul în orientare spre dreapta, în vizare (fig. 4). Portretul în linii vișinii pe un fond gri deschis al corpului insignei se încadrează în spațiul unui cerc cu $r=11$ mm. Acul de prindere, lipit de corp, cu același material, încadrat sub diametrul insignei, are sensul de prindere pe axa verticală de jos în sus. Insigna, în tiraj necunoscut, este lipsită de text informativ.

Fig.3

Fig.4

Fig.5

¹⁷² „Cerul este unul dintre cele mai frecvente semne poetice, cu valențe referențiale de ordin spațial: apare de 64 de ori în poezia antumă, de 274 de ori în poezia postumă, de 6 ori în varianta „ceriu” postum, plus 141 ocurențe din sectorul prozei literare (antume și postume)”; după: ILIE MOISUC. „Imaginea cerului în lirica eminesciană: sensuri poetice și câmpuri de viziune” în „Studii eminescologice”, nr. 17, Clusium, 2015, p. 35.

În anul 1989, tot la Chișinău, se editează două insigne, din care una în 12 variante. Prima, are corpul din alamă (tombac?) și prezintă în câmpul oval (15x18 mm.), portretul realizat de Aurel David, cu orientare spre stânga, (în privire). (fig. 5).

În partea stângă a insignei, cu caractere rusești este trecut „**МИХАИ ЭМИНЕСКУ**”, legendă finalizată cu un luceafăr. Acul de prindere, clasic, este poziționat pe axa verticală, depășind cu 18 mm. marginea inferioară a insignei. Tiraj necunoscut, fără variante.

A doua insignă (fig. 6), are corpul din aluminiu și forma ovală (15,2x18,7 mm.), $\neq = 1,9$ mm., redă „**Arborele Eminescu**”, cu orientare spre stânga, în vedere, în 12 variante de execuție, prin tehnica combinării suprafețelor vopsite în culori: negru, albastru, verde, alb, cu evidențierea subiectului generat de operă.

Terasa are culoare albă la patru exemplare, galbenă la cinci exemplare, neagră, verde și albastru închis, la câte un exemplar.

Subiectul este evidențiat prin culoarea metalului (corpul insignei) în culorile ce domină câmpul (9 exemplare).

Subiectul în culoarea terasei (3 exemplare).

Un exemplar cu terasa în culoare neagră, are câmpul în culoarea metalului (albă)

Legenda „**МИХАИ ЭМИНЕСКУ**”, în caractere mari, latine, însoțește bordura stângă, terminându-se cu un luceafăr. Acul de prindere, dispus pe axa verticală se încadrează sub gabarit. Tiraj de masă

Fig.6

Setul din 12 piese.

Tot la Chișinău, în anul 1991 (?) a mai fost realizată o insignă artizanală (fig. 7). Pe o rondelă din tablă de cupru cu $\varphi = 30$ mm. $\neq = 0,05$. a fost modelat prin metaloplastie „**Arborele Eminescu**”, realizat de Aurel David. Portretul, nereușit, a fost aplicat pe un suport din pertinax. În partea inferioară este scris „*Eminescu*”.

Fig.7

Fig.8

În anul 1994, la aniversarea semi-centenarului, Liceul „Mihai Eminescu” din Satu Mare editează o insignă tip T.D., redând „**Arborele Eminescu**” cu orientare spre stânga, (în vedere).

Insigna, (fig. 8) cu $\varphi=40$ mm., de culoare alb-crem are legenda: SATU MARE / LICEUL. EMINESCU. FONDAT 1934, dispusă circular în culoare neagră. Tiraj limitat.

BUCUREȘTI - 2000

fig. 9.

Insigna tip T.D., (fig. 9), cu $\varphi = 76$ mm. editată de **Fundația „Mihai Eminescu”**, la momentul aniversar din 15 ianuarie 2000. În câmpul insignei, în culoare albastru deschis, este redat „**Lucaefărul**”, de Aurel David, cu profilul spre dreapta (la vedere). Semi-circular, în partea stângă, spre margine este trecut editorul „**Fundația Mihai Eminescu – 150**”, iar orizontal, în partea inferioară, este momentul aniversar „**1850 – 15 ianuarie 2000**”.

BUCUREȘTI 2010

Insignă sub formă de frunză de tei, ocazionată de comemorarea din 15 iunie 2010, inițiată de recunoscutul colecționar Mihai Costin, Președintele Grupării Colecționarilor de Medalii și Insigne Eminescu a S.N.R. Proiectul editorului a fost finalizat prin realizarea reușită de artistul arădean Abraham Zoltan. Corpul insignei (fig. 10), din cupru, acoperit cu email în culoare verde, are redat, în excizie, chipul Poetului după lucrarea lui Aurel David „**Arborele Eminescu**”, cu orientare spre stânga (la vedere). Cu dimensiunile de 20x21 mm., tirajul de 21 de exemplare din cupru emailat, au imprimate pe spate anul 2010, numărul insignei și marca (sigla) artistului.

Editorul și-a comandat, ca variante de execuție:

Un exemplar al insignei prezentate cu toartă și anou, de care a prins o baretă, pe care sunt trecute inițialele M.E. (fig. 11).

Un exemplar din argint ce conturează în redare doar profilul protagonistului din lucrarea lui David (fig. 12).

Fig. 10

Fig.11

Fig.12

BOTOȘANI 2020

Insigna (fig. 13) inițiată de Cabinetul de Numismatică și Filatelie al Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu” Botoșani și Asociația Culturală „Geea” – Botoșani, spre a marca cei 170 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu. Machetarea și realizarea tirajului de 30 de exemplare au fost finalizate, cu competența recunoscută a firmei „**Accesorii-Prod**”, coordonată de dipl. ing. Dobraș Silviu Valeriu, reputat specialist al domeniului, membru de onoare al Societății Numismatice Române și posesor al titlului de „Colecționar emerit”, acordat de A.C.I.R., în anul 2019.

Pe un câmp albastru azuriu, cu $r = 15$ mm., este redată imaginea capodoperei „**Eminescu arbore**”, după prima variantă, cu orientare spre dreapta (la vedere). Imaginea protagonistului este încadrată de textele: „**Aurel David - LUCEAFĂRUL**” și „**BOTOȘANI – 15.01.2020 – E.C./M.C.**”, dispuse semicircular pe axa verticală. Sistemul de prindere (pin cu ac și clips) garantează siguranța și poziționarea preferată de purtător. Tot pe RV. este redată, în excizie, marca firmei producătoare „**Acc**”.

BOTOSANI – 2020

Insignă inițiată de Cabinetul de numismatică și filatelie al Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu” Botoșani pentru a marca aniversarea lui Mihai Eminescu din 15.01.2020 (170 ani). S-a avut în vedere

redarea variantei a IV-a a portretului realizat de Aurel David (mai sus prezentat), ușor diferențiat în compoziție, motiv justificat de a fi reluat (în premieră?) în câmpul unei insigne.

În câmpul insignei (fig. 14), cu $r=12,5$ mm. „**Arborele Eminescu**”, este dispus pe axa verticală, încadrat de textele: „**Arborele Eminescu / Varianta a IV-a / Autor Aurel David**”. Insigna propusă inițial pentru un set de probă (fig. 15) (după culorile din câmp: mov-deschis și închis, maro închis și deschis, gri deschis și albastru deschis) contrastează satisfăcător pentru evidențierea protagonistului și a Pegas-ului (doar la această variantă). Sistemul de prindere (pin cu ac și clips). De machetarea și realizarea tirajului (5 seturi) s-au ocupat domnii Mihai Costin și Gheorghiuță Jitaru, la un atelier specializat din București.

Fig.14

Fig.15

Pictorul **EUGEN RASCENCO** (născut la Lipcani, în Basarabia, la 25 dec. 1927), „rămâne pentru arta bârlădeană un potop al toamnelor, un căutător hogașian ale neumblatelor drumuri artistice. ... Portretistica lui este severă, complexă și ceremonioasă, căutând a sonda în sufletul omenesc acele existențe, care să semene cu un model echilibrat al universului uman”.¹⁷³

Pictorul Eugen Rascenco a fost asemenea ciobanului din „Miorița”, s-a zbatut să aparțină „stâniei strămoșești” și să se întoarcă la huma din „spatele acesteia”.¹⁷⁴ Așa se face că, după 28 de ani de cavalcade și golgote, revine la Bârlad în anul 1972.

În rândurile de mai sus am prezentat sumar întâlnirea dintre Aurel David și Eugen Rascenco (toamna anului 1967 și sept. 1983) unde cei doi și-au disputat statutul privind paternitatea „Arborelui Eminescu”. În lucrarea lui Eugen Rascenco (fig. 16) denumită „**Furtuna**”, arborele utilizat de artist este un salcâm. Despre aceasta, pictorul Gh. Vrabie opinează: „*Salcâmul lui Eugen Rascenco pare desprins din asprimea naturii ce îl înconjură pe drumurile Siberiei și-i frumos ca o declarație de dragoste de țară*”

Aici „adierile” stilizate ale vântului s-au transformat într-o adevărată furtună, iar tulpina arborelui, cu noduroasele-i ramuri reliefează forța virilă, invincibilă față de orice agresivitate. Ochiul deschis, cu privirea fixată spre pericolul din față, emană rezistență și înverșunare, asemănătoare unui scut protector pentru ceea ce se află în spatele său, invizibil.

Un exemplar al „**Salcâmului**” lui Rascenco se află la Muzeul „Mihai Eminescu” din Ipotești, iar un al doilea exemplar, cu titlul „**Revolta poetului**” (26.03.1999), la Centrul „Mihai Eminescu” din Bârlad, donație a dr. C-tin Teodorescu¹⁷⁵, alături de alte 199 de lucrări plastice.

Eugen Rascenco – *Furtuna*
Fig.16

¹⁷³ pictor **NELU GRĂDEANU** „Din umbră spre lumină – pictorul E. Rascenco”. în vol. II „Oameni care ne lipsesc”, sub egida Fundației Dr. C-tin Teodorescu-Bârlad, Editura „Opera Magna”, Iași, 2009, p. 129-136.

¹⁷⁴ Idem. *Op.cit.*, p. 135.

¹⁷⁵ estnews.ro/2018/10/01. (Om de cultură, publicist, colecționar, inițiator și „părinte” al Centrului Cultural „Mihai Eminescu” Bârlad – cel mai de seamă filantrop postdecembrist al Bârladului. (Informații: Dl. Gh. Vasiliu – Bârlad; Dl. Mihai Costin – București).

Cât privește suspiciunile privind paternitatea „*Arborelui Eminescu*”, una din vocile autorizate, consacrate medalisticii la subiectul Eminescu, a concluzionat: „*A fost în realitate o pastișare a ideii cu arborele? nu putem fi siguri. Un detaliu importă mai mult: Salcâmul se îngemănează cu Salcia, creând un tot întreg, un Arbore „deplin” al doritei ființe naționale. În sensul dat, pastișa, dacă s-a și produs, ea se dovedește benefică lui Eminescu.*”¹⁷⁶

Imaginile operelor de artă au fost folosite și de către editorii de medalii și insigne, remarcând faptul că „*Salcia*” lui Aurel David a fost utilizată mai frecvent și cu tiraje mai mari, fapt justificat de imaginea mai concludentă și cu mai multă priză la public.¹⁷⁷ Exemplificăm cu o insignă (fig. 17) din tirajul limitat, editat¹⁷⁸ la Botoșani de către organizatorii „Zilelor Mihai Eminescu”, desfășurate la Ipotești-Botoșani, între 14-15 iunie 2003.

Vizând insuficienta editare a unor astfel de mici obiecte, încărcate de imagini simbolice și indicații grafice, prin Cabinetul de numismatică și filatelie al Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu” Botoșani și Asociația Culturală „Geea”, Botoșani, s-a editat, în numele „*Salcâmului*” insigna (fig. 18) mai jos prezentată.

Fig. 17

Fig. 18

C.P.I. (circulată în 08.04.2015) realizată de Cabinetul numismatic al Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu” Botoșani redând câte o insignă după operele celor doi artiști.

Simetrică, din punct de vedere editorial și al realizării tehnice cu cea prezentată la fig. 13, satisface gândul și propunerea noastră că în acest fel imaginea creată de Rascenco „*Salcâmul*” va fi mai bine cunoscută și mai ușor de diferențiat de „*Salcia*” lui David.

Câmpul insignei, este dominat de expresia hotărâtă a protagonistului, încadrată circular de textele: **EUGEN RASCENCO – Furtuna / Botoșani. 15.01.2020 E.C. M.C.** Exemplare din tirajul de 15 seturi (Salcia-Salcâmul) vor fi oferite după caz: unor instituții de cultură, unor colecționari ce dezvoltă exponate tematice la subiectul Eminescu, unor personalități culturale.

¹⁷⁶ IULIUS POPA. *Op. cit.*, p. 252.

¹⁷⁷ Se cunosc cazuri când opera celor doi artiști a fost confundată în redare din necunoaștere sau neatenție.

¹⁷⁸ A fost realizat și un breloc din mase plastice la care „*Salcâmul*” lui Rascenco este văzut pe ambele fețe.

În același trend privind necesitatea unei cât mai bune cunoașteri a operei celor doi artiști, cât și golul de producții insignografice, care pot evidenția în plus diferența în percepția publică, uneori mai puțin avizată, a „*Arborelui Eminescu*”, s-a propus o nouă insignă. Inițiativa editării aparține Cabinetului de numismatică și filatelie al Bibliotecii Județene „Mihai Eminescu” Botoșani și G.C.M.I – „M.E” al S.N.R., prin Președintele Mihai Costin, apreciat în spațiul public al domeniului că este posesorul celei mai cuprinzătoare colecții.

Sub toate aspectele, insigna (fig. 19) este asemănătoare cu cea prezentată la fig. 14, realizată pentru „*Lucafărul*” lui Aurel David, evidențiind și diferențele:

maniera compozițională în redarea protagonistului ce evidențiază personalitatea creatoare a lui Rascenco.

Textul dispus semi-circular: „**ARBORELE EMINESCU – Furtuna / Autor Eugen Rascenco.**”

Imaginea inițială, cu fondul câmpului în culoare albă, are variante în culorile: verde deschis, roșu deschis, oranj ușor, mov, albastru deschis și maro deschis.

În realizarea și finalizarea tirajului (fig. 20) de 5 seturi sunt îndreptățiți pentru a primi cuvenitele mulțumiri bucureștenii Mihai Costin și Gheorghită Jitaru.

Fig. 19

Fig. 20

În preajma zilei de 15 ian. 2020, în librăriile ieșene a fost pus în vânzare un set de C.P.I. ce ilustrează câte o strofă din 39 de poezii din lirica eminesciană. Grafica, realizată de artista **IULIANA ELENA IORDĂCHESCU**, este în deplină concordanță cu profunzimea și sensibilitatea creației eminesciene.

Setul de C.P.I., realizat în tehnică mixtă, scos la Editura **Sedcom Libris**, este dedicat poetului Mihai Eminescu la împlinirea celor 170 de ani de la naștere.

Fig.21

Compoziția grafică de pe aversul ilustratei (ilustrata cu nr. 12 apare în fig. 21) face trimitere la prima strofă din poezia „*Eu nu cred nici în Iehova*” – 1876. Compoziția grafică, realizată de artistă, în manieră asemănătoare cu cele ale lui David și Rascenco, ne-a sugerat editarea unei insigne (fig. 22) care să ilustreze preocupările noastre modeste și să aducă un semn de admirație față de puterea artiștilor de-a ne lumina existența cu energii spirituale.

Insignă – φ 50 mm.
Realizată de Biblioteca
Județeană „Mihai Eminescu” Botoșani /
Cabinetul de numismatică / M.C.

Fig.22

Insigna cu $\varnothing$ 50 mm. are corpul metalic, ac de prindere clasic, dispus pe axa orizontală, a fost realizată la un atelier specializat din București de domnii Mihai Costin și Gheorghe Jitaru, în tiraj de cinci exemplare.

În câmpul insignei este redată compoziția grafică realizată de artistă, încadrată circular de textul: „**Ilustrație la poemul *Eu nu cred nici în Iehova*, realizată de I.E. Iordăchescu / Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu” Botoșani / Cabinetul de numismatică / M.C.**”

Editarea insignei este rezultatul pasiunii noastre de colecționari și se încadrează ca o atitudine de omagiere a unor personalități remarcabile din disponibilă sferă a artelor plastice, uneori insuficient reflectată în plan social.

MIHAI EMINESCU ȘI VERONICA MICLE

- 170 de ani de la naștere -

Mihai Costin,
*Președintele Grupării Colecționarilor
de Medalii și Insigne „Mihai Eminescu”,
din cadrul S.N.R.*

Pe data de 15 ianuarie și pe data de 22 aprilie - 2020, s-au împlinit 170 de ani de la nașterea lor.

Editura MAGIC PRINT, din Onești, Bacău, a realizat, pentru a marca această aniversare, o nouă ediție bibliofilă cu zece poezii Mihai Eminescu și zece poezii Veronica Micle, în tiraj de douăzeci de exemplare, Hors commerce, numerotate, pentru colecționarii bibliofili, pasionați de tematica Eminescu.

Dimensiunea acestei speciale ediții, este de 7,5 x 10,5 cm. La realizarea acestei ediții aniversare și-au adus contribuția doamna Maria Dogaru, director editorial, Cristea Răzvan, machetare și copertă.

Imaginea de pe coperta unu este realizată de graficianul Mihai Cătrună, iar imaginea de pe coperta patru este realizată de artistul plastic Valentin Tănase, cuvântul înainte aparține cunoscutului eminescolog Dan Toma Dulciu. Toate exemplarele sunt semnate de subsemnatul, îngrijitorul acestei ediții, iar la finalul cărții s-a aplicat o ștampilă ce reprezintă una dintre semnăturile poetului național Mihai Eminescu.

Mulțumesc tuturor aceluia care s-au implicat în realizarea acestei ediții.

Alături de alte lucrări dedicate Luceafărului poeziei românești, această ediție a fost prezentată la vernisajul Salonului Național Mihai Eminescu, care a avut loc în data de 09 ianuarie 2020, la Palatul Parlamentului, Sala de Expoziții Constantin Brâncuși.

Pentru Eminescu, la aniversarea celor 170 de ani de la naștere, o mică contribuție...

Realizarea unei noi ediții liliput, dar acum, cu doar cinci dintre poeziile poetului național român, dedicate Veronicăi Micle.

Formatul este de 3 x 4 cm, tiraj 10 (zece) exemplare, numerotate și sunt realizate manual, de George Anghelescu, un bun prieten, iar portretele din această ediție, aparțin cunoscutului artist plastic, Romulus HARDA.

Toate exemplarele sunt semnate de realizator, de artistul plastic și de îngrijitorul aceste ediții, adică de subsemnatul și au fost oferite unor colecționari pe tema Eminescu.

Dacă pentru Eminescu, la împlinirea a 170 de ani de la nașterea sa, 15 ianuarie 2020, a fost realizată o carte liliput, cu cinci dintre poeziile pe care le-a dedicat poetul Veronicăi Micle, acum, pentru aniversarea acesteia, a fost realizată o carte liliput, la aceeași mărime, cu cinci dintre poeziile pe care Veronica Micle le-a dedicat poetului nostru național.

Dimensiunea acestei ediții este tot de 3x4 cm și este realizată manual, în tiraj de 10 (zece) exemplare, numerotate.

Realizatorii, și ai acestei ediții, sunt: George ANGHELESCU, Romulus HARDA, artist plastic, Mihai COSTIN, îngrijitorul ediției.

Insigne Eminescu și Veronica Micle

Având în vedere că, anul acesta, 2020, s-au împlinit 170 de ani de la nașterea lor, au fost realizate trei insigne de către Gruparea Colectăionarilor de Medalii și Insigne „Mihai Eminescu“ din cadrul Societății Numismatice Române, care marchează acest eveniment deosebit.

Prima insigna redă portretul poetului Mihai Eminescu și are diametrul de 25 mm (foto1).

Portretul poetului este realizat de artistul plastic Romulus Harda.

Tiraj: 50 de bucăți.

Insigna cu portretele celor doi, Mihai Eminescu și Veronica Micle (fig.2), are diametrul de 50 mm.

Tiraj: 20 de bucăți.

Imaginea folosită la realizarea acestei insigne este preluată de pe internet.

Insigna cu portretul Veronicăi Micle (fig.3) are diametrul de 25 mm.

Portretul poetei este realizat tot de artistul plastic Romulus Harda.

Tiraj: 50 de bucăți.

Fig. 1

Fig.2

Fig.3

Insignele sunt executate pe un suport de inox.

Fața suportului metalic este personalizat cu înscrisuri autorizate sau imagini în policromie, autorizate de beneficiarul cumpărător, protejate cu rășină epoxidică, transparentă, dură, rezistentă la fricțiune.

Spatele platoului metalic este dotat cu ac și pinten sudat, asigurat cu pin.

În cazul de mai sus sunt portretele lui Mihai Eminescu și Veronica Micle.

INSIGNA REGIMENTULUI 40 INFANTERIE „CĂLUGĂRENI”

**Col. (rtr) Gheorghe Bocan
Botoșani**

Insigna Regimentului 40 Infanterie „Călugăreni” (imaginea din stânga) este o insignă „regimentală”, spun cunoscătorii. Acest tip de insignă, specifică structurilor militare din Armata României din perioada interbelică, reprezenta certificarea apartenenței la un anumit gen de armă și eșalon al unei categorii de forță: trupele terestre, aeriene sau navale și se acorda după îndeplinirea unor criterii prestabilite.

Aceste insigne militare de performanță și loialitate erau purtate de către militarii activi și de către cei din rezerva armatei.

Pentru a preîntâmpina apariția unor insigne de diferite forme și dimensiuni, specialiștii militari, sprijiniți de cei în heraldică, au conceput un proiect de Decret Regal în care să se prevadă forma insinelor și condițiile de acordare.

Astfel că în 1933 regele semnează Decretul regal care a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 135 și care institua acordarea insinelor regimentale pentru vechime de 7 ani. Ministrul de război a luat măsura publicării Decretului regal în Monitorul Oastei nr. 149 din același an.

Din conținutul lor reiese faptul că pentru a-i recompensa și a-i scoate în evidență pe ofițerii care își desfășurau activitatea neîntrerupt în aceeași structură militară, primeau o insignă, care făcea parte integrantă din uniforma militară și era purtată permanent de posesorul ei la instrucție, în oraș, la activități militare sau civile. Insigna se purta pe piept, în partea stângă.

Acest fapt îmi aduce aminte cu plăcere faptul că, tânăr căpitan fiind către finalul anilor 80, purtam cu mândrie insigna Academiei Militare, insignă care ne deosebea pregnant de ceilalți ofițeri.

Modelul fiecărei insigne, așa-zis „regimentală”, deși se dădea și la alte eșaloane mai mari, cum era Flotila aeriană, se propunea de către o comisie din structura respectivă, era analizată succesiv de către eșaloanele superioare, apoi de către o comisie de la minister, după care era prezentată regelui sub formă de proiect de Decret regal. Regele era cel care aproba fiecare model de insignă.

Insigna trebuia să aibă o formă ovală de 40-50 milimetri și se confecționa din argint masiv, smălțuit. Dar au fost și insigne și de altă formă, și care au fost aprobate de către rege în mod excepțional (fig.1,2,3,4). Fotografiile sunt preluate de pe site-ul www.ordersandmedals.ro.

Insigna de 7 ani Regimentul 29 Infanterie 8 Dragos – Dorohoi.

Insigna de 7 ani Flotila 1 aviatie, Iași.

Insigna de 7 ani Regimentul 10 Roșiori Bacău

Insigna de 7 ani Regimentul 1 Căi ferate Focșani

Insigna se primea la îndeplinirea condițiilor și ofițerul respectiv era sărbătorit în unitatea din care făcea parte și, în prezența comandantului, primea insigna și brevetul de atestare a vechimii.

Insigna prezentată acum este cea a Regimentului 40 Infanterie „Călugăreni”, care a fost o unitate de nivel tactic constituită la 14/27 august 1916, prin mobilizarea unităților și subunităților existente la pace, aparținând de *Regimentul Călugăreni No. 40*.

Regimentul a făcut parte din organica Brigăzii 17 Infanterie, care mai avea și Regimentul 34 Constanța și era dislocat la pace în garnizoana Bazargic. Brigada 17 Infanterie făcea parte din Divizia 9 infanterie care avea ca dispunere Zona fortificată Silistra și care, la rândul ei, era parte din Grupul de est. Toate erau subordonate Armatei a 3-a, comandată de generalul de divizie Mihail Aslan, ea fiind o mare unitate de nivel operativ-strategic ce s-a constituit în prima zi de mobilizare, la 27 august 1916, având misiunea de a asigura apărarea frontierei de sud a României.

La intrarea în război în 1916, Regimentul 40 Infanterie „Călugăreni” a fost comandat de locotenent-colonelul Stan Poetaș.

Regimentul 40 Infanterie „Călugăreni” a participat la acțiunile militare pe frontul românesc, pe toată perioada războiului, între 14/27 august 1916 - 28 octombrie/11 noiembrie 1918.

Drapelul de luptă al regimentului a fost decorat cu cea mai înaltă distincție de război, Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa III: *„Pentru vitejia și avântul cu care au luptat ofițerii, subofițerii și soldații acestui eroic regiment, în luptele îndârjite la care a luat parte în anul 1916, atât în Dobrogea cât și în Muntenia. Luptele pentru apărarea Bazargicului, acelea de la Kara-Kir, Kara-Omer, Mustafa-Aci, și Amzacea, au fost pe cât de grele pe atât de glorioase pentru toți acei care au înfruntat moartea sub cutele drapelului lor. În timpul omorâtorului bombardament inamic din 6-8 octombrie 1916, ofițerii și trupa regimentului au cerut să fie adus drapelul în tranșeele de la Topraisar, jurând pe el, că nu vor părăsi poziția ce le era încredințată, decât din ordin. În noaptea de 18-19 noiembrie, atacând pe inamic la Bălăria, îi capturează 3 tunuri grele, 2 baterii de câmp și peste 300 prizonieri, iar în ziua de 19 noiembrie împreună cu un batalion de vânători, atacă cu furie pe inamic la Stâlpul și Bălăria, îl izgonește de pe ambele maluri ale Neajlovului, capturează tunuri, chervane cu muniții și peste 1800 prizonieri”*.

Dintre ofițerii Regimentului 40 Infanterie „Călugăreni” s-a distins căpitanul comandant de companie, Petre Cănciulescu (n. 10 iunie 1877, Poiana, județul Dolj - d. ?), ajuns ulterior general de divizie.

A fost avansat, în ziua absolvirii Școlii Militare de ofițeri, la 1 iulie 1898, la gradul de sublocotenent de infanterie și primește comanda unui pluton din batalionul 6, Divizia a 4-a. Este avansat locotenent la 7 aprilie 1902, iar la 1 septembrie 1903 este trimis la Viena pentru un stagiu de doi ani în Regimentul k.u.k. de Infanterie Baron de David nr. 72.

Revenit în țară în anul 1904, este dat la Regimentul 5 vânători. La 10 mai 1907 este avansat la gradul de căpitan. Din 1911 este repartizat ca și comandant de companie în Regimentul 40 "Călugăreni".

Participă la acțiunile militare din anii 1916-1917 și se distinge prin faptele sale de arme, este avansat în grad și în funcții și comandă subunități, unități și mari unități tactice și operative.

La 13 iulie 1917 a participat la luptă în bătălia de la Mărăști.

La 10 februarie 1918 un batalion îi este trimis în Basarabia, iar la 4 și 5 martie 1918 tot regimentul e imbarcat în tren și trimis la Chișinău. La 11 martie va trimite un batalion la Bender, alt batalion și statul major al regimentului rămânând la Chișinău.

În anii următori a comandat succesiv Brigada 2 Vânători de Munte, Divizia a 8-a Infanterie, Comandamentul Teritorial al Corpului 4 Armată.

A comandat Corpul III Armată, după ce la 1 iulie 1931 a fost avansat la gradul de general de divizie.

*

Astăzi aceste insigne sunt o raritate și se remarcă prin aspectul lor estetic și elegant, prin varietatea formelor și culorilor, prin mesajul pe care îl transmit generațiilor viitoare și anume că totul se obține prin muncă perseverentă, abnegație și loialitate.

În exponatul meu „Profesioniștii” am această insignă cu care mă mândresc și care stă expusă alături de altele, ale profesioniștilor din toate armele și specialitățile ale Armatei României.

INSIGNELE FORMAȚIILOR DE MUZICĂ DIN ANINA

**Alunel Cocon
Reșița**

În data de 24 iunie 1773, au fost aduse de autoritățile habsburgice, tocmai din landul Steiermark (Stiria) din Austria, 34 de familii de coloniști, pentru a exploata lemnul și a produce manganul necesar industriei metalurgice din Banat, aflate în plină dezvoltare.

Coloniștii, nostalgici după locurile natale, au denumit localitatea pe care au ridicat-o la munte, în inima pădurii, „Steirer-Dorf”, denumire modificată în „Steierdorf”.

Românii, care au completat ulterior forța de muncă din localitate, au redenumit așezarea „Anina”, iar „Steierdorf” a rămas doar un cartier al micului oraș.

Evenimentul, care avea să schimbe soarta localității, a fost descoperirea în zonă de către tăietorul de lemne Nikolaus Mathias Hammer a unor eșantioane de huilă.

Acesta le-a dus la Oravița, la Direcția minelor, unde reprezentanții acesteia au sesizat imediat importanța descoperirii și i-au plătit recompensa de 50 de florini, promisă oricărei persoane care descoperea zăcămintele naturale.

Așa a început mineritul în zonă și dezvoltarea pe baze noi a localității.

Cu toate că pentru locuitorii Aninei traiul de zi cu zi nu era deloc ușor, înclinațiile acestora pentru artă și în special pentru muzică, s-au manifestat tot mai puternic, ducând la înființarea unui număr mare de coruri și formații instrumentale.

A existat o atmosferă de emulație între corurile din Anina și cele din Timișoara, Reșița, Oravița, Lugoj și din alte orașe ale Banatului, care se întâlneau frecvent la diverse evenimente artistice.

Câteva dintre insignele care au aparținut minerilor din Anina, aduc aminte de vremurile în care muzica îi unea pe oameni și era, pentru mineri, singura bucurie și alinare, în condițiile practicării celei mai dificile meserii.

„Reuniunea de Cânt a Bărbaților din Steierdorf” („*Männer Gesang Verein - Steierdorf*“) a fost un cor al etnicilor germani fondat la data de 19 martie 1869 în cartierul „Steierdorf” din Anina.

Formațiile culturale germane au adoptat obiceiul formațiilor artistice din apus, de a confecționa un drapel, care era purtat la spectacolele și festivitățile la care participau. Misiunea confecționării drapelului revenea unei femei respectate și pricepute din comunitate, care primea titlul de nașă a drapelului, după

care drapelul era sfințit în biserică, într-o ceremonie solemnă. Pe hampa steagurilor se aplicau uneori plăcuțe inscripționate prin gravare, cu numele persoanelor și asociațiilor civile care au participat la ceremonia de sfințire. Participările la diverse festivaluri și concursuri erau marcate prin eșarfe inscripționate, ce se legau sub ornamentul din vârful hampei.

În cazul „*Männer Gesang Verein - Steierdorf*“, nașa drapelului a fost Ida Leykauff, iar sfințirea a avut loc la data de 30 iunie 1883 în Steierdorf. Cel mai important dirijor al corului a fost Johann Stefan Babiak.

Pe hampa steagului „*Asociației Iubitorilor de Muzică din Timișoara - Amicii Muzicii*” păstrat la Secția de Istorie a Muzeului Banatului Timișoara, se află printre zecile de plăcuțe și una cu inscripția: „*Mannergesang/ Verein/ Steierdorf*” care atestă faptul că la sfințirea steagului din anul 1891 au participat și reprezentanții corului din Anina.

Insigna corului surprinde cu un design care ar putea fi considerat modern, chiar și în prezent. În centrul insignei este reprezentată stilizat o liră finisată cu email roșu translucid, pe fond emailat negru, opac, ale cărei brațe se termină cu volute asemănătoare capitulelor ionice. Aspectul modern al desenului este dat de liniile frânte, poligonale, ale spiralelor ce împodobesc brațele lirei.

Trimiterea la capitulele ionice o întărește faptul că lira este încadrată între două volute din linii frânte, finisate cu email negru, peste care sunt așezate două dreptunghiuri cu motive vegetale, respectiv frunze de stejar, finisate cu email verde, translucid.

Pe două benzi arcuite, finisate cu email alb, situate în partea superioară și inferioară a lirei, este înscrisă legenda: „*M.G.V. Steierdorf – 1869*”.

„*Reuniunea de Cântări Anina*” („*Gesang-Verein Anina*”), a fost înființată în anul 1888 și l-a avut ca dirijor pe Karl Chodora . Nașa drapelului a fost Luise Herrmann, iar sfințirea lui a avut loc la 20.08.1898.

Insigna din imagine, din tablă ambutisată, a fost bătută cu ocazia jubileului de 50 de ani al corului, în anul 1938.

„*Reuniunea Minieră de Cântări și Lectură*” din Steierdorf-Sigismund („*Bergmännischer Gesang und Lese-Verein*“ Steierdorf-Sigismund”) a fost înființată la 15 februarie 1903 și a ființat până la 16 martie 1941. Drapelul corului, având-o ca nașă pe Luise Herrmann, a fost sfințit la 25-26 august 1923 în Steierdorf.

Dirijorul corului a fost Johann Stefan Babiak.

În imagini sunt două dintre insignele asociației.

În centrul primei insigne este înfățișată o liră, finisată cu email alb, având în vârful brațelor două capete de grifon, care țin în ciocuri o panglică. Lira este așezată deasupra a două ciocane minerești încrucișate și este încadrată de două ramuri de stejar cu ghinde, înmănunchiate cu o panglică.

În partea inferioară a insignei, pe o eșarfă bicoloră, în alb și roșu, apare legenda „*BERGMÄNISCHER GESANG & LESE-VEREIN 1903*”.

Toate elementele sunt decupate, dând insignei aspectul unei dantelării gingașe.

Reuniunea de Cânt „Almbrüder“ (*Gesang-Verein „Almbrüder“*) a luat ființă la 6 iunie 1900 în cartierul Celnic al Aninei.

La Muzeul „Ștefan Jager” din Jimbolia este expus steagul „*Reuniunii de Cântări a Meseriașilor din Jimbolia*”, înființată în anul 1893 („*Zsombolyai Iparos Dalegylet*”).

Pe hampa steagului sfințit în anul 1910 apar numeroase plăcuțe, printre care și cele purtând inscripțiile „*Lambert Jozsef / Anina – Cselnik*” și „*Stajerlaki / férfi dalegylet, Almbruder dale. / Anina Cselnik*”, care demonstrează că reprezentanții corului din Anina au participat la manifestările legate de sfințirea drapelului corului din Jimbolia.

Prima dintre insigne se prezintă ca o medalie, având bareta în formă de eșarfă, finisată cu email tricolor (roșu, alb, verde) și ornamentată în partea superioară cu un motiv floral din frunze de acant. Pe baretă apare legenda: „*GESANG-VEREIN D ALMBRÜDER ANINA 1900*”.

Placa are formă de liră, acoperită cu email alb.

A doua insignă jubiliară este confecționată din argint masiv (cu marcaje aplicate pe avers). Ea reprezintă o liră, având suprapus la dextra un ornament floral, iar în partea inferioară, atașată, o eșarfă cu legenda: „GESANGVEREIN D ALMBRÜDER 1900-1910”.

„*Reuniunea de Muzică și Cânt a Muncitorilor*” („Arbeiter Musik und Gesang-Verein”) a fost înființată în Steierdorf la 18 martie 1906, iar drapelul a fost sfințit la 8 iunie 1924. Dirijorul corului a fost Ignatz Bastius.

Insigna din imagine atestă că în luna septembrie 1931, membrii corului au organizat festivități cu ocazia jubileului de 25 de ani al asociației.

„*Reuniunea de Lieduri și Cânt a Muncitorilor Steierdorf*” („Arbeiter Liedergesang Verein Steierdorf”) a luat ființă în anul 1918.

„*Reuniunea de Cânt a Muncitorilor din Anina*” („Arbeiter Gesang-Verein Anina”) a fost înființată în anul 1919.

Majoritatea insignelor prezentate poartă pe revers poansonul celebrei manufacturi a gravorului *Adolf Belada* din Viena.

Adresez mulțumiri dlui Cristian Liviu Mosoroceanu, președintele Forumului Democrat German din Anina, pentru contribuția adusă la acest articol, dar și pentru faptul că a salvat de la pierdere și distrugere multe materiale unice, care aduc la lumină crâmpie inedite din istoria Banatului.

INSIGNA SOCIETĂȚII CORALE DE CEREMONII DIN TIMIȘOARA

Alunel Cocon
Reșița

Insigna „SOCIETĂȚII CORALE DE CEREMONII DIN TIMIȘOARA” („DALÁRÜNNÉPÉLY TEMESVÁR”) este confecționată din tablă ambutisată, argintată.

Însemnul propriu-zis are dimensiunile de 53 X 37 mm.

În medalionul central se află stema istorică a orașului regal liber Timișoara, statut primit prin Diploma din 21 decembrie 1781, emisă de împăratul Iosif al II-lea.

Stema are în centru un scut polonez tripartit, tăiat, cu cartierul superior despicat, având în inimă un scut pătrat.

În primul cartier al scutului sunt reprezentate patru benzi în relief, paralele, ce coboară oblic spre centrul stemei, în cartierul al doilea este reprezentat un turn conic cu o poartă deschisă, având arborate lateral în partea superioară două drapele simetrice, iar în cel de-al treilea cartier este înfățișată cetatea Timișoarei, având în prim-plan un zid cu creneluri și în plan secund siluete de clădiri. Deasupra cetății apar soarele la dextra și luna în creștere la senestra.

Scutul mic, situat peste cele 3 cartiere, are reprezentată o acvilă bicefală.

Scutul, timbrat de o coroană deschisă, este susținut în partea de jos de un model vegetal și are ca suporturi pe flancuri doi cai cabrați, afrontați.

Stema istorică este circumscrisă într-un cartuș, delimitat de un vrej subțire, circular, cu vârfurile apropiate, terminate în volute, în partea de sus.

În exteriorul cartușului ce conține stema, un model vegetal din frunze de acant cu volute delimitează alte două cartușe: unul superior, cu legenda „1891 ÉVI. DALÁRÜNNÉPÉLY” și unul inferior cu legenda „TEMESVÁR”.

Peste ansamblul prezentat este așezată o liră mică cu patru corzi, având deasupra o floare minusculă, cu 6 petale (la cimier).

În varianta colorată, stema ar fi avut, în primul cartier, cele 4 benzi argintii pe fond roșu (simbolul apartenenței la statul maghiar), iar drapelele arborate în turnul conic ar fi avut câte o cruce albă pe fond roșu.

Pe actuala stemă a Municipiului Timișoara se păstrează o parte din elementele stemei istorice.

În primul cartier însemnele maghiare au fost înlocuite cu stema Banatului și Olteniei (un leu de aur, trecând spre dreapta pe un pod de argint cu două bolți peste valuri de azur), simbolizând apartenența orașului la România.

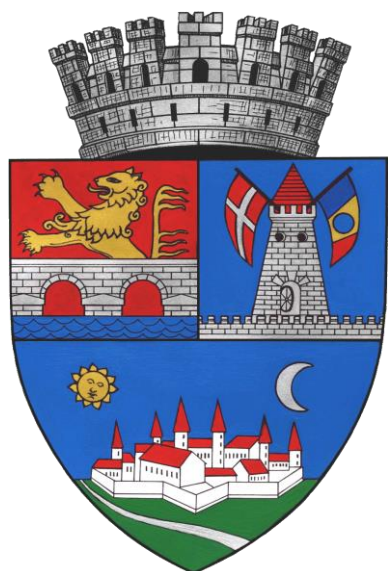
În cartierul secund s-a păstrat turnul conic cu drapele arborate pe flancuri, fiind înlocuit doar drapelul de la senestra cu unul tricolor, găurit pe fâșia galbenă, care semnifică faptul că Timișoara a fost locul declanșării Revoluției din Decembrie 1989.

Turnul cu steaguri amintește faptul că Timișoara a fost printre primele orașe din Europa dotate cu un sistem centralizat de distribuire a apei potabile.

Coroana regală deschisă, care timbra vechiul scut, a fost înlocuită de o coroană murală cu șapte turnuri, ce semnifică rangul de municipiu și reședință de județ.

În ultimul cartier, este figurată în continuare cetatea Timișoarei, pe un câmp verde, pe care curge la dextra un râu de argint.

Un amănunt enigmatic îl constituie faptul că luna de deasupra cetății (la senestra) este descrescătoare pe noua stemă.

INSIGNE CE COMEMOREAZĂ CENTENARUL ARMISTIȚIULUI DIN 11 NOIEMBRIE 1918

Ing. Ioan Olaru
Farm. Daniela Olaru
Mihalț - Alba

INSIGNA ALBĂSTREA DE FRANȚA

Albăstrea de Franța (Bleuet de France), este simbolul memoriei și al solidarității față de veteranii de război, văduvele și orfanii, precum și al victimelor de război.

Simbolul este asemănător cu macul de amintire al Marii Britanii și cu bujorul de la noi, care se dorește a fi și el un simbol în memoria veteranilor de război.

Albăstreaua, la fel ca și macul, a continuat să crească pe terenurile devastate de miile de bombe trase de armatele beligerante. De multe ori albăstreaua, la fel ca și macul, era singura dovadă a vieții, o pată de culoare în noroiul tranșeelor.

Termenul de albăstrele se referea și la soldații francezi născuți în 1895 și încorporați în timpul războiului, care purtau uniforme noi albastre, față de soldații veterani care purtau uniforme vechi ale armatei franceze. Albăstrele erau numiți și soldații care soseau ca întăriri pe front, cu uniforme noi, curate, față de uniforme pline de noroi ale soldaților din tranșee. În scurt timp termenul de albăstrea a devenit foarte popular, ajungând un simbol pe cărți poștale, afișe, cântece și poezii.

Redăm mai jos un fragment din poezia „Albăstrele de Franța” scrisă în 1916 de Alphonse Bourgoïn:

Aici sunt aceste mici albăstrele
Aceste albăstrele culoarea cerului,
Sunt frumoase,vesele,elegante,
Pentru - că nu se tem
Înainte,mergeți înainte
Continuați prieteni,la revedere
Mult noroc pentru voi,micuți albaștri
Micuțe albăstrele,sunteți speranța noastră.

Insigna a fost creată în anul 1916 de către două asistente medicale: Suzanne Lenhardt, văduva unui căpitan de infanterie și Charlotte Malleterra, soția generalului Gabriel Malleterra. Ambele au fost mișcate de suferințele soldaților răniți și pentru a le oferi o anumită activitate au organizat un atelier în care au fost confecționate insigne din hârtie. Insignele erau vândute, iar banii erau pentru soldații răniți un mic venit.

La 15 septembrie 1920 albăsteaua devine simbolul etern al celor care au murit pentru Franța.

Începând din 1935 guvernul francez a oficializat vânzarea de bleueturi în ziua de amintire 11 noiembrie, iar din 1957 și ziua de 8 mai a aniversării capitulării Germaniei naziste a devenit a doua zi de comemorare.

Adevăratul simbol național al suvenirurilor, vânzarea de bleueturi (albăstrele) permite astăzi finanțarea activităților sociale pentru victimele luptelor, precum și a familiilor acestora, îmbunătățirea vieții a mii de veterani, dar și la trezirea conștiinței cetățenești a tinerilor.

Insigna pe care o prezentăm este cea din fig.1, în stânga mărită, iar în dreapta în mărime naturală. Este confecționată din argint 925%, în mijloc are un cerc de culoare albă înconjurat de 8 petale colorate în albastru regal, iar pe margine sunt alte 8 petale mai mari colorate în albastru deschis. Insigna este rotundă cu diametrul de 25 mm, cu sistemul de prindere de tip pin și greutatea de 4,9 g. Pe revers este sigla Monnaie de Paris, care asigură originea și autenticitatea ei.

Insigna a fost bătută în Franța cu ocazia aniversării Centenarului Armistițiului din 11 noiembrie 1918 și a fost purtată de către șefii de stat și de guvern prezenți la Paris în 11 noiembrie 2018, la ceremonia de celebrare a Centenarului Armistițiului din 11 noiembrie 1918, dată care a marcat sfârșitul Primului Război Mondial.

Fig. 1

INSIGNA FLORI NAȚIONALE DE AMINTIRE

Pentru a comemora Centenarul Armistițiului semnat în 11.11.1918, în Anglia, a fost creată o insignă cu florile națiunilor care au luptat pe Frontul de Vest în Marele Război din 1914-1918. Sunt flori sălbatice, simple, adoptate de către principalii antagoniști de pe Frontul de Vest ca floare națională de amintire și de recunoaștere, dar și de a-i ajuta pe soldații răniți, pe văduvele și orfanii de război. Patru flori, patru căi de amintire a Marelui Război. Aceste simboluri florale au devenit în timp sinonime cu jertfa teribilă și continuă până în prezent.

Insigna este confecționată din alamă cromată și emailată având dimensiunea de 30/30 mm și sistemul de prindere cu pin. Cele patru flori sunt așezate astfel: în partea stângă albăsteaua de

Franța - primul rând de 8 petale sunt colorate în albastru regal, iar al doilea rând de petale în albastru deschis; în dreapta floarea de mac reprezentativă pentru Anglia, Țara Galilor, Scoția, Irlanda, Australia, Noua-Zeelandă, Africa de Sud și SUA - floarea de mac are 5 petele colorate în roșu, la mijloc un cerc colorat în negru înconjurat de alte șapte mai mici; în partea de sus floarea de nu-mă-uita reprezentativă pentru Germania - floarea de nu-mă-uita are 5 petale colorate în bleu, la mijloc un cerc negru înconjurat de 8 cercuri mai mici albe; iar în partea de jos floarea de margaretă reprezentativă pentru Belgia -margareta are la mijloc mai multe cerculețe mici galbene, de la care pleacă petalele de culoare albă. Între flori pe diagonală sunt trei frunzulițe verzi.

Insigna este un produs al Classic Badge Company din Anglia,fig.2

Fig.2

INSIGNA FLORI NAȚIONALE DE AMINTIRE ALIAȚI 1914-1918

Franța și Marea Britanie împreună cu coloniile ei au luptat ca aliați în Marele Razboi 1914-1918. La 6 aprilie 1917 a intrat în război alături de ele SUA.

Insigna reunește florile de amintire ale Franței – albăstreaua și Marii Britanii – macul .

La prezentarea primei insigne am descris cum albăstreaua a devenit în Franța floare de amintire. Macul ca floare de amintire a fost inspirat din poemul „ În câmpurile din Flandra ” a lui John Mc Crae, colonel dr. în armata canadiană, scrisă la 3 mai 1915, după ce cu o zi înainte a fost ucis prietenul său. Macul ca floare de amintire a devenit oficial din 1920. Aceasta se datorează celor două femei care au promovat ideea unui mac de amintire ca mijloc de strângere de fonduri pentru a ajuta familiile răniților, precum și familiile celor dispăruți. În același an la Convenția Legiunii Americane din Cleveland, Memorial Poppy a fost adoptat ca un simbol al memoriei la nivel național. Până în luna iulie a anului următor ideea a fost preluată de Canada, Marea Britanie și Australia ,iar în1921 Noua Zeelandă. Floarea de mac este prezentată în diverse forme cu 2,3,4 și 5 petale.

Insigna este din alamă cromată și emailată,având dimensiunea de 28-15 mm și sistemul de prindere de tip pin. 20% din vânzarea ei este donat Legiunii Regale Britanice. În partea stângă a insignei este floarea de albăstrea, iar în partea dreaptă floarea de mac. In partea de sus,între ele este o frunză emailată in verde.

Insigna este un produs Classic badge Company din Anglia, fig.3

Fig.3

Următoarele trei insigne au fost produse în China, pentru Australia, în vederea comemorării Centenarului Armistițiului din 1918 și, după cum se specifică pe cartonul de care sunt prinse insignele : ”Timp de 100 de ani ne-am ținut promisiunea de a ne aminti de cei care nu s-au întors și de cei care au slujit. La Centenarul Armistițiului ne amintim slujirea și sacrificiul lor și împărtășim spiritul care este moștenirea lor,,

INSIGNA AUSTRALIA ÎN MARELE RĂZBOI 1914-1918

Este cea din fig.4, are dimensiunea de 25 / 25 mm, partea superioară are formă ovală, pe orizontală, mărginită de două ramuri de laur de culoare argintie, iar la unirea lor în partea de sus este o floare roșie de mac. Interiorul insignei este emailat în alb, iar cu litere argintii, în relief, se află înscrisul - Australia în Marele Razboi 1914-1918 -. În partea inferioară a insignei este un dreptunghi colorat în alb, care pe laturile lungi are câte o linie roșie, iar în interior cu litere negre se află înscrisul - Centenarul Armistițiului - .

Fig. 4

INSIGNA PORUMBELUL PĂCII

Insigna pe care o prezentăm este cea din fig.5, cu dimensiunile de 20/ 25 mm și care reprezintă un porumbel alb, aflat în zbor, simbol al păcii, are pe aripa stângă, cu litere argintii înscrisul – Centenarul Armistițiului. Deasupra porumbelului se află un buchet de trei maci roșii, ca floare de amintire.

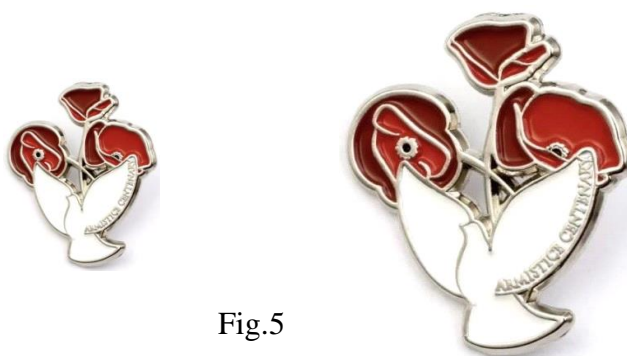

Fig.5

INSIGNA CENTENARUL ARMISTIȚULUI

Este prezentată în fig.6, având dimensiunile de 20 / 25 mm și are forma unei panglici, care pe partea stângă, pe fond argintiu, cu litere roșii se află înscrisul - Centenarul Armistițiului -, iar deasupra un porumbel alb. Pe partea dreaptă a panglicii, pe fond negru se găsesc trei maci roșii, simbol al reamintirii și doi porumbei albi, simbolizând pacea.

Pe reversul fiecărei insigne se află înscrisul - Australia Great War.com.au

Fig.6

BIBLIOGRAFIE

- www.Classic Badge Company
- www.Bleuet de France
- www.AustraliaGreatWar.com.au

INSIGNE CE COMEMOREAZĂ 75 DE ANI DE LA SFÂRȘITUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL ÎN EUROPA

**Ing. Ioan Olaru
Farm. Daniela Olaru
Mihalț - Alba**

Situația militară pe frontul de vest, la sfârșitul lunii aprilie 1945, se prezenta astfel.

La 25 aprilie 1945, la Torgau, pe râul Elba are loc joncțiunea trupelor americane din Divizia 69 infanterie, cu cele sovietice din Divizia 69 gardă.

Dictatorul Adolf Hitler și soția lui Eva Braun (cu care se căsătorise de câteva zile) se sinucid la Berlin pe 27 aprilie 1945.

Partizanii italieni îl capturează pe dictatorul Benito Mussolini în 27 aprilie 1945. El încerca să fugă din țară și călătorea în mijlocul unui batalion german de artilerie antiaeriană. În data de 28 aprilie Mussolini, Clara Petacci, (amanta dictatorului) și câțiva oficiali fasciști italieni capurați odată cu el au fost duși la Mezzegra, unde au fost executați.

Generalul de artilerie Helmut Weidling, comandantul zonei defensive a Berlinului, predă în mod necondiționat capitala, generalului sovietic Vasili Ciuikov în 2 mai 1945.

Tot în aceeași zi, Grupul de armate Vistula se predă aliaților.

Pe 4 mai 1945, amiralul Hans-Georg von Friedeburg, predă necondiționat feldmareșalului britanic Montgomery, forțele germane din nord-estul Germaniei, Olanda și Danemarca.

Pe 5 mai 1945, amiralul Donitz a ordonat tuturor submarinelor germane să înceteze operațiile militare și să se întoarcă la bazele lor.

Generalul Hermann Niehoff, în 6 mai 1945 predă sovieticilor orașul fortificat Breslau.

La 7 mai 1945, ora 02:41, la sediul Cartierului General Suprem al Forțelor Expediționale Aliate din Reims, Franța, se semnează un prim act de capitulare necondiționată a Germaniei. Din partea Germaniei semnează Comandantul Suprem al Armatei Germane, generalul Alfred Jold, amiralul Friedeburg și generalul-maior Wilhem Oxenius, iar din partea aliaților de generalul-locotenent britanic Sir Frederick Morgan, generalul francez Francois Sevez, amiralul H.M. Burugh, comandantul forței navale aliate, generalul locotenent Valther Bedell Smith, șeful statului major al forțelor aliate, generalul Karl Spaatz, comandantul forțelor aeriene ale SUA, generalul-locotenent Ivan Cermișev și generalul-locotenent Ivan Susloparov din partea URSS.

Documentul prevedea ca toate forțele de sub control german să înceteze operațiunile active la orele 23:01 Ora Europei Centrale pe 8 mai 1945.

Semnarea capitulării Germaniei în fața aliaților, îl înfurie pe liderul sovietic Stalin, care dorește semnarea capitulării Germaniei la Berlin, unde domnesc soldații armatei roșii. Stalin vede semnarea capitulării de la Reims ca un complot împotriva lui și a URSS. El voia ca locul predării să fie pe teritoriul inamicului învins. Stalin obține de la aliați ca o altă ceremonie să fie organizată la Berlin, în capitala învinsă.

În acest sens, mareșalul Wilhelm Keitel pleacă la Berlin în ziua de 8 mai 1945, unde în noaptea de 8 spre 9 mai 1945, la cartierul armatei sovietice din Berlin-Karlhorst semnează un document similar, capitulând în mod explicit în fața sovieticilor. Documentul a fost semnat de mareșalul Wilhelm Keitel, generalul Stumpf și amiralul Fiefenburg din partea Germaniei, de către mareșalul G.K. Jucov din partea Comandamentului suprem sovietic, de mareșalul britanic Arthur B. Tedder, generalul american K. Spaatz și generalul francez J. de Lattre de Tassigny.

Ziua Victoriei comemorează capitularea Germaniei naziste în fața trupelor aliate și sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial în Europa. Oficial, al Doilea Război Mondial s-a încheiat la 2 septembrie 1945, odată cu capitularea Japoniei, după atacul atomic american asupra orașelor Hiroșima și Nagasaki, la 6 august 1945, respectiv la 9 august 1945. Astfel, s-a încheiat cel mai mare conflict din istorie, în care și-au pierdut viața peste 60 de milioane de oameni, civili și militari.

Datorită faptului că ora încetării luptelor a fost ora 23:01 ora Berlinului, în seara de 8 mai 1945, iar la Moscova era ora 1:01 în dimineața zilei de 9 mai 1945, Rusia, dar și state care au aparținut fostei URSS

sau fostei Iugoslavii și multe țări din estul Europei, printre care și România, sărbătoresc victoria în al Doilea Război Mondial în ziua de 9 mai, în loc de 8 mai, cum sărbătoresc țări precum Franța, Marea Britanie, Cehia, Slovacia, Norvegia și unele regiuni din Germania.

Vom prezenta insigne care comemorează 75 de ani de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial în Europa, care au fost bătute atât în străinătate, cât și în țară și, a căror apariție a fost până la începutul lunii aprilie 2020, când a fost redactat prezentul referat.

Căutând pe site-urile de specialitate, am constatat că dintre aliații învingători în cel de-al Doilea Război Mondial, doar englezii au bătut insigne având această tematică. Vom prezenta o parte dintre aceste insigne în cele ce urmează.

Primele două insigne pe care le prezentăm, cele din fig. 1 și fig. 2, sunt în onoarea soldaților bărbați și femei, care au luptat în al Doilea Război Mondial. Sunt confecționate din metal și acoperite cu email, având dimensiunile de 35-40 mm, ele reprezintă 3 soldați în uniformele forțelor terestre, navale și aviație: în prima bărbați, iar în a doua femei. În treimea inferioară a insinelor se află cinci maci. Deasupra lor, în stânga și în dreapta este câte o casetă, emailată în alb, care au în interior câte un înscris: în cea din stânga se află înscrisul 8th MAI, iar în cea din dreapta 1945. În partea inferioară a macilor este o eșarfă emailată în alb pe care se află înscrisul V.E. DAY 75th ANNIVERSARY - tradus - ZIUA VICTORIEI ÎN EUROPA A 75 ANIVERSARE.

Prima insignă cea din fig. 1 prezintă 3 soldați bărbați, reprezentând de la stânga la dreapta: armata, aviația și marina, iar cea din fig.2 prezintă trei soldați femei, reprezentând: marina,armata și aviația.

Fig.1

Fig.2

Cea de a treia insignă pe care o prezentăm este cea din fig. 3, având forma rotundă și diametrul de 35 mm. Pe margine este o bandă emailată în alb, pe care în partea de sus, cu litere aurii se află înscrisul Commemorating 75 years of the end of WWII – tradus Comemorarea a 75 de ani de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, iar în partea de jos înscrisul 1945-2020.

Interiorul insignei în treimea inferioară prezintă o pajiște verde, pe care în partea stângă sunt 12 cruci albe, iar în cea dreaptă șase soldați care prezintă onorul. Partea de sus a interiorului este colorată în albastru deschis, reprezentând cerul pe care zboară patru avioane. Primul este un bombardier greu Lancaster, însoțit de trei avioane de vânătoare Spitfire.

Insignele din figurile 4, 5 și 6 sunt asemănătoare deoarece toate reprezintă semnul V de la victorie. La primele două semnul victoriei este făcut de degetele de la o mână stângă, iar la a treia cu ajutorul literei V. Altă asemănare este parte din steagul Marii Britanii, aflat pe fundalul lor.

Insignele din fig. 4 și 5 au în partea inferioară a mâinii câte o manșetă colorată în alb, pe care se află înscrisul: VICTORY IN EUROPE 1945-2020 – tradus - VICTORIA ÎN EUROPA 1945-2020. La prima deasupra manșetei se află înscrisul 75, iar la cea de a doua, la mijlocul mâinii se află înscrisul 75 YEARS – tradus 75 ANI. La cea din fig.6, pe brațul stâng a literei V se află înscrisul VE - de la Victoria în Europa, iar pe cel drept înscrisul DAY – tradus ZIUA, iar în partea de jos a literei V se află înscrisul 75. Și ca mărimi sunt apropiate: cea din figura 4 are 15/30 mm, 16/28 mm cea din fig. 5, iar cea din fig.6 are 18/24 mm.

Fig.4

Fig.5

Fig.6

Altă insignă este cea din fig. 7, având formă ovală și dimensiunile de 25-19 mm. Interiorul insignei reprezintă o parte din Steagul Marii Britanii. În partea superioară are înscrisul VE – de la VICTORIA ÎN EUROPA, la mijloc înscrisul 75 YRS-8th MAI 2020 – tradus 75 ANI – 8 MAI 2020, iar în partea inferioară înscrisul DAY – în traducere ZIUA.

Fig.7

Următoarele două insigne sunt cele din figurile 8 și 9, de formă dreptunghiulară, cu latura mare pe verticală și dimensiunile de 15/25 mm. Ambele având același desen, cu mențiunea că la prima metalul a fost vopsit auriu cu tentă antică, iar a doua a fost emailată. În interior, pe două treimi, începând din partea superioară se află o casetă cu litera V în interior, iar pe ea este înscrisul 75. La prima insignă caseta are o tentă mai deschisă, iar la a doua este de culoare albastră. Litera „V” la prima are o tentă mai închisă, iar la a doua este de culoare roșie. Înscrisul 75 la cea în culoare antică este mai deschis, iar la cea emailată este de culoare albă. În treimea inferioară a insinelor se află înscrisul VE DAY- tradus ZIUA VICTORIEI ÎN EUROPA. La prima, culoarea este de un auriu mai închis, iar la a doua în culoare roșie. Pe al doilea rând : 75th ANNIVERSARY, pe al treilea rând: A SHARED MOMENT OF CELEBRATION, iar pe al patrulea rând: 8-10 MAI 2020. - tradus A 75-a ANIVERSARE UN MOMENT ÎNCĂRCAT DE CELEBRARE 8-10 MAI 2020.

La ambele insigne înscrisul este de culoare neagră.

Fig. 8

Fig.9

Fig.10

Insigna din figura 10 are forma unui triunghi cu vârful în jos, cu dimensiunile de 25-30 mm. Pe marginea fiecărei laturi se află câte o bandă colorată și câte un înscris. Pe latura de sus colorată în alb se află înscrisul 75TH ANNIVERSARY – tradus A 75 -a ANIVERSARE. Celelalte două laturi, care formează litera V, sunt colorate ambele în auriu închis și au următoarele înscrise: VE-DAY – tradus ZIUA VICTORIEI ÎN EUROPA, pe latura din stânga și VJ-DAY – tradus tot ZIUA VICTORIEI ÎN EUROPA, dar litera J fiind de la JOUR -ziua în limba franceză.

Insigna din fig. 11 este rotundă, cu diametrul de 25 mm. Interiorul insignei este alcătuit din două planuri concentrice. Unul interior, delimitat de trei cercuri (alb la exterior, albastru la mijloc și din puncte aurii la interior), iar în interior se află un înscris V E – tradus VICTORIA ÎN EUROPA, de culoare roșie, care are între litere un soldat care aleargă cu arma în mână. Iar cel de-al doilea plan exterior este delimitat de o culoare aurie, interiorul în treimea superioară este format din raze de culoare albă, roșie și albastră, iar în celelalte două treimi este colorat în albastru. În partea superioară a culorii albastre sunt două înscrisuri: 1945 în stânga și 2020 în dreapta. Sub 1945 este un avion de vânătoare, sub înscrisul 2020 este un tanc, iar în partea de jos a insignei este o navă de război, toate fiind colorate în albastru deschis.

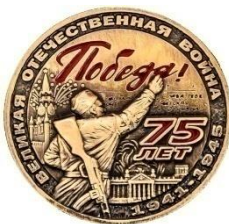
O altă insignă este cea din fig. 12, de forma unei flori de mac cu trei petale și cu dimensiunile de 35-35 mm. Cele trei petale sunt emailate în mov, iar în interior este un porumbel de culoare albastru deschis, care simbolizează pacea.

Fig.12

INSIGNE 75 DE ANI DE LA VICTORIA ÎN EUROPA – EMISE ÎN RUSIA

25/20 mm

25 mm

25/20 mm

45/35 mm

38/27 mm

25 mm

25/20 mm

25 mm

25 mm

25/20 mm

25/20 mm

25 mm

35 mm

25-20 mm

40 mm

25/20 mm

59/57 mm

49 mm

35 mm

24/15 mm

37 mm

20 mm

25/15 mm

INSIGNE 75 DE ANI DE LA VICTORIA ÎN EUROPA – EMISE ÎN ROMÂNIA

În țară, singurele insigne apărute cu această tematică, de care noi avem cunoștință, sunt cele patru modele emise de noi, familia Olaru și produse la Accesorii Prod Oradea în tiraj de 20 exemplare (este posibil să existe și altele dar, să nu avem cunoștință de apariția lor). Toate cele patru modele sunt rotunde, având diametrul de 30 mm.

Prima insignă, cea din fig.13, are pe margine o bandă albă, care în partea superioară are înscrisul 8 MAI ZIUA VICTORIEI, iar în partea inferioară alt înscris 1945-2020, ambele de culoare roșie. Interiorul este colorat în albastru. În mijloc este un porumbel alb, cu o ramură de măslin în cioc, iar sub el se află înscrisul ACIR, care atestă faptul că această insignă, precum și celelalte trei au fost emise sub egida Asociației Colecționarilor de Insigne din România.

Fig.13

Cea de a doua insignă, este cea din fig.14, ea are pe margine o bandă colorată în roșu, având în partea superioară înscrisul LIBERTATEA ARE UN PREȚ, iar în partea inferioară un alt înscris 75 DE ANI 1945-2020. Ambele înscrisuri sunt de culoare neagră. Interiorul este colorat în crem, în partea stângă sus pe o movilă este o cruce, iar în partea dreaptă jos o floare, toate colorate în roșu. În stânga florii, cu litere negre, se află înscrisul ACIR.

Fig.14

A treia insignă, este prezentată în fig.15, având pe margine o bandă colorată în portocaliu, care în partea superioară are înscrisul a 75-A ANIVERSARE A VICTORIEI, iar în partea inferioară înscrisul AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL. Ambele înscrisuri de culoare roșie.

Interiorul insignei este colorat în albastru, iar în mijloc este o mână care face cu degetele semnul victoriei. La mijloc, în stânga mâinii se află înscrisul

1945, în dreapta înscrisul 2020, iar mai jos un alt înscris ACIR, toate trei având culoarea albă.

Cea de a patra insignă, este cea din fig.16 are pe margine o bandă de culoare roșie, care în partea superioară are înscrisul FRAȚI PÂNĂ LA SFÂRȘIT, iar în partea inferioară un alt înscris AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL, ambele de culoare neagră. Interiorul insignei este colorat în albastru. Jos, în partea stângă, este o cruce de culoare albă, deasupra ei, colorat în roșu se află înscrisul 1945. În dreapta crucii se reculege un soldat cu arma la picior, colorat în negru. În dreapta soldatului, la mijloc se află înscrisul 2020, colorat în roșu, iar în partea de jos un alt înscris ACIR, colorat în alb.

Fig.16

BIBLIOGRAFIE

ro.wikipedia.org Sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial în Europa

ro.wikipedia.org Ziua Victoriei în Europa

FOTBAL LA VĂLIȘOARA

Ing. Mircea Ion Rovinar
Primarul Comunei Vălișoara

Totul a început în urmă cu peste 40 de ani, când copil fiind, visam să înlocuim fotbalul de pe tăpșan, din curtea școlii sau de pe orice petec de iarbă unde ne adunam și puneam de o „miuță”, cu un teren de fotbal adevărat, unde să putem juca cu alte echipe și să dăm o șansă tinerilor jucători care vreau să se afirme în acest sport, sansă pe care din păcate noi nu am avut-o în copilărie.

Visul mi s-a împlinit în 2009 când ajungând primar al comunei Vălișoara (în anul 2008) am înființat Asociația Sportivă „Voința Vălișoara” și echipa cu același nume care a activat în Liga a-V-a în sezonul 2009-2010, iar din sezonul 2010-2011 în Campionatul Real Sport de minifotbal amatori Deva până în anul 2016 sub titulatura de „Voința Vălișoara”

În imaginile de mai sus este prezentat fanionul echipei „Voința” Vălișoara.

Culmea ironiei, la momentul inaugurării Stadionului „Voința Vălișoara” în 17 august 2013 nu mai aveam echipă competitivă decât în Liga B de la Real Sport Deva, unde totuși de-a lungul celor 6 sezoane am avut rezultate notabile, cel puțin în primii 3 ani; pe această cale vreau să le multumesc public tuturor jucătorilor care au evoluat pentru echipa „Voința Vălișoara” și nu puțini la număr (peste 50).

De aici a pornit și ideea promovării imaginii clubului prin fanioane și insigne, organizarea mai multor competiții de fotbal fie în Campionatul Sătesc cu ocazia Zilelor Comunei Vălișoara (8 ediții), fie „Cupa Voința” (2 ediții), fie „Cupa Unirii” în 2018 și nu în ultimul rând Jubileul Aniversar în 2019 , la 10 ani de la înființarea clubului ; cu ocazia căruia au fost premiați toți jucătorii care au activat de-a lungul timpului la „Voința Vălișoara”.

Tot cu acest prilej am lansat a doua insignă fotbalistică (după prima din 2009) cu „Voința Vălișoara” pentru a marca evenimentul jubiliar . Aș vrea să menționez că la Vălișoara au fost lansate 11 insigne cu tema Expo Sport (ultima în 2019) , cu ocazia Zilelor Comunei Vălișoara, prin grija domnului profesor Kelemen Tiberiu-președinte al Asociației Colectionarilor de Insigne din România, prezent de fiecare dată la expozițiile de insigne organizate la Vălișoara, căruia vreau să îi multumesc pentru străduința și interesul manifestat de fiecare dată pentru promovarea insignografiei în Comuna Vălișoara.

CENTENARUL FOTBALULUI LA LUPENI

**Prof. Tiberiu Kelemen
Petroșani**

Fotbalul a apărut în țara noastră la finele secolului al XIX-lea, fiind adus din străinătate de către studenți.

Aradul pare a fi leagănul fotbalului românesc, atunci când se semnaleză că grupuri de tineri „băteau mingea” prin împrejurimile orașului (1888) sau când medicul stomatolog Iuliu Weiner aduce o minge de la Londra, împreună cu regulile jocului (1890). Bucureștiul nu se lasă mai prejos, semnalându-se pe malurile Dâmboviței competiții efemere de fotbal (1893). „Bășica de bou” era bătută și pe maidanele din Valea Jiului, o primă mărturie fiind un document din 6 iunie 1914 când a avut loc o partidă între Petroșani și Lupeni.

În sportul lupenean primele semne au apărut în 1914, când au fost puse bazele Asociației „Sport Club” Lupeni, sub conducerea învățătorului Jozsef Dezmeri.

În anul 1920 se înființează o nouă asociație (vicepreședinte Vilmos Schwartz) sub numele de „Jiul” Lupeni, timp de doi ani fiind într-o fuziune cu echipele din Petroșani și Vulcan.

În anul 1929 fuziunea s-a destrămat, rămânând echipele „Jiul” Petroșani, având culorile alb-negru și „Minerul” Lupeni, având culorile roșu-negru.

Cu această ocazie conducerea asociației a luat inițiativa baterii unei insigne; istorii nu reține cine a proiectat piesa în cauză, dar s-au făcut greșeli care au provocat un imens scandal, iar insigna nu a fost pusă în circulație.

Piesa este una mică, având dimensiunile de 15/12,5 mm și a fost confecționată în două variante de prindere: cu ac și cu talpă. Principalele greșeli constau, însă, în plasarea pe tricolor a însemnelor mineritului (ciocanele încrucișate), iar culorile echipei erau alb albastru! Echipa din Lupeni a avut întotdeauna culorile roșu-negru!

În consecință prima insignă a fost distrusă, dar câteva piese au scăpat; astăzi fiind foarte rare, fiind căutate de colecționari.

Pentru echipa „Minerul” Lupeni vor urma anii când va juca în Divizia „B” (1938-1941 și 1946-1959). În perioada anilor 1950-1959 echipa a purtat pe rând numele de „Partizanul”, „Flacăra”, „Minerul” și „Energia”.

În vara anului 1959, cu o generație de excepție, echipa din Lupeni promovează în Divizia „A”, unde rămâne timp de patru sezoane (1959-1963), de neuitat fiind derbiurile locale cu „Jiul” Petroșani din edițiile 1959-1960 și 1961-1962.

Va urma un recul în perioada 1963-1967 cu locuri modeste în Divizia „B”, apoi nouă campionate în Divizia „C” (1967-1976).

Urmează o perpetuă rocadă între Diviziile „B” și „C”.

În sezonul 1982-1983, avându-l antrenor pe Petre Libardi, „Minerul” revine în Divizia „B” unde va rămâne două sezoane.

Ultima promovare (a cincea) din Divizia „B” va fi la finalul ediției 2004-2005, avându-l antrenor pe Iosif Rus.

Echipa va activa la acest nivel până în 2009-2010, când din ordinul administrației locale, echipa este retrasă din campionat și desființată !!!

Deci din păcate, sărbătorim centenarul unei echipe fără a mai avea echipă!

După 90 de ani de activitate în toate eșaloanele fotbalului din România, flacăra care împodobește insigna purtată cu mândrie de fanii echipei din Lupeni s-a stins în mod nedrept, printr-o hotărâre a administrației locale, toți rămânând fără grai!

În memoria frumoșilor ani când se juca fotbal la Lupeni, A.C.I.R. a emis, într-un tiraj mic, o insignă confecționată la „ACCESORII PROD” Oradea. Piesa are un diametru de 30 mm, sistem de prindere cu „pin” și a fost proiectată de colegul nostru Dumitru Pușcașu.

Mulțumiri domnului Genu Tuțu pentru informațiile primite cu privire la parcursul în fotbalul românesc al echipei „Minerul” Lupeni.

INSIGNA CONGRESULUI UNIUNII POȘTALE UNIVERSALE, OTTAWA 1957

O incursiune insignografico-poștală

ing. Sorin Cristian Neagu,
Focșani

Acum câțiva ani, în peregrinarea duminicală prin târgul de vechituri, mi-a atras atenția o insignă, atât prin formă cât și prin realizarea artistică, descoperind apoi cu mare plăcere că marchează un eveniment important de istorie poștală. E un tabiet al meu acela de a cumpăra, la prețuri mici, piese mai mult sau mai puțin misterioase după care, timp de zile, săptămâni, luni sau chiar ani, să caut pentru a afla povestea din spatele lor. Sunt unele piese cumpărate cu câțiva lei care-ți oferă satisfacții mai mari decât cele în valoare de sute sau mii de euro, dar care nu mai au nimic de dezvăluit și ale căror povești, pe deplin lămurite, apar în toate cataloagele sau publicațiile disponibile. Ciudățenie de colecționar, ce să-i faci ?

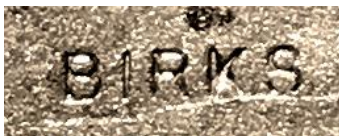
Insigna, după cum se poate vedea în imagine, are formă dreptunghiulară cu dimensiunile 41,5 x 33,8 mm, este realizată din alamă argintată, are un sistem de prindere cu ac și siguranță tip castanietă și are o greutate de 23 de grame.

Aversul prezintă emisfera nordică a globului pământesc având în prim plan teritoriul Canadei încadrat într-o dantelură de marcă poștală. Poziția orașului Ottawa este marcată cu o stea cu 5 raze. Globul este înconjurat de o banderolă cu legenda dispusă pe 2 rânduri : UNION POSTALE ... / ... UNIVERSELLE. Deasupra globului este

dispusă tot pe 2 rânduri legenda: **XIVe CONGRES / OTTAWA**, iar în partea dreaptă este menționat pe verticală anul **1957**.

La partea inferioară, pe o manșetă de 41,5 x 7 mm în exteriorul cadrului dantelat, insigna este personalizată prin inscripționarea incusă a numelui delegatului: **BOURTHOUMIEUX**. Din câte mi-am putut da seama, personalizarea a fost făcută direct din atelierul de fabricație și nu ulterior.

Reversul poartă la partea inferioară marcajul fabricantului **BIRKS** realizat prin poansonare, având dimensiunile 6 x 1 mm.

Stârnit fiind și de trecutul de filatelist, am purces la lămurirea întrebărilor firești despre acest congres, să aflu cine a fost purtătorul insignei, cam ce se știe despre insignă, cât de rară este, cine este fabricantul etc., pășind pe un tărâm al căutărilor, care se va dovedi deosebit de interesant și incitant.

Ca să ajungem la momentul 1957, al Congresului de la Ottawa, vom face o scurtă incursiune menită să ne introducă în atmosfera evenimentului marcat de insignă și a instituției Uniunii Poștale Universale.

La 15 septembrie 1874, Heinrich von Stephan, directorul serviciului poștal al Confederației Germaniei

Dieta din Berna, sediul Congresului din 1874.

de Nord, organiza **Conferința Internațională a Poștei** având drept scop crearea unei uniuni poștale internaționale. Conferința s-a organizat la Berna, capitala Elveției și a reunit reprezentanți din 22 de țări. Lucrările conferinței au condus la elaborarea **Tratatului de la Berna**, semnat la 19 octombrie 1874, actul de naștere al **Uniunii Generale a Poștelor**, așa cum s-a intitulat la început instituția născută atunci.

Scopul acestui tratat a fost unificarea serviciilor și reglementărilor poștale, astfel încât poșta internațională să poată circula liber.¹⁷⁹ Semnatarii tratatului au fost: Imperiul German, Austro-Ungaria, Belgia, Danemarca, Egipt, Spania, Statele Unite ale Americii, Franța, Regatul Unit al Marii Britanii, Grecia, Italia, Luxemburg, Olanda, Portugalia, **România**, Rusia, Serbia, Regatul

Unit al Suediei și Norvegiei, Elveția și Imperiul Otoman.¹⁸⁰ **Deosebit de important este faptul că țara noastră se numără printre membrii semnatori, dobândind statutul de membru la 1 iulie 1875, înainte chiar de a-și fi proclamat independența.**

Din partea României tratatul a fost semnat de către George F. Lahovari, fost Director General al Poștelor și Telegrafelor, la momentul semnării deținând demnitatea de Președinte al Curții de Conturi.

Din rațiuni ce au ținut de creșterea numărului de membri, la cel de al II-lea Congres de la Paris din 1878, s-a decis schimbarea titlaturii în „**Uniunea Poștală Universală**”.¹⁸⁰

Astfel, Uniunea Postală Universală (*Union Postale Universelle / Universal Postal Union*) (U.P.U.), este a doua organizație mondială ca vechime.

Cu cei 192 membri actuali, U.P.U. este cel mai important forum de cooperare între jucătorii din sectorul poștal. Uniunea ajută la asigurarea unei rețele universale reale de produse și servicii în pas cu vremurile.

În acest mod organizația îndeplinește rolul de avizare, mediere și legătură, oferind asistență tehnică acolo unde este necesar. Ea stabilește regulile schimbului poștal internațional și face recomandări pentru a stimula volumul de poștă, coletărie și servicii financiare, precum și îmbunătățirea calității serviciilor oferite clienților.

U.P.U. are 4 organe de conducere:

- Congresul
- Consiliul de Administrație
- Consiliul de Operațiuni Poștale
- Biroul Internațional

Congresul este autoritatea supremă a UPU și se întrunește o dată la 5 ani, iar după 2004, la 4 ani. Delegații din cele 192 de țări membre se reunesc pentru a modela viitorul sectorului poștal.

Până acum s-au desfășurat 26 de congrese, la datele și locațiile prezentate mai jos¹⁸¹:

¹⁷⁹ Constituția U.P.U., Reglementări generale - Biroului de Informare al U.P.U, Berna 2014, ed. EN

¹⁸⁰ L'union Postale Universelle - Sa fondation et son développement, Tipogr. Benzinger & Cie. S.A. — Einsiedeln (Elvetia) 1924.ed. FR sursa: gallica.bnf.fr / Bibliothèque Nationale de France

¹⁸¹ www.upu.int - Pagina oficială de internet a U.P.U.

Noul sediu al UPU din Berna

Nr.	Anul	Locația	Nr.	Anul	Locația
I	1874	Berna , Elveția	XIV	1957	Ottawa, Canada
II	1878	Paris, Franța	XV	1964	Viena, Austria
III	1885	Lisabona, Portugalia	XVI	1969	Tokyo, Japonia
IV	1891	Viena, Austro-Ungaria	XVII	1974	Lausanne, Elveția
V	1897	Washington, S.U.A.	XVIII	1979	Rio de Janeiro, Brazilia
VI	1906	Roma, Italia	XIX	1984	Hamburg, Germania
VII	1920	Madrid, Spania	XX	1989	Washington, S.U.A.
VIII	1924	Stockholm, Suedia	XXI	1994	Seoul, Coreea de Sud
IX	1929	Londra, Regatul Unit	XXII	1999	Beijing, R. P. Chineza
X	1934	Cairo, Egipt	XXIII	2004	Bucuresti, România
XI	1939	Buenos Aires, Argentina	XXIV	2008	Geneva, Elveția
XII	1947	Paris, Franța	XXV	2012	Doha, Qatar
XIII	1952	Bruxelles, Belgia	XXVI	2016	Istanbul, Turcia

Congrese Extraordinare

Nr	Anul	Locatia	Subiect
I	1900	Berna, Elveția	A 25-a aniversare a UPU
II	2018	Addis Abeba, Etiopia	Sustenabilitatea sectorului poștal
III	2019	Geneva, Elveția	Tarifarea coletelor mici

De remarcat că România a găzduit editia a XXIII-a a congresului, la București, în anul 2004. Cel de-al XXVII-lea congres este planificat să aibă loc în perioada 10-28 august 2020 la Abidjan, Coasta de Fildeș (Côte d'Ivoire).

Congresul de la Ottawa, capitala Canadei, cel de al XIV-lea din serie, s-a desășurat în perioada

14 august - 3 octombrie 1957 și a fost găzduit în clădirea Parlamentului.

Pe 14 august la ora 15:00, exact cum se planificase cu 5 ani în urmă, în prezența a aproximativ 300 de delegați reprezentând cele 96 de țări și teritorii membre ale U.P.U de la acea vreme, se deschideau lucrările congresului prin discursul de bun venit rostit de William HAMILTON, inspector general al poștei canadiene (Postmaster General), urmat apoi de cel al Excelenței Sale prim-ministrul Canadei, D-l J.G. Diefenbaker.

Decan al Congesului a fost desemnat Sir Dudley Lumley, director general adjunct al poștei din Marea Britanie. Deși pensionat în 1955, a fost reangajat cu scopul de a participa la congres, fiind anterior invitat special al autorităților canadiene pentru a coordona lucrările congresului din postura de decan. Născut în 1895, absolvent al prestigioasei Universități Cambridge, după participarea ca ofițer la primul război mondial (rănit în campania de la Gallipoli), a activat din 1919 în cadrul poștei britanice, urcând rând pe rând toate treptele ierarhice. În 1952 a fost numit în funcția de director general adjunct, iar în anul 1953 i-a fost conferit de către regina Elisabeta a II-a titlul de Cavaler al Imperiului Britanic (K.B.E.).

Sir Dudley Lumley, purtând insigna Congresului.

Președinte al Congresului a fost desemnat D-I W. J. Turnbull, inspector general adjunct al poștei canadiene. Născut în 1896, a activat în cadrul poștei canadiene începând din 1915, întrerupându-și cariera pe perioada primului război mondial pentru a servi în cadrul Forțelor Aeriene Regale.

Lucrările congresului de la Ottawa s-au derulat pe o perioadă de o lună și jumătate analizând și punându-se de acord asupra celor aproximativ 1200 de propuneri venite din partea țărilor membre. Pentru a putea acoperi acest uriaș volum de activitate, lucrările congresului s-au desfășurat pe comisii de specialitate: Comisia Generală, Comisia pentru programele de studii tehnico-economice, Comisiile I, I bis, II, III și IV, Comisia de verificare a mandatelor delegaților, Comisia financiară.¹⁸² [1]

Documentele congresului, însumând aproximativ 400 de pagini, s-au semnat la 3 octombrie 1957 și au cuprins următoarele:

- Convenția Poștala, cu cele 3 părți :
  - o Partea I : Dispoziții organice și de ordin general, cu privire la U.P.U.
  - o Partea a II-a : Dispoziții cu privire la poșta de scrisori
  - o Partea a III-a: Dispoziții finale
- Protocolul final
- Aranjamentul cu privire la scrisorile și coletele cu valoare declarată.

Prin protocolul final al congresului, s-a convenit asupra următoarelor prevederi ¹⁸³.

- I. Excepții de la gratuitatea poștală aplicată literaturii pentru nevăzători.
- II. Echivalențe. Limite maxime și minime.
- III. Excepții de la aplicarea tarifului pentru documente comerciale, imprimate și mostre de mărfuri.
- IV. Folosirea *unciei avoirdupois*.
- V. Excepție de la introducerea obiectelor de valoare în scrisorile recomandate.
- VI. Depunerea corespondenței din altă țară decât cea a expeditorului.
- VII. Cupoane de răspuns internațional.
- VIII. Retragera de la poștă. Modificarea adresei.
- IX. Recomandate și avizarea taxelor de livrare.
- X. Taxe speciale de tranzit pentru transportul pe Transsiberian sau Transandin.
- XI. Condiții speciale de tranzit pentru Afganistan.
- XII. Costuri speciale de depozitare la Aden.
- XII. Servicii aeriene.
- XIV. Protocol rămas deschis țărilor membre pentru semnare și aderare.
- XV. Protocol rămas deschis țărilor membre nereprezentate.
- XVI. Perioada de notificare a aderării.
- XVII. Comisia executivă și de legatură.
- XVIII. Comisia consultativă pentru studii poștale.

Cele mai importante probleme discutate sunt considerate a fi fost încheierea unui aranjament privind Serviciul internațional de economii și înființarea Comisiei pentru studii poștale.

Pe lângă activitățile pur tehnice, congresul a mai cuprins, cum era și firesc și activități de recreere, între care s-au remarcat recepția inaugurală, excursii, incluzând evident cascada Niagara, vizite, petrecerea de final precum și programe speciale pentru doamnele care au însoțit delegații la congres.

---

182 Union Postale Nr. 4 (aprilie) publicație lunară a Biroului de Informare al U.P.U. , Berna 1958 ed. FR și EN

183 L'union Postale Universelle - Sa fondation et son développement, Tipogr. Benzinger & Cie. S.A. — Einsiedeln (Elvetia) 1924.ed. FR sursa: gallica.bnf.fr / Bibliothèque Nationale de France

România, *Republica Populară Română* conform titlaturii oficiale a epocii, a fost reprezentată de o delegație formată din ing. Marin GRIGORE, adjunct al ministrului transporturilor și telecomunicațiilor și ing. Paul POSTELNICU.¹⁸⁴

Despre cei doi membri ai delegației noastre am găsit destul de puține informații, multe dintre ele din surse străine, arhivele și bibliotecile noastre fiind încă, din păcate, în epoca de pionierat a digitalizării și deschiderii către marele public.

În data de 22 martie 1957, în baza Legii nr. 2/1957, ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor a fost comasat cu Ministerul Transporturilor, formând Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor (M.T.Tc), ministru fiind numit generalul Emil Bodnăraș. Fostul ministru al poștelor și telecomunicațiilor, Dumitru Simulescu a devenit ministru adjunct în noul M.T.Tc, șeful Departamentului Poștelor și Telecomunicațiilor, adjunctii săi fiind Gheorghe Dima și **Grigore Marin**.^{185,186} Acesta din urmă deținea deja în mai 1960 funcția de ministru adjunct și apare menționat ca însoțind într-o vizită de lucru în România pe omologul său din R. P. Chineză. De asemenea, tot în 1960, numele său mai figurează pe lista persoanelor pentru care CC al PMR a aprobat 2 deplasări în străinătate în interes de serviciu: în R.D. Germană pentru a participa la deschiderea portului transoceanic Rostock – Petersdorf și la Geneva pentru participarea la Conferința regională a țărilor europene pentru serviciile de radiodifuziune pe unde metrice și televiziune.¹⁸⁷

Despre Paul Postelnicu sunt disponibile ceva mai multe informații.

Născut în 1917, a absolvit Politehnica din București în 1941 obținând titlul de inginer electromecanic. A fost apoi angajat la Societatea Româna de Telefoane. Spre sfârșitul anilor '60 îl regăsim ca profesor universitar la Facultatea de Electronică Aplicată din cadrul Politehnicii București, titular al catedrei de Sisteme de Transmisiuni Telefonice.

Un element aparte îl reprezintă înclinațiile sale filosofice, el elaborând în 1945 o viziune cibernetică a vieții, bazată pe bucla cibernetică, dezvoltând și publicând o teorie a cercului vicios, numit de el „ciclul vicios”, definit ca un lanț de cauzalitate. Este considerat unul dintre deschizătorii de drum ai ciberneticii românești, alături de Spiru Haret, Daniel Danielopolu și Ștefan Odobleja.¹⁸⁸

Este autorul unor lucrări științifice atât în domeniul telefoniei cât și în al ciberneticii, între care menționez:

- Sisteme de transmisiuni telefonice -1966, reeditată în 1973;
- Linii și sisteme de transmisiuni telefonice – 1981;
- Cibernetică și conexiunea inversă - 1981;
- Folosirea impedanțelor la intrare și a parametrilor diferențiali de lucru în analiza și sinteza cuadripolilor pasivi – 1981;
- Fondements, génèse et développement de la pensée cybernétique;

A trecut în neființă în anul 1983.

Prin contrast cu mica delegație românească, Franța a participat cu una dintre cele mai numeroase delegații, numărând 7 membri, egalată fiind doar de delegația S.U.A. Delegația a fost condusă de Marcel FAUCON – Director General al Poștei Franceze, ultimul pe lista delegaților fiind menționat chiar Georges BOURTHOUMIEUX, fostul purtător al insignei care face obiectul acestei discuții.¹⁸⁹[4]

---

¹⁸⁴ United Nations Treaty Series, tratate și reglementări internaționale, vol. 364, O.N.U. 1960 sursa: <https://treaties.un.org>

¹⁸⁵ Grl. Lt. Gheorghe Enciu – Poșta și telecomunicațiile în România, Editura Științifică și Enciclopedică, Bucuresti 1984.

¹⁸⁶ Post and Telecommunication Service in Rumania 1950-1958 – Economic Intelligence Report, Washington 1959.

¹⁸⁷ Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cirstea – Istorie și societate, vol. III Ed. Mica Valahie, Bucuresti 2011.

¹⁸⁸ Stefan Iancu – Romanian Foreruners of Cybernetics, Revista Noesis 2013-2014 - Editura Academiei ed. EN sursa: <http://noesis.crifst.ro/archive/noesis-2013-2014/>

¹⁸⁹ L'union Postale Universelle - Sa fondation et son développement, Tipogr. Benzinger & Cie. S.A. — Einsiedeln (Elvetia) 1924.ed. FR sursa: gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France.

Georges Andre Bourtoutmieux s-a născut la 29.12.1897¹⁹⁰.

În Jurnalul Oficial al Republicii Franceze nr. 296/22.12.1937 am descoperit decretul din 16.12.1937 pentru decorarea unor militari care s-au remarcat în primul război mondial.

Georges Andre Bourtoutmieux, șef de secție clasa a II-a la serviciul poștei militare, cu 22 de ani de serviciu, 3 campanii, rănit și citat pe ordin de zi, a fost decorat cu Legiunea de Onoare în grad de cavaler.¹⁹¹[7]

Presupun deci că și-a început cariera militară la 18 ani în cadrul serviciului de poșta militară, a participat, s-a distins și a fost rănit în Primul Război Mondial, iar după 1945 a ocupat succesiv funcțiile de șef de birou, administrator clasele a III-a, a II-a și clasa I, pâna la administrator AC în cadrul Poștei Franceze.^{192,193}

O dovadă în plus a poziției în ierarhia poștei este că numele său mai poate fi întâlnit ca semnatar și pe alte documente finale ale mai multor reuniuni și convenții internaționale din domeniul poștal al anilor '50.

Nelăsând nimic la întâmplare în organizarea acestui congres, autoritățile canadiene au fost la înălțime inclusiv în ceea ce privește insigna evenimentului. Realizarea acestei mici opere de artă, așa după cum stă mărturie marcajul de pe revers, a fost încredințată companiei **Henry Birks and Sons Ltd.** un renumit bijutier de lux cu

sediul în Montreal, Canada.

În 1879, Henry Birks, dispunând de un capital inițial de 3000 de dolari canadieni, a deschis un mic atelier și magazin de bijuterii pe str. Saint James din inima centrului comercial și financiar al Montrealului. În 1893 intră în parteneriat cu cei 3 fii și numele firmei devine Henry Birks and Sons. În 1894 compania se mută în noul sediu din Phillips Square acolo unde se află acum birourile și un magazin. Începând din 1901 firma se extinde în întreaga țară, cu magazine în marile orașe canadiene, cumpărând ateliere locale de bijuterii sau alăturându-și numele de ale altor bijutieri locali. În 1934 a primit mandatul de nominalizare ca furnizor regal. Actualmente numele oficial al companiei este Birks Group Inc, ca urmare a unor procese de fuziuni și achizitii și își comercializează bijuteriile sub marca *Maison Birks*. Este un producător de bijuterii renumit, deținător al unor premii internaționale în domeniu, preferat de personalități și chiar de membri ai caselor regale. În 2007 a fost nominalizat ca furnizor oficial de bijuterii pentru Jocurile Olimpice de Iarnă din 2010 de la Vancouver. Magazinul din Ottawa de pe Sparks Street a devenit sursa de cadouri pentru oaspeții oficiali.^{194,195}

Pentru a marca congresul așa cum se cuvine, Poșta Canadei a mai emis, spre deliciul filateliștilor, 2 timbre cu valoare de 5 și respectiv 15 cenți precum și câteva tipuri de plicuri "prima zi".

Din câte informații am avut la dispoziție, în afară de insigna delegaților, nu a mai fost emis niciun alt efect numismatic, medalie, plachetă sau monedă.

De altfel, nici insigna nu este prea cunoscută și nu am

¹⁹⁰ Postes et télégraphes. Dossiers du personnel de l'administration centrale et du personnel supérieur des services extérieurs, nés entre 1883 et 1915. Archives Nationales sursa: gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France.

¹⁹¹ Journal Officiel de la République Française, 113, 296 / 1937, 43 / 1939 ed. FR sursa: gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

¹⁹² <https://www.laposte.fr/chp/> - Pagina Oficială de internet a Comite pour l'Histoire de la Poste

¹⁹³ Postes et télégraphes. Dossiers du personnel de l'administration centrale et du personnel supérieur des services extérieurs, nés entre 1883 et 1915. Archives Nationales sursa: gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

¹⁹⁴ <http://maisonbirks.com> – Pagina oficială de internet a Birks Group.

¹⁹⁵ https://www.wikizero.com/en/Birks_Group.

găsit-o amintită în literatura de istorie poștală, iar atunci când am contactat persoane din Canada implicate în studiul istoriei poștale, s-au arătat surprinși și nu au putut să-mi dea detalii despre aceasta. Pun aceasta și pe seama faptului că tirajul a fost destul de mic, fiind oferită celor circa 300 de delegați și probabil unui număr de aproximativ 200 de organizatori și oficiali, după estimarea mea. De asemenea, faptul că au trecut peste 60 de ani de la eveniment, în mod inevitabil a făcut ca multe exemplare să fi fost pierdute sau distruse.

Chiar mă gândeam la un moment dat cum ar fi să găsesc una dintre cele 2 insigne ce au aparținut delegaților români, dar e doar un vis de colecționar...

Cam atât despre povestea acestei mici bijuterii și totodată marturie vie a unui eveniment important de istorie poștală petrecut acum mai bine de 60 de ani, poveste care mi-a făcut o reală plăcere să o împărtășesc comunității noastre de colecționari.

Aduc mulțumiri D-nei Kathy Hartley bibliotecar (Reference Librarian) la Biblioteca **Harry Sutherland Library** din cadrul Fundației de Cercetări Filatelice **Vincent Graves Greene Philatelic Research Foundation** din Toronto, Canada, care a fost deosebit de implicată și amabilă, punându-mă în contact cu cercetători de istorie poștală canadiană și punându-mi la dispoziție ediția în limba engleză a publicației lunare Union Postale din 1958, precum și D-nei Solange Avila din cadrul **Bibliotecii UPU din Berna**, care a avut deosebita amabilitate să-mi pună la dispoziție ediția în limba franceză a aceleiași publicații.

Sursa imaginilor

- Dieta din Berna, sediul Congresului din 1874 ¹⁹⁶
- **Noul sediu al UPU din Berna**¹⁹⁷
- Parlamentul de la Ottawa, Sir Dudley Lumley și W. J. Turnbull¹⁹⁸
- Sediul Henry Birks & Sons și sigla Maison BIRKS¹⁹⁹
- Plicul „Prima Zi” al Congresului – ebay.com

INSIGNA FUNDAȚIEI „CASA DE COPII DUMITREȘTI”

O legătură de suflet între România și Belgia

**ing. Sorin Cristian NEAGU,
Focșani**

În luna mai 2014 am achiziționat de la un comerciant din Belgia insigna din imaginile de mai jos, piesă ce mi-a trezit imediat interesul mai ales că se încadra într-una dintre temele mele favorite de colecționare și anume “numismatică județului Vrancea”, tema care include medalii, plachete, insigne, sigilii și jetoane emise pe teritoriul județului Vrancea sau legate de această regiune.

¹⁹⁶ www.upu.int - Pagina oficială de internet a U.P.U.

¹⁹⁷ L'union Postale Universelle - Sa fondation et son développement, Tipogr. Benzinger & Cie. S.A. — Einsiedeln (Elvetia) 1924.ed. FR sursa: gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France.

¹⁹⁸ Union Postale Nr. 4 (aprilie) publicație lunară a Biroului de Informare al U.P.U. , Berna 1958 ed. FR și EN.

¹⁹⁹ Union Postale Nr. 4 (aprilie) publicație lunară a Biroului de Informare al U.P.U. , Berna 1958 ed. FR și EN

Insigna are forma de scut francez modern cu lățimea de 23 mm și înălțimea de 25,5 mm. Câmpul aversului este colorat în galben intens și înfățișează în centru o imagine simbolică a unei mâini de adult ce prinde, oferind ajutor, o mână de copil. Deasupra acestei imagini este dispusă legenda “CASA DE COPII”, iar dedesubtul ei “DUMITRESTI”. Colțul superior stâng este acoperit de tricolorul românesc, iar colțul drept de tricolorul belgian. Sistemul de prindere este de tip ac cu buton de siguranță.

La partea inferioară a reversului se află o casetă incusă, cu dimensiunile de 8x4 mm purtând marcajul în relief al producătorului **KRAFFT / EUPEN** după cum se poate vedea în detaliul alăturat.

Inițial, am avut la dispoziție doar imaginea postată pe internet și văzând legenda “Casa de Copii Dumitrești”, nesusizând că tricolorul din colțul drept este cel belgian și neavând acces și la imaginea reversului, am presupus că era o insignă emisă de instituția cu același nume din comuna Dumitrești, județul Vrancea, numită în prezent “Centrul de Plasament Dumitrești”.

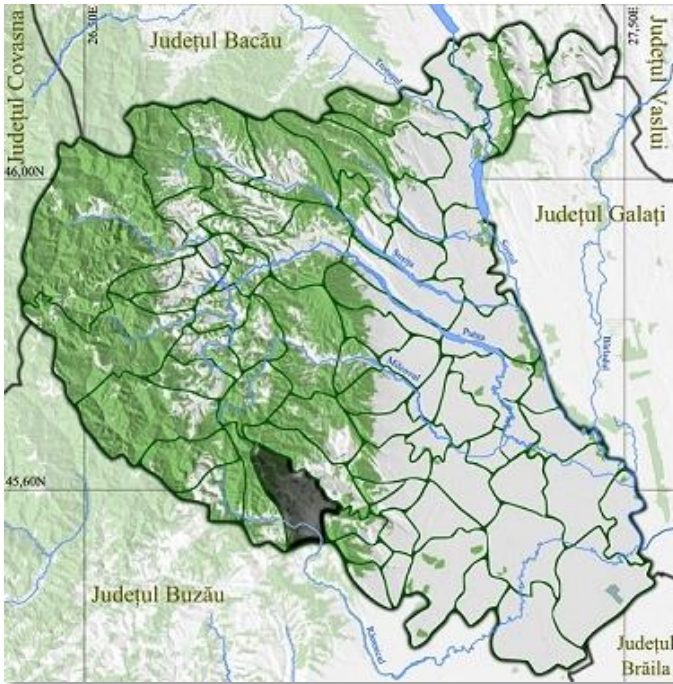
Când am avut efectiv insigna în mână, am putut trage însă concluzia: nu numai că în mod cert a fost realizată în Belgia, ci și că a fost emisă de o entitate din Belgia.

De aici au început căutările și studiul în urma cărora am putut afla cu surprindere că există o fundație cu sediul în Belgia cu denumirea “**L’ASBL Casa de Copii Dumitresti**” în limba valonă, respectiv “**VZW Casa de Copii Dumitresti**” în limba flamandă. Fundația înregistrată la Registrul comerțului din Belgia sub nr. 0449.492.456 ca persoană juridică cu statut de asociație fără scop lucrativ (ASBL = *association sans but lucratif* / VZW = *vereniging zonder winstoogmerk*) a fost înființată la data de 19.11.1992, iar din 01.03.1996 își are sediul social la Bruxelles.

Firese, mi-a stârnit curiozitatea de a afla ce este această fundație și cu ce scop a fost înființată.

Din păcate informațiile despre activitatea acestei fundații sunt puține și greu de găsit, o parte din ele fiind în limba flamandă - dialectul olandez folosit în partea de nord a Belgiei. Cu toate acestea am reușit să obțin suficiente informații pentru a putea să-mi formez o imagine concludentă. Ca o paranteză, presa locală din Vrancea a prezentat extrem de puțin din activitatea care, după cum vom vedea, s-a concretizat într-un ajutor deosebit de consistent și dezinteresat oferit în principal copiilor din centrul de plasament din Dumitrești.

Foarte succint aş dori să vă prezint contextul istorico-geografic și social al aşezării căreia și-a dedicat activitatea această fundație. Comuna Dumitrești este aşezată pe cursul mediu al râului Râmnicu Sărat,

într-o depresiune subcarpatică care poartă același nume, situată în zona de sud a județului Vrancea, la hotarul cu județul Buzău.

De-a lungul timpului a aparținut fostului județ Râmnicu Sărat (Slam Râmnic) Plasa Dumitrești, (numită în sec. al XIX-lea Plaiul Râmnicului), apoi regiunii Buzău și ulterior regiunii Ploiești. Teritoriul său, în urma reorganizării administrativ teritoriale din 1968, a fost inclus în actualul județ Vrancea.

Atesată documentar undeva la jumătatea secolului al XIX-lea, aşezarea are rădăcini mult mai vechi și probabil că, în timp, cercetarea arhivelor va da la iveală noi informații. Denumirea Plai, foarte probabil numele mai vechi al Dumitreștiului, apare menționată deja în documente de secol XVIII, ceea ce înărește speranțele că se va descoperi o mărturie documentară care să ateste o vechime mai mare a localității.

Teritoriul comunei este ocupat în majoritate cu păduri, fânețe, pășuni și doar într-o mică măsură cu livezi, suprafața acestora din urmă scăzând dramatic după 1990 cu peste 1000 de hectare în detrimentul fânețelor. Evident, ocupațiile preponderente sunt exploatarea lemnului și creșterea animalelor. Populația este de aproximativ 4500 locuitori și se află într-o ușoară scădere care se încadrează în tendința generală a României. În comună funcționează un liceu înființat în 1963 (Grupul Școlar Dumitrești), o școală gimnazială și câteva școli primare.

Actualul local al liceului a fost inaugurat în 1973, până atunci cursurile desfășurându-se în fosta clădire a Primăriei și Plășii Dumitrești. Această clădire a fostei Primării a devenit ulterior sediul **Căminului de Copii Dumitrești**, ce poartă actuala titulatură de **Centrul de Plasament Familial**.

Revenind la activitatea fundației “Casa de Copii Dumitrești”, cu toată penuria de informații am reușit să obțin niște elemente edificatoare. Întâmplarea a făcut ca într-un articol în limba flamandă să găsesc adresa de e-mail a domnului J.B., unul dintre entuziaștii promotori ai acestei

fundații, care a avut amabilitatea să-mi răspundă la câteva întrebări. Am aflat astfel că fundația a fost înființată în anul 1992, fapt atestat și de Registrul Comerțului din Belgia, la inițiativa unui grup de militari din armata belgiană cantonați la acea vreme în Germania. Ei au fost impresionați de situația dramatică a orfelinatelor românești, descoperită după 22 decembrie 1989 și prezentată la începutul anilor '90 de buletinele de știri ale televiziunilor occidentale. Sunt sigur că vă amintiți imaginile înfiorătoare ale copiilor aproape goi, subnutriți, aflați într-o stare precară de igienă, izolați în acele încăperi sordide, unii dintre ei legați de pătuțuri sau complet ignorați de personalul de îngrijire, victimele inocente ale politicii demografice iresponsabile din așa-numita “Epocă de Aur”. Asociația militarilor are acum membri și își desfășoară activitatea în toate regiunile Belgiei, având două departamente, unul pentru regiunea flamandă și unul pentru regiunea valonă. De mai bine de 10 ani președinte este general locotenent E.T.. După ce la

un moment dat activitatea s-a redus, în ultimii ani un grup de civili a imprimat un suflu nou fundației și au demarat o bună colaborare cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vrancea cu care deține un protocol semnat în 2005, după cum am găsit menționat în raportul de activitate anual înaintat Consiliului Județean Vrancea.

Nu știu exact motivul pentru care s-au concentrat pe ajutorarea orfelinatului din Dumitrești. Dintr-o discuție am dedus că ar fi posibil ca unul dintre membrii grupului de inițiativă să fi fost căsătorit cu o româncă originară din Dumitrești. Sprijinul material a venit din partea armatei belgiene și prin străngerile de fonduri organizate de fundație în Belgia, inclusiv prin organizarea de mese cu preparate culinare tradiționale românești. Principalele activități au vizat reabilitarea localului casei de copii, utilarea cu mobilier pentru dormitoare și sălile de clasă, amenajarea terenului de sport, donații de alimente și obiecte de îmbrăcăminte, echiparea cu material sanitar a dispensarului pentru ca, împreună cu instituțiile abilitate ale statului să asigure un cadru normal de activitate. S-au organizat cam două transporturi în fiecare an cu astfel de ajutoare, încercând să se acopere nevoile identificate. Poate cel mai important este ca s-au creat condiții pentru ca în fiecare an aproximativ 25 de copii din Dumitrești însoțiți de un asistent social din partea D.G.A.S.P. Vrancea să-și petreacă 4-6 săptămâni din vacanța de vară, găzduiți fiind de familii din Belgia. Spre regretul domnului J.B. însă, din ce în ce mai puțini copii se pot bucura de acest privilegiu pentru că, în ciuda eforturilor membrilor fundației, se găsesc din ce în ce mai puține familii care să-i găzduiască pe copii, pentru 2015 se estima că doar 7 copii se vor putea bucura de o astfel de vacanță în familie. Punând cap la cap informațiile dobândite, am făcut legătura cu o întâmplare mai veche, de acum peste 10 ani, când într-o instituție din Focșani am întâlnit un astfel de entuziast, tot fost militar belgian, sosit cu un camion de ajutoare, care mi-a povestit cu mult patos în ce constă activitatea lor de ajutorare. Avea chiar și un album cu fotografii care ilustrau realizările lor. Mi-a vorbit atunci chiar de copii trimiși pentru diferite tratamente medicale în Belgia și cu toată stăpânirea de sine a militarului, glasul i-a tremurat când a povestit cazul un copil vindecat în acest mod. Spre regretul meu nu i-am reținut atunci numele, dar sunt aproape convins că era unul dintre membrii acestei fundații, istorisirile având prea multe elemente comune.

Iată cum niște străini, care puteau foarte bine să-și ducă traiul lor liniștit și să rămână indiferenți la drama acestor copii, față de care nu aveau nicio datorie, mobilizați fiind însă de spiritul solidarității militare de a-și ajuta aproapele aflat în situații limită, au dat dovadă de suflet mare și putem spune chiar de suflet românesc.

Interesant este că, deși era membru fondator implicat și cunoștea bine activitatea fundației, dl. J.B. nu avea cunoștința de existența inșignei, fapt ce mă conduce la ipoteza că inițiativa emiterii ei a aparținut grupului de civili care s-a implicat și a revitalizat fundația în ultimii ani. Neputând obține detalii în ceea ce privește anul emiterii și tirajul am încercat să le obțin de la firma producătoare. Eram foarte curios să știu și dacă au mai fost și alte tipuri sau variante de culoare. Am descoperit că producătorul se numește **KRAFFT WILLY** cu sediul în Str. Steinroth 52, 4700 EUPEN, Belgia și am încercat, însă fără niciun rezultat, să-i contactez pe e-mailul, faxul sau telefonul, pe care cu greu le-am găsit. În ciuda insistențelor nu am primit niciun răspuns.

Din informațiile disponibile la Registrul Comerțului am aflat că a fost înființată în 01.01.1976 și a avut ca obiect de activitate realizarea inșinelor, medaliilor și trofeelor sportive. Spun *a avut* pentru că, spre dezamăgirea mea, societatea inițiasse procedura de faliment încă din iulie 2014. Demersul meu pentru găsirea informațiilor a fost din păcate tardiv... Am încercat chiar să contactez și avocatul desemnat pentru desfășurarea procedurii de faliment, dar fără succes. Studiind informațiile de pe site-urile de vânzări am putut deduce că au avut o activitate prodigioasă, executând un mare număr de medalii și inșigne cu caracter comemorativ, sportiv sau militar. Am găsit o scurtă mențiune despre această firmă, la categoria "Alți mici producători din afara orașelor mari" în articolul MEDAL PRODUCERS IN BELGIUM (19TH–21STC.) (Producatori de medalii din Belgia, sec. 19 – 21) scris de Stefan DE LOMBAERT, disponibil pe site-ul Societatii Regale Numismatice din Belgia.

Ramân cu speranța că, la un moment dat voi găsi o informație relevantă în ceea ce privește această inșignă.

Îi mulțumesc și pe această cale D-lui J.B. pentru amabilitate și pentru informațiile oferite.

Mă bucur însă că implicându-mă și cercetând am aflat lucruri noi și deosebit de interesante și că, împreună cu această inșignă, am putut să le pun la dispoziția comunității noastre de colecționari.

Notă : Am preferat să folosesc inițialele pentru persoanele în viață, pentru a evita surprizele neplăcute ale legislației informațiilor cu caracter personal.

BIBLIOGRAFIE

Monografia Comunei Dumitrești – Nicolae Giurca, Ed. Fundației Culturale Bolintineanu 2012

www.Dumitrești.ro – “Dumitrești în cuvinte și imagini”, site realizat de prof. Marian Galoiu

<http://kbopub.economie.fgov.be> – Registrul Comerțului din Belgia

<https://nl-nl.facebook.com/pages/vzw-CASA-DE-COPII-DUMITREȘTI-Vlaamse-Regio/198982010126221?sk=info> – Pagina de Facebook a fundației

<http://users.skynet.be/fa393857/> - Pagina fundației *V.Z.W. Leefgemeenschap Dumitrești (Comitetul comunal Dumitrești)*

http://numisbel.be/KBGN_175_De_Lombaert.pdf

O INSIGNĂ REALIZATĂ DINTR-O INIȚIATIVĂ HÂRLĂUANĂ

**Prof. Mușei Ioan
Hârlău**

Hârlăul este una din cele mai vechi așezări de pe cursul superior al râului Bahlui, apă care a favorizat în valea sa stabilirea oamenilor din cele mai vechi timpuri, după cum fac mărturie în acest sens numeroasele descoperiri arheologice²⁰⁰. Beneficiind de un cadru natural extrem de favorabil, cadru natural care a favorizat apărarea localității în fața atacurilor năvălitorilor dar a fost și suport pentru o viață economică înfloritoare (cultura viței de vie, prelucrarea lemnului, a pietrei, diverse meșteșuguri, agricultura, creșterea animalelor), având o populație autohtonă mai numeroasă comparativ cu a altor localități din zonă, fiind așezat pe unul din cele mai importante drumuri comerciale din acea vreme (drumul tătarăsc, numit mai apoi drumul moldovenesc, drum ce făcea legătura între Polonia și Marea Neagră prin Botoșani, Hârlău, Iași și Hotin)²⁰¹, având o piață de schimb amenajată²⁰², având biserică²⁰³ și bucurându-se de un interes sporit din partea conducătorilor locali mai târziu, iar mai apoi din partea voievozilor Moldovei, Hârlăul a evoluat spre stadiul de târg și oraș, tocmai prin schimbarea raporturilor și funcțiilor sale dobândite în raport cu celelalte localități de pe cursul superior al Bahluiului. De fapt, toate aceste elemente definesc în mare parte, orice oraș medieval european.

Chiar dacă localitatea a fost atestată documentar încă de la 1 mai 1384 în actul²⁰⁴ dat în acea zi la Hârlău de domnitorul Petru I Mușat (1375-1391), act care a însemnat de fapt începuturile cancelariei domnești în Moldova, Hârlăul este o așezare mult mai veche. După părerea multor specialiști (Nicolae Iorga, P.P. Panaitescu, Gheorghe Ghibănescu, Constantin C. Giurescu etc.) localitatea exista la întemeierea Moldovei ca centru a unei formațiuni prestatale ce a fost preluată de primii voievozi care i-au

²⁰⁰ În acest sens vezi și Chirica V., Tanasachi M., *Repertoriul arheologic al județului Iași*, I-II, Iași, 1984.

²⁰¹ Nicolae Iorga, *Opere economice*, ediție îngrijită de Georgeta Penelea, București, 1982, p. 73.

Laurențiu Rădvan, *Orașele din Țările Române în evul mediu, sfârșitul secolului al XIII-lea – începutul secolului al XVI-lea*, Editura Universității „A.I. Cuza” Iași, 2011, p. 450.

²⁰² Fapt dovedit de săpăturile arheologice din imediata apropiere a Curților Domnești. Vezi Stela Cheptea, *Un oraș medieval Hârlău*, Iași, 2000, p. 42-44.

²⁰³ Fapt dovedit de arheologul Stela Cheptea și consemnat în lucrarea sa *Biseica „Sfântul Gheorghe” și Curtea Domnească din Hârlău*, Iași, Golia, 2004, p. 16. În urma săpăturilor arheologice pe care le-a condus, ea a descoperit că actuala temelie a bisericii ștefaniene închide concentric alte două temelii ale unor biserici mai vechi, prima dintre ele plasându-o după tehnica de construcție, în a doua jumătate a veacului al XIV-lea, *Op. cit.*, p. 17.

²⁰⁴ Mihael Costăchescu, *Documente Moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, Editura Viața Românească S.A., Iași, 1931, p. 4.

atribuit importante funcții administrative, judecătorești și militare. Istoricul ieșean Ștefan S. Gorovei, este de părere că acest lucru nu a fost deloc întâmplător, ci a fost impus de o realitate care exista deja: aici a fost reședința șefilor locali a unei formațiuni cneziale prestatale ce a existat pe valea cursului superior al Bahluiului²⁰⁵. De dată mai recentă, de aceeași părere este și istoricul Laurențiu Rădvan care afirmă că „sunt mai multe indicii că la Hârlău s-a aflat reședința unei formațiuni de dinainte de formarea Moldovei”²⁰⁶(Curtea Domnească existentă, probabilitatea ca prima biserică după temelia descoperită să fie ante Bogdan).

Mai apoi, importanța Hârlăului pentru toți domnii Moldovei crește treptat prin folosirea ca reședință de vară a Curților Domnești, prin exploatarea viilor ce le dețineau aici și în apropiere la Cotnari dar și prin rolul jucat de oraș ca centru de ocol²⁰⁷ și de ținut²⁰⁸, fapt ce a dus la o dezvoltare rapidă a localității.

Nu am date certe despre anul când Moldova din punct de vedere administrativ-teritorial a fost împărțită în ținuturi însă, pentru prima dată, acest concept administrativ apare într-un document dat de Alexandru cel Bun în ziua de 16 septembrie 1408, cu referire la Ținutul Romanului²⁰⁹. Este lesne de dedus că atunci Țara Moldovei era deja împărțită în ținuturi și deci, la începutul domniei lui Alexandru cel Bun (1400-1432), am fi putut găsi Hârlăul ca reședință a ținutului cu același nume, însă, acest fapt este consemnat în documente mult mai târziu²¹⁰.

Despre ținuturile Țării Moldovei, găsim informații foarte valoroase în binecunoscuta monografie cu o valoare științifică certă, „*Descrierea Moldovei*”²¹¹, a eruditului domn cărturar Dimitrie Cantemir. Ștefan S. Gorovei este de părere că atunci când Moldova a fost împărțită în ținuturi, limitele Ținutului Hârlău nu au fost trasate arbitrar pentru că, „*Ținutul Hârlăului, în forma pe care o atestă și o înfățișează cele mai vechi documente, poate fi considerat ca fiind un moștenitor al unei formațiuni dinaintea întemeierii statului*”²¹². Dacă studiem cu atenție harta Moldovei realizată de Dimitrie Cantemir vom vedea că Ținutul Hârlăului era unul dintre cele mai mari ținuturi ale Țării de Sus, el întinzându-se până aproape de Dorohoi și trecea în partea lui de nord-est chiar și peste Prut.

Ca atare, Hârlăul își continuă ascensiunea atât ca târg, dar și din perspectiva funcției administrative majore pe care o deținea. De la târgul de tranzit pentru carele încărcate cu cereale, buți de vin, miere și ceară, postavuri, arme, sau alte produse care se comercializau pe atunci, Hârlăul devine un puternic centru politic și administrativ.

Așa se face că Alexandru cel Bun extinde Curțile de la Hârlău și ridică o casă domnească a cărei temelie se mai vede și azi în perimetrul ruinelor Curților Domnești dar, probabil, și clădiri pentru dregătorii care administrau ocolul și ținutul. Cu siguranță am fi avut azi mult mai multe informații în locul acestor presupuneri, dacă arhiva Ținutului Hârlăului nu s-ar fi pierdut în timp.

Luminatului voievod Alexandru i se atribuie și construirea celei de a doua biserici la Hârlău, cu o temelie mai largă față de temelia bisericii inițiale care, după părerea arheologului Stela Cheptea, s-a dărâmat probabil din cauze naturale²¹³.

---

²⁰⁵ Ștefan S. Gorovei, *Istoria în palimpsest: Moldova dinainte de Moldova*, în Revista de Istorie, nr. 1-2, 1995, p.165.

²⁰⁶ Laurențiu Rădvan, *Op. cit.*, p. 525.

²⁰⁷ocol,ocoale - în trecut, unitate administrativ teritorială care cuprindea mai multe sate care aveau obligații economice și militare față de instituția domniei.

²⁰⁸ ținut, ținuturi – în trecut, unitate administrativ teritorială care cuprindea o suprafață mare din țară, cu târguri, sate, moșii, mănăstiri, iazuri, păduri, drumuri, locuri de vamă etc.

²⁰⁹ Mihai Costăchescu, *Op. cit.*, p. 60-64.

²¹⁰ Ținutul Hârlău este menționat pentru prima dată în documente într-un ispisoc (denumire generică pentru actele domnești vechi), dat la 11 martie 1551 la Vaslui de domnul Moldovei Iliaș Voievod (Turcitul).

²¹¹ Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Editura Minerva, București, 1973.

²¹² Ștefan S. Gorovei, *Întemeierea Moldovei, Probleme controversate*, Editura Universității „A.I. Cuza” Iași, 1997.

²¹³ Stela Cheptea, *Biserica „Sfântul Gheorghe” și Curtea Domnească din Hârlău*, Editura Golia, Iași, 2004, p. 17.

În vremea voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt (1457-15004), Hârlăul trăiește vremuri de adevărată glorie. Acesta reface în anul 1486 și mărește la peste un hectar și jumătate Curțile Domnești închizându-le cu zid de piatră și construind turnuri de apărare, dându-le astfel fast și lux monarhic. Tot atunci construiește o a doua casă domnească cu un superb demisol în stil gotic, cu parter și etaj. După materialul arheologic analizat, casa avea pardoseală din cărămidă smălțuită în culori vii și era încălzită cu sobe cu cahle. La construirea acesteia s-au folosit cele mai bune materiale existente în epocă, o arhitectură superioară și elemente rafinate de decorațiuni²¹⁴, toate în scopul de a satisface nevoia de spațiu, confort și grandoare specifică epocii. Casa aceasta este singura construcție din Curțile de la Hârlău care s-a putut restaura până la nivelul primului etaj prin anii 1970. În momentul de față aici funcționează un valoros Muzeu al Bisericii Parohiale „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”, ctitorie ștefaniană.

După înălțarea noilor curți, trecerile domnului pe la Hârlău sunt tot mai dese și de durată tot mai lungă²¹⁵, poate și pentru că „*trăia încă la curțile din Hârlău Maria Răreșoia care avea de la măriia sa fecior căruia i-a înfierat mustața*”²¹⁶. Acest fecior nu este altul decât viitorul domn al Moldovei în două rânduri, Petru Rareș.

Șase ani mai târziu, Ștefan hotărăște să întregască ansamblul curților de la Hârlău, după modelul vremii, cu o biserică pentru rugăciune și închinare. Înălțarea acestei biserici cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” s-a făcut în mai puțin de cinci luni, lucrările demarând în ziua de 30 mai 1492 și s-au încheiat la 28 octombrie a aceluiaș an, după cum aflăm din pisania frumos dăltuită în piatră de deasupra ușii. Și azi putem admira această realizare monumentală din epoca lui Ștefan cel Mare și Sfânt, dar ne și putem reculege spiritual, la nevoie, pentru că după evenimentele din decembrie 1989, biserica și-a recăpătat funcția, devenind biserică parohială după ce timp de mai bine de treizeci de ani a stat închisă de comuniști.

Din păcate, în timp biserica a fost prădată și devalizată de multe din odoarele bisericesti pe care le-a deținut, în special de oastea lui Ioan Sobieski ai cărui oșteni au și scrijelat pereții cu fel de fel de mesaje de la intrare până la altar, atât în invazia din anul 1686 cât și în cea din 1691 când, la întoarcerea lor către Polonia după asediul Cetății Neamțului, oastea polonă a rămas mai multe zile la Hârlău. Vandalizările și distrugerile au culminat cu cele făcute de ostașii sovietici care au staționat în oraș în vara și toamna anului 1944 și care, se zice, preparau mâncarea la foc deschis în interiorul bisericii, direct pe pardoseală.

După victoria lui Ștefan asupra craiului polon Ioan Albert în bătălia de la Codrii Cosminului din anul 1497, domnitorul a sărbătorit această răsunătoare izbândă cu toată oastea sa la Hârlău, „...și *acolo Ștefan vodă au făcut ospăț mare tuturor boiarilor și tuturor vitejilor săi și cu daruri scumpe i-au dăruit pre ei*”²¹⁷.

Tratatul de pace cu polonii s-a semnat la Curtea de la Hârlău în ziua de 12 iulie 1499, ceea ce este un argument în plus care să susțină ideea importanței la care ajunsese localitatea în acea vreme. Trebuie remarcat că acest tratat de pace îi conferea pe deplin lui Ștefan statutul de învingător căci „*toate condițiile păcii sunt stipulate în favoarea Moldovei (iar) domnul ei este numit prietenul iubit al regelui (...) sau magnificul domn*”²¹⁸. În urma acestui tratat de pace „*Moldova apare cu totul liberă și nu mai recunoaște vechea suzeranitate a Poloniei asupra ei*”²¹⁹.

²¹⁴ Stela Cheptea, *Biserica „Sfântul Gheorghe” și Curtea Domnească din Hârlău*, Editura Golia, Iași, 2004, p. 10.

²¹⁵ În anul 1499 domnul emite de la Hârlău între 14 și 26 noiembrie nu mai puțin de 8 documente. (Ioan Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, Editura Grafice Socec & Co., Vol. II, București, 1913, p. XI-XII)

²¹⁶ Mihail Sadoveanu, *Viața lui Ștefan cel Mare*, Editura Tineretului, București, 1966, p. 200.

²¹⁷ Grigore Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*, ediție îngrijită de P.P. Panaitescu, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1955, p. 106.

²¹⁸ A.D. Xenopol, *Istoria Românilor*, Editura Științifică și Enciclopedică, Vol. II, București, 1985, p. 329-331.

²¹⁹ P.P. Panaitescu, *Istoria Românilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1990, p. 130.

La 2 iulie 1504 Ștefan a încetat din viață, lăsând în urma sa atâtea înfăptuiri remarcabile în toate domeniile încât, atât contemporanii cât și urmașii săi, i-au admirat constant personalitatea aducându-i o „*unanimitate de elogii*”²²⁰.

Urmașii la domnie ai lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Bogdan al III-lea cel Orb (1504-1517), Ștefăniță Vodă (1517-1528), cel asemănat de dramaturgul Barbu Ștefănescu Delavrancea cu un vifor năprasnic abătut asupra Țării Moldovei, dar, mai ales, Petru Rareș (1527-1504, 1541-1546), au menținut funcțională Curtea Domnească de la Hârlău printr-o utilizare constantă.

Petru Rareș, fiu al Hârlăului, considerat de istorici cel mai demn urmaș a tatălui său și ultimul mare mușatin, a ajuns domn la propunerea boierilor care, respectând vechiul drept de alegere a domnului, l-au „*întâmpinat domnește la Dacolina, moșie în șesul Bârladului, (...), l-au adus la Hârlău, unde, îndeplinind formalitatea cerută de legile nescrise, boierii l-au ales domn la 20 ianuarie 1527*”²²¹.

Urmărind acțiunile sale politice și militare consemnate în documentele rămase, constatăm după datele la care acestea au fost emise, că domnitorul a folosit frecvent Curtea de la Hârlău în tot timpul anului și nu numai vara, după cum era tradiția. Multe din campaniile sale militare din Transilvania sau Pocuția au fost gândite, s-au decis și au pornit de la Hârlău.

Petru Rareș a fost, după cum ne zice cronicarul Grigore Ureche, ctitor al bisericilor de la „*Hârlău și Bae*”²²², dar și al celor de la Probota, Moldovița, Râșca, Roman sau Târgu Frumos, nesemnate de cronicar în fuga penei sale... De asemenea, trebuie consemnate preocupările sale remarcabile și în domeniul artei bisericesti, în vremea sa realizându-se pictura exterioară a celor mai multe biserici bucovinene, celebre azi în toată lumea, demers al său început însă în anul 1529 cu biserica ștefaniană de la Hârlău, care a avut pictură exterioară realizată de celebrul zugrav Gheorghe din Tricala, al cărui mormânt a fost descoperit lângă biserica ștefaniană în campania ultimelor săpături arheologice.

Biserica lui Petru Rareș de la Hârlău a fost distrusă o dată cu o mare parte din oraș în jafurile tătare și cazace din anul 1650, provocate de refuzul domnitorului Vasile Lupu de a o da în căsătorie așa cum promisese pe fiica sa domnița Ruxandra lui Timuș, fiului hatmanului cazac Bogdan Hmielnițki, căsătorie care se făcu totuși până la urmă... Au urmat apoi asupra orașului năvălirile tătare din anul 1687, invaziile polone amintite deja, dar și cea a turcilor din anul 1711 care, după victoria de la Stănilești asupra oastei ruso-moldovene, au prădat țara ajungând până la Hârlău. Ajunsă o ruină, biserica a fost refăcută în anul 1779 de marele spătar Iordache Cantacuzino care deținea moșii în zonă, probabil ajutat de enoriași ca muncitori, lucru care se vede din pisania pe care înaltul dregător a pus-o în interior, în stânga ușii de la intrare, la terminarea lucrărilor. Astăzi biserica este o biserică parohială.

Hârlăul trăiește o nouă pagină interesantă și unică în istoria sa medievală, prin ridicarea în scaun și ungerea ca domn la Curtea Domnească a lui Alexandru Lăpușneanu, domn care a condus țara în două rânduri, între 1552-1561 și între 1564-1568. Acesta a fost foarte legat de Hârlău, unii istorici fiind de părere că voievodul intenționa în primii ani ai domniei sale să mute capitala de la Suceava la Hârlău și nu la Iași, după cum s-au petrecut lucrurile²²³. În acest sens el a dispus noi reparații la Curtea Domnească, curte unde a și depus un jurământ de credință față de regele polon la 22 iunie 1553, fapt consemnat într-un act redactat și semnat în aceeași zi²²⁴.

Remarcându-se „*nu numai prin energia sa activitate politică și comercială, dar și ca rafinat om de cultură și sprijinitor al învățământului în Țara Moldovei*”²²⁵, Alexandru Lăpușneanu a înființat la

²²⁰ Constantin C. Giurescu, *Op. cit.*, Vol. II, p. 83.

²²¹ Ștefan S. Gorovei, *Petru Rareș*, Editura Militară, București, 1982, p. 16.

²²² Grigore Ureche, *Op. cit.*, p. 155.

²²³ Gheorghe Pungă, *Țara Moldovei în vremea lui Alexandru Lăpușneanu*, Editura Universității „A.I. Cuza”, Iași, 1994, p. 132.

²²⁴ Gheorghe Pungă, *Op. cit.*, p.100.

²²⁵ *Ibidem*, p. 214.

Hârlău o școală domnească de grad mediu unde „*au studiat, se pare, și copiii domnului (...)*”²²⁶. După ce clădirea școlii a ars într-un puternic incendiu, Despot Vodă a mutat această școală în apropiere la Cotnari, localitate de care acest domn a fost foarte legat. Acest fapt îl aflăm din raportul făcut de trimisul imperial I. Belsius către regele Maximilian de Habsburg la 13 aprilie 1562: „*iar colegiul, după incendiul din Hârlău, (Despot, n.m.), are de gând să-l mute la Cotnari, la o jumătate de leghe depărtare*”²²⁷, lucru care s-a și întâmplat.

Ultima pagină demnă de luat în seamă din istoria medievală a Hârlăului s-a scris în primul sfert al veacului al XVII-lea, în timpul domniei lui Radu Mihnea(1616-1619, 1623-1626). Domnului i-au plăcut foarte mult aceste locuri și a „*reclădit din temelii Curțile de la Hârlău, de unde stăpâni împărătește*”²²⁸. În cea de a doua sa domnie, după ce Curtea de la Iași a fost distrusă de un incendiu puternic, Radu Mihnea a mutat în anul 1624 capitala țării la Hârlău, de unde nu a mai plecat până la moartea sa care a survenit în luna ianuarie 1626 („*și acolo la Hârlău și-a sfârșit viața*”²²⁹). Trupul neînsuflăit al domnului a fost dus și îngropat în bisrica „Radu Vodă” din București, care aparținea familiei sale.

Găzduind instituția domniei, Hârlăul a cunoscut astfel și cea mai înaltă poziție politică la nivelul țării. După acest apogeu, domnii care au urmat au acordat o atenție tot mai mică Hârlăului și Curților Domnești de aici care, după ce au fost distruse, prădate și incendiate, după cum s-a văzut deja în mai multe rânduri, au fost părăsite, un bun prilej pentru localnici de a folosi în mai bine de două secole piatra, cărămida și alte materiale pentru a-și ridica acareturi.

Pas cu pas Hârlăul a ajuns „*un târg fără însemnătate*”²³⁰. În același timp, ascensiunea Botoșanilor este tot mai puternică.

Punerea în aplicare de către domnul Moldovei, Mihail Sturza voievod a prevederilor din Regulamentul Organic întocmit în anul 1831, ca act de reorganizare a Moldovei și Țării Românești cerută de armatele rusești care ocupaseră principatele în anul 1828, reorganizare aprobată de țarul Nicolae, a dus în anul 1834 la înființarea Ținutului Botoșani și astfel Ținutul Hârlăului a fost desființat după mai bine de patru secole de existență. Până în anul 1950 Hârlăul, cu statut de oraș, a aparținut administrativ de Ținutul și mai apoi de Județul Botoșani.

În timpul Primului Război Mondial, după ce Bucureștiul este ocupat și capitala țării este mutată la Iași, Hârlăul joacă un rol deosebit în logistica evenimentelor. Așa se face că, în iarna anilor 1916-1917 la Hârlău, dar și în satele din zonă sunt aduși pentru refacere ostașii din Divizia 13 Infanterie Ploiești²³¹, care suferiseră înfrângeri severe în bătăliile pe care le-au purtat de la intrarea României în război și până la începutul iernii anului 1916. În această situație, în primăvara anului 1917, Hârlăul a avut mereu oaspeți de seamă care au inspectat trupele și spitalele militare de aici. Este suficient să amintesc de Regele Ferdinand, de Regina Maria, Ionel I.C. Brătianu, prim-ministru, generalii Alexandru Averescu și Henry Berthelot, Albert Tomas, ministrul francez al munițiilor etc.²³² care au fost cele mai înalte personalități politice și militare ale momentului ce s-au aflat în mai multe rânduri la Hârlău. În vara anului 1917 la Hârlău și în comunele limitrofe Scobiți, Deleni și Cotnari se constituie Corpul Militarilor Ardeleni cu trei regimente formate din ostașii români ce au dezertat din armata austro-ungară unde au fost obligați de o realitate istorică existentă să lupte fără voia lor.

După al doilea război mondial, țara noastră a rămas în sfera de influență sovietică. La 30 decembrie 1947, regele Mihai este silit să abdice și să ia calea exilului. În România se instaurează regimul comunist.

²²⁶ *Ibidem*, p. 218.

²²⁷ I. Belsius, articol în *Călători străini despre țările române*, Vol. II, București, 1970, p 141.

²²⁸ Nicolae Iorga, *Sate și Mănăstiri din România, București*, „Minerva, Institutul de arte grafice și editură, Str. Regală, 6, 1905, p. 16-17.

²²⁹ Miron Costin, *Letopisețul Țării Moldovei*, Editura Junimea, Iași, 1984, p. 77.

²³⁰ Dimitrie Cantemir, *Op. cit.*, p. 34

²³¹ Miron Dumitru, *Divizia 13 Infanterie Ploiești (.) cronică a 10 luni în anticamera morții*, Editura PIM, Iași, 2014.

²³² Henry Berthelot, *Memorii și Corespondență, 1916-1919*, Editura Militară, București, 2015, p. 191-194 (în special).

Țara devine Republică. În acest context, în anul 1950, asistăm la o nouă împărțire administrativ-teritorială a țării, în regiuni și raioane. Hârlăul devine centrul raionului cu același nume din Regiunea Iași, polarizând ca mai întotdeauna localitățile din NV și SV actualelor județe Iași și Botoșani, localități care și făceau parte din unitatea administrativă amintită.

În anul 1968, în urma unei noi împărțiri administrativ-teritoriale, Hârlăul își recapătă statutul de oraș în cadrul județului Iași. Pe baza planurilor cincinale decise de partidul unic, asistăm și la Hârlău la o dezvoltare economică și socială amplă. Se construiesc primele blocuri și apar și primele unități industriale mari, toate ca secții ale unor fabrici din Iași: 1968 - Fabrica de Industrializare a Laptelui, ICIL-ul, (azi, depozit de materiale de construcții și restaurant), 1969 - Fabrica de Confecții „Moldova Tricotaje”, extinsă în mai multe rânduri, (azi, supermarket Carefour), 1970 - C.L.F.-ul, extins în mai multe rânduri (azi, dezafectat), 1971 - Fabrica de Oțet fabricat din vin, (azi, o ruină), 1973 - Fabrica de Pâine, (azi, demolată, pe locul ei, supermarket Profi), 1981 - Fabrica de Mobilă, (azi, în paragină).

Toate aceste unități industriale dar și altele mai mici, de interes local, care funcționau în cadrul Cooperativei Meșteșugărești „UNIREA”, au atras o numeroasă forță de muncă din satele din jur și chiar și din localități mai îndepărtate. Mulți dintre locitorii satelor au fost atrași de munca „*la fabrică*”, aparent mai ușoară decât munca la câmp, dar atrași și „*de oraș*”, entitate care oferea oricum mai mult confort decât casa în care locuiau la țară. Așa au decis să rămână „*la bloc*” (!), impunându-se astfel ridicarea de noi și noi locuințe pentru ei, ajungându-se ca în anul 1988 orașul să aibă un fond locativ de 1488 de apartamente.

Orașul vechi s-a demolat treptat, în locul dughenelor evreiești s-au construit blocuri. Astfel localitatea s-a și extins, dar s-a și dezvoltat și modernizat față de localitățile rurale din jur. Orașul a beneficiat treptat, treptat de iluminat public, de încălzire pe timp de iarnă la calorifer câteva ore pe zi seara și alte câteva ore dimineața, de apă rece câteva ore pe zi și o dată pe săptămână apă caldă la robinet, canalizare, serviciu de salubritate, străzi asfaltate („în centru!”). S-a construit Hotelul „Răreșoia”, (1975, azi, dezafectat), Cinematograful „1 Mai”, (azi, demolat), magazinul „UNIVERSAL”, (azi, Judecătoria Hârlău). La Hârlău exista deja gară, autogară, spital, farmacie, piață, poștă, telefonie, radiodifuziune, parculețe, dispensar, spital, creșă, grădiniță, școală mai bine dotată, cu profesori calificați, liceul, (1955, azi Colegiul „Ștefan cel Mare și Sfânt”), teren de fotbal amenajat, magazine specializate, etc., elemente definitorii pentru o viață cât de cât civilizată.

În anul 1988, la 20 de ani de la redobândirea statutului de oraș, Hârlăul avea deja o viață economico-socială bine articulată. Atunci s-a decis într-o ședință a Consiliului Popular Hârlău (forul politic de conducere al orașului), ca în cadrul manifestărilor festive care se vor organiza cu acest prilej, invitații să primească și să poarte în piept o insignă care să amintească peste ani despre această aniversare.

Am discutat telefonic cu primarul de atunci care a fost inițiatorul acestui proiect și acesta mi-a dat mai multe detalii despre realizarea acestei insigne. Așa am aflat că inițial a apelat la întreprinderea „*Tehnoton*” din Iași care dispunea de condiții tehnice de imprimare a unor imagini și texte pe suport de metal, dar nu a obținut sprijinul necesar. A mers mai apoi la Fabrica de Mase Plastice „*MoldoPlast*” din Iași unde exista o mică secție în care se realizau diferite panouri publicitare, prin xerografiere pe suport de plastic. Aici s-a realizat prima insignă ca urmare a unei inițiative pornită de la Hârlău.

Insigna este realizată pe un suport de plastic de culoarea untului, obținut prin injectarea la cald într-o matriță metalică a plasticului topit. Suportul acestei insigne este de formă rotundă cu diametrul de 32 mm. Acest disc este închis într-un cerc lat de 1 mm care lasă un spațiu liber de 3 mm în partea de jos, spațiu care se lărgeste progresiv până la 6 mm în partea de sus, unde se și fixează de disc prin două piciorușe lungi de 9 mm, rotunjite în partea lor interioară, aflate la 2 mm unul de altul. În partea de jos cercul are pe exterior un mic disc de 3 mm, acesta fiind necesar probabil pentru o bună fixare a suportului în mașina de xerografiat. Insignelor li s-au montat pe spate ca sistem de prindere agrafe ce au fost

cumpărate de la „Mercerie” și care s-au fixat la cald în suport. Semnalez că au fost și piese fără sistem de prindere.

Pe o față a discului s-a obținut prin xerografiere cu cerneală roșie (cum altfel?!!) o compoziție stilizată cu simboluri ale principalelor activități care defăneau atunci viața economică și socială de la Hârlău. Compoziția a fost realizată în stilul propagandistic de atunci de către un arhitect de la Primăria orașului Roman care fusese solicitat de către Consiliul Popular Orășenesc pentru a redesena intrările din oraș, după cum își amintește fostul primar. Desenul a fost mai apoi tipărit pe suporturile descrise închis într-un cerc trasat fin la 6 mm față de marginea discului. Central este redată imaginea unui bloc și a unei macarale, cu trimitere la realizarea de locuințe și dezvoltarea orașului, în stânga jos este imaginea unei bobine industriale de fir textil, cu trimitere la industria mică din cadrul Cooperativei „Unirea Meșteșugarilor”, iar în dreapta se află un val de stofă, materia primă de bază folosită la Fabrica de Confeții. Tot în dreapta este imaginea unui spic de grâu așezat oblic cu tulpina spre mosor. Sub această imagine este scris cu cifre romane XX, momentul aniversat. Personal aș fi găsit loc și pentru a reprezenta imaginea unei cărți ca simbol al învățământului și culturii, dar n-a fost să fie...

Prin trasarea unui alt cerc la 1 mm distanță față de marginea discului s-a obținut o bordură lată de 5 mm, loc pentru înscrisurile realizate circular cu grafia fără diacritice: „HIRLAU”, în partea de sus și anii „1968-1988”, în partea de jos, înscrisuri unite de un lanț atât în stânga cât și în dreapta, ca simbol al continuității.

Eu dețin în colecția personală una din piesele fără ac de prindere, nu și insigna care s-a realizat atunci într-un tiraj pe care, la întrebarea pe care i-am adresat-o interlocutorul meu, fostul primar, acesta mi l-a comunicat fără ezitare: 250 de bucăți!...

INSIGNA DE RĂZBOI A CERCETAȘILOR

Radu Tabără,
Sibiu

Asociația „Cercetașii Români din Războiul 1916-1919” s-a constituit în iunie 1928 pentru a apăra drepturile și memoria foștilor membri ai Asociației „Cercetașii României” care luaseră parte la Primul Război Mondial. Conform statutului, doar aceștia puteau fi membri, simpla apartenență la cercetășia română în perioada Războiului, dar fără a participa activ la acesta, nefiind suficientă²³³. Asociația era absolut distinctă de cercetășia română, sigurele legături fiind că membrii săi erau foști cercetași și că își asuma promovarea și încurajarea valorilor cercetășești și a cercetășiei.

Pe durata Războiului cercetașii au îndeplinit preponderent sarcini necombatante precum: sanitari, brancardieri, observatori pentru artilerie, diverse funcții administrative și logistice, sau au avut însărcinări pe lângă administrațiile locale. Prin misiunile lor cercetașii au degrevat personalul militar de numeroase sarcini, astfel încât acesta a putut fi angrenat în activități direct combative.

Asociația a fost desființată în 1948 de autoritățile comuniste.

Principalul obiectiv a fost apărarea „drepturilor membrilor săi, obținute potrivit legii din calitatea de cercetaș din război, similară celei de luptător în război”. În acest sens au fost depuse următoarele eforturi:

- memorii pentru împrumutarea foștilor cercetași care luaseră parte la Primul Război Mondial. Acțiunea nu a avut succesul scontat;

- demersuri pentru a obține scutirea de serviciu militar obligatoriu și de concentrări a membrilor Asociației. Această solicitare a avut mai mult succes, fiind aprobată²³⁴. O altă propunere înaintată în 1931, ca „cei cu studii superioare să fie înaintați ofițeri în rezervă, iar celor cu studii inferioare [*sic*] să li se acorde grade corespunzătoare”²³⁵, a fost, însă, respinsă într-o primă etapă, dar acceptată în anul 1941 pentru cei cu studii superioare. Echivalarea s-a făcut în funcție de studii și ocupație, gradul maxim acordat fiind de căpitan (ex. pentru cei care activau în învățământul universitar ca profesori)²³⁶. De asemenea, în 1935 se obține dreptul ca ofițerii activi să poată fi membri ai Asociației²³⁷ (conform legii aceștia nu puteau face parte din asociații);

- decorarea foștilor cercetași cu „Virtutea cercetășească”, cea mai înaltă distincție a Asociației „Cercetașii României”, propunere făcută în 1929 chiar de col. Sîmboteanu, directorul cercetășiei române, însă nu s-a materializat;

- decorarea membrilor cu medalii și ordine, în funcție de rolul avut pe durata Războiului. Prin eforturile Asociației un număr semnificativ de membri a obținut decorații. Din dările de seamă ale Asociației, actele normative publicate în Monitorul Oficial și alte ziare editate de foștii cercetași s-a reușit reconstituirea faptului că au fost obținute cel puțin 2.944 de distincții (dar numărul lor este probabil mai mare), după cum urmează: 1.203 au primit Crucea Comemorativă a Primului Război Mondial (în principiu toți membrii se calificau să o primească, întrucât era acordată tuturor celor implicați în efortul de război, indiferent de calitatea în care o făcuseră sau mod); 775 cu „Medalia Victoriei” (decorație interaliată, acordată tuturor celor care participaseră activ la război); 600 cu „Meritul Sanitar”; 348 cu medalia „Regele Ferdinand cu spade”; 10 cu ordinul „Regina Maria”; 5 cu „Bărbăție și Credință”; 3 cu „Virtutea Militară”.

Începând cu anul 1934 Asociația face demersuri pe lângă autorități pentru instituirea unei distincții acordate exclusiv foștilor cercetași participanți la Primul Război Mondial. Inițial aceasta trebuia să poarte numele „Virtutea cercetășească de război”²³⁸, dar pe parcurs denumirea este modificată în „Insigna de război a cercetașilor”, probabil pentru a nu genera confuzii cu o insignă omonimă acordată de Asociația „Cercetașii României” în perioada războiului. Insigna este instituită prin Decretul Regal nr. 1.802 din 8 iulie 1935, publicat în Monitorul Oficial nr. 161 din 17 iulie 1935.

²³³ Statutul „Asociației Cercetașilor români din Războiul 1916-1919, publicat în M. Of. nr. 261/1928, art. 3.

²³⁴ *Dare de seamă pe 1929*, p. 9.

²³⁵ *Dare de seamă pe 1932*, p. 7.

²³⁶ „1916-1919”, an nr. 4 / octombrie 1941, p. 2.

²³⁷ *Dare de seamă pe 1935*, p. 6.

²³⁸ *Dare de seamă pe 1935* p. 6.

Asociația a avut în medie, în jur de 2.200 de membri, însă numărul acestora a fluctuat continuu, întrucât cei care nu își achitau cotizațiile sau nu aveau dosarele de înscriere complete erau excluși periodic, iar anual aveau loc nou înscrieri (ex. în 1937 au fost excluși 336 de membri, iar în 1943 au fost excluși 200 de membri, dar până la sfârșitul anului au fost făcute și 90 de înscrieri). Din punct de vedere al meseriilor, majoritatea membrilor erau ofițeri, urmași de doctori.

Media anuală a efectivelor Asociației se regăsește în tabelul de mai jos.

Anul	1935	1936	1937	1939	1941	1943
Membri	1.001	1.590	2.132	2.230	2.318	2.190

Insigna de război, descriere

a. Insigna mare varianta Carol II. Are forma unei cruci argintii ale cărei brațe sunt formate din câte o floare de crin (simbolul universal al cercetașilor), între brațele căreia sunt încrucișate două săbii cu vârful în sus (simbol al decorațiilor de război). Dimensiunea la extremitatea brațelor crucii este de 5,5 cm. Peste cruce este aplicat ca piesă distinctă un vultur auriu încoronat și cu aripile deschise (trimitere la acvila prezentă pe insignele de apartenență la cercetașia română), care are pe piept aplicată monograma regelui Carol II (fig. 1.a). Sub vultur este scris pe o eșarfă cu majuscule „CERCETAȘII DIN RĂZBOIUL”, câte un cuvânt pe fiecare segment al eșarfei, și sub eșarfă, pe floarea de crin care formează brațul de jos al crucii, anii „1916 1919”. Pe revers este aplicat un sistem de prindere care consta într-un ac închis. Conform decretului de instituire, insignele ar fi trebuit realizate din argint masiv (crucea și monograma regelui) și argint aurit (vulturul) și înseriate pe revers²³⁹.

Insignele au fost realizate de două ateliere: Karnet & Kisely (marcaj „KK”) și Nacu Cerbu (marcaj „CERBU” – fig. 2.b). În cazul insinelor produse de Karnet & Kisely, marcajul „KK” și titlul argintului (900‰) se regăsesc pe acul de prindere (fig. 3), în partea inferioară a reversului, sub cârligul care asigura acul de prindere, pe reversul crinului din partea dreaptă, în capătul acestuia (fig. 3.d), sau pe reversul crinului inferior. Toate aceste variații ale poziției marcajului sunt un indiciu suplimentar că insignele au fost emise în mai multe tiraje, de-a lungul timpului, în funcție de nevoi. Seria este marcată la intersecția brațelor crucii, sub forma unor cifre (fig. 1.b).

Deși decretul de instituire preciza că insignele trebuiau confecționate din argint, au fost produse și insigne din metal comun, probabil pentru a reduce costul de producție și pe cel final la care erau vândute celor care aveau dreptul să le poarte (statul acorda doar dreptul de a purta insigna, piesa în sine trebuind achitată de fiecare posesor).

Insignele realizate de Nacu Cerbu, cel care a produs tot în 1935 și însemnul distincției „Virtutea cercetașească”, se remarcă prin faptul că nu respectă specificațiile tehnice și desenul din decretul de instituire: sunt realizate din oțel argintat, nu din argint și sunt mai mici, având 5,3 cm, în loc de 5,5; vulturul are reprezentate patru rânduri de pene, în loc de două, iar textul de pe eșarfă nu mai este scris câte un cuvânt pe fiecare segment, toate întâlnindu-se pe cel de jos (fig. 2.a). Din aceste motive Cerbu a și fost acționat în instanță de Asociație²⁴⁰, insignele sale nefiind conforme cu desenul și materialul specificat în Decretul de instituire al acestei distincții.

Insignele produse de Nacu Cerbu, au marcajul producătorului pe reversul brațului din stânga al crucii „CERBU” și seria pe brațul din dreapta, sub forma „Nº ...” (fig. 2.b). Aceste insigne nu au alt marcaj, nefiind realizate din argint. Luând în considerare numerele de pe aceste insigne, se poate concluziona că au fost primele produse, însă, pe fondul nemulțumirii Asociației față de aspectul lor, contractul a fost reziliat, fiind încheiat unul nou cu producătorul Karnet & Kisely.

b. Insigna mare varianta Mihai I. Este asemănătoare ca aspect cu cele produse în perioada lui Carol II, diferența majoră din punct de vedere al aspectului fiind prezența monogramei regelui Mihai I pe

²³⁹ Decretul nr. 1.802/1835 referitor la Înființarea Insignei de război a cercetașilor, publicat în M. Of. nr. 161 din 17 iulie 1935, para. 2 și 11.

²⁴⁰ *Dare de seamă pe anii 1935 și 1936* p. 8, respectiv 7. Vezi și Iulian Lipovanu, *Producător de insigne condamnat cu executare*, în „Jurnal Insignografic” nr. 16 din 2017, pp. 26-27.

pieptul vulturului (fig. 4.a). Din punct de vedere constructiv, însă, aceste insigne prezintă o serie de diferențe comparativ cu cele anterioare:

- placa în formă de cruce pe care este aplicat vulturul are reversul concav în zona florilor de crin, în timp ce la insignele cu monograma lui Carol II reversul este întotdeauna neted, indiferent de producător (fig. 4.b și 4.c);

- există și exemplare care au reversul vulturului redat în negativ, nu drept, cum este pe modelul anterior (fig. 4.b), dar există și variante cu reversul vulturului „neted” (fig. 4.c);

- vulturul are un aspect mai „zvelt” comparativ cu cei din perioada lui Carol II, aspect vizibil mai ales în zona gâtului care este mai subțire, dar și a aripilor, care sunt și ele mai înguste, iar distincția dintre rândurile de pene este mai puțin pronunțată. Aceste caracteristici sunt mai ușor de remarcat la varianta de insignă care are reversul vulturului redat în negativ, dar sunt vizibile și la cealaltă;

- varianta Mihai I a insignei nu a fost produsă din argint, aspect de înțeles având în vedere că au fost realizate în timpul Războiului.

c. Miniatura. Atât variantele „Carol II” și „Mihai” au dimensiunea de 1,7-1,8 cm (dimensiunea poate varia ușor) și sunt asemănătoare ca aspect cu variantele mari, dar sunt mult simplificate din punct de vedere al detaliilor redată, în cazul acestora varietatea fiind mult mai mare. Astfel, vulturul poate fi realizat din aceeași piesă cu crucea sau distinct, poate fi argintiu sau auriu etc. (fig. 5.a și 7.a). Miniaturile au în majoritatea cazurilor sistem de prindere cu șurub și piuliță, iar marcajul producătorului și titlul argintului (în general 900), se regăsesc pe revers, pe brațul de jos al crucii. Există și insigne care au sistem de prindere „cu talpă”, pe care marcajele se regăsesc în partea superioară sau inferioară a acesteia (fig. 6).

În cazul unor miniaturi cu monograma regelui Mihai I, pe reversul lor pot fi întâlnite și cifre, însă este dificil de precizat dacă ele reprezintă seria sau un marcaj de producător. Pe exemplarele întâlnite, cifrele sunt poziționate în două locuri distincte: un grup de două cifre în partea dreaptă și o singură cifră în cea stângă. Supoziția că aceste cifre nu reprezintă serii pornește de la faptul că în perioada regelui Mihai I nici măcar insignele mari nu mai erau înseriate. Suplimentar, seriile de pe miniatură ar fi trebuit să corespundă celei de pe insigna mare, iar la momentul apariției insignei cu monograma regelui Mihai I, insignele nu mai puteau să aibă serii formate doar din două cifre. Seriile au început să aibă trei cifre încă din perioada modelului anterior, cele cu una sau două cifre fiind probabil epuizate încă din faza inițială a insinelor produse de Nacu Cerbu.

d. Varianta RPR. Pentru intervalul în care Asociația „Cercetașii Români din Războiul 1916-1919” a continuat să funcționeze după abolirea monarhiei în România (30 decembrie 1947), a fost utilizată o variantă modificată a miniaturii. Aceasta se remarcă prin înlăturarea simbolurilor regalității (coroana de pe capul vulturului și monograma regelui de pe piept) și prin adăugarea inițialelor „RPR” (Republica Populară Română) pe brațele superioare ale crucii (fig. 8). De asemenea, anii „1916-1919” au fost îndepărtați de sub eșarfă.

Criterii de acordare

Insigna a fost conferită, la propunerea Asociației, membrilor care fuseseră decorați cu Crucea Comemorativă a Primului Război Mondial obținută în calitate de cercetaș (n.n. adică tuturor membrilor). Desigur, insigna a fost acordată și unor personalități ale vremii, printre care mareșalul Constantin Prezan, Gheorghe Tătărăscu, Nicolae Iorga, Alexandru Vaida Voievod, Teofil Sidorovici (comandantul organizației „Straja Țării”), unor miniștri sau altor persoane care ajutau Asociația.

Ea era însoțită de un brevet emis de Ministerul Apărării Naționale (fig. 11). La solicitarea acestui minister, care urmărea să se degrezeze de sarcina emiterii brevetelor, producerea și completarea lor a fost delegată Asociației, care le elibera posesorilor în schimbul unei taxe. Posesorii trebuiau să achite și contravaloarea insignei și a miniaturii.

Insigna era purtată pe partea dreaptă a pieptului.

Din punct de vedere numeric, putem deduce că teoretic tirajul ar fi trebuit să fie egal cu cel al membrilor, adică aproximativ 2.200 – 2.400. Cu toate acestea, este probabil ca el să fie semnificativ mai mic. Până în 1938 fuseseră emise doar 1.100 de brevete, adică doar pentru jumătate din numărul

membrilor existenți la momentul respectiv. Suplimentar, din toate documentele Asociației rezultă că membri săi aveau constant restanțe mari la ridicarea și plata insinelor. Numărul total al membrilor Asociației este dificil de calculat, având în vedere că periodic o parte dintre aceștia erau excluși pentru neplata cotizațiilor sau pentru că aveau dosarele incomplete (caz în care nici nu puteau fi propuși pentru decorare). În același timp, membrii eliminați erau înlocuiți de nou-veniți, Asociația încă făcând înscrieri în 1944. Astfel, din cauza numărului mare de brevete neridicate, este probabil ca Asociația să nu mai fi produs automat și insigne aferente acestora, pentru a nu rămâne cu ele pe stoc și acumula pierderi financiare semnificative și dificil de recuperat. Din acest motiv este mai plauzibil ca Asociația să fi avut la sediul său un număr limitat de insigne disponibile, pe care să îl fi reînnoit doar după acumularea unui număr suficient de comenzi. Acesta este, probabil, și motivul pentru care o parte a insinelor nu au mai fost numerotate, fiind realizate în tiraje ulterioare pentru a se afla în stocul Asociației, nu pentru a fi acordate direct (realizarea lor în tiraje succesive îngreuna, probabil și procesul de ținere a evidenței seriilor de către producător). Pe baza acestor argumente rezultă că insignele cu serie au fost realizate în primii ani de după instituirea sa, cele fără serie apărând ulterior.

Insigna a fost instituită prin Decretul Regal nr. 1.802 din 8 iulie 1935, publicat în Monitorul Oficial nr. 161 din 17 iulie 1935, ca parte a demersurilor Asociației pe lângă autorități pentru crearea unei distincții acordată exclusiv foștilor cercetași participanți la Primul Război Mondial.

Din punct de vedere temporal, insigna cu monograma regelui Carol II a fost utilizată în perioada 1935-1940 (adică de la instituirea sa, până la abdicarea regelui).

Exemplarele produse după 1940, pentru cei care încă nu o primiseră sau care s-au înscris în Asociație după septembrie 1940, au fost realizate cu monograma regelui Mihai I. În această perioadă, deși înscrierile au continuat, numărul acestora a scăzut semnificativ, implicit și cel al insinelor produse. Din acest motiv și insignele cu monograma regelui Mihai I sunt mult mai rare decât cele cu monograma lui Carol II. Pe acest fond recomandăm atenție la eventualele falsuri realizate prin lipirea monogramei lui Mihai I pe piesele produse în perioada lui Carol II.

Mai considerăm necesar să precizăm că Insigna de război a cercetașilor nu este o insignă de apartenență la Asociația Cercetașilor Români din Războiul 1916-1919, deși este frecvent tratată ca atare, aceasta fiind o distincție acordată de Statul Român ca recunoaștere pentru cercetașii care participaseră la Război. Suplimentar statutului său superior (acordată pe bază de brevet și instituită prin Decret Regal), mai trebuie ținut cont și de faptul că ea a fost instituită în iunie 1935, adică la șapte ani după înființarea Asociației. Confuziile sunt generate de un cumul de factori, dintre care un rol important îl are raritatea insignei de apartenență comparativ cu aceasta și faptul că a fost preferată ca mijloc de etalare a apartenenței, având un aspect mai impozant, în timp ce insigna reală de apartenență a ajuns să cadă în desuetudine. Astfel, putem afirma că a avut loc o abrogare tacită a primei insigne de apartenență, inclusiv Asociația promovând ca însemn noua insignă, mult mai prestigioasă (ex. pe coperta publicațiilor sale), care a ajuns să țină loc atât de distincție pentru participarea la Primul Război Mondial, cât și de insignă de apartenență (doar foștii cercetași care erau membri ai Asociației puteau primi această insignă, ea ne putând fi obținută individual de alte persoane, indiferent de rolul avut în timpul Războiului).

Falsuri ale acestor insigne

Falsurile întâlnite în cazul acestor insigne au fost realizate prin înlocuirea unor elemente de pe piesele originale cu părți din alte insigne. Scopul acestor substituirii este de a obține piese „inedite”, fie pentru uzul personal al celor care fac modificările (ca element de prestigiu în sensul că dețin piese unicate sau foarte rare), fie de a le comercializa ca rarități. În alte cazuri este posibil ca astfel de insigne să apară pe fondul încercărilor de a repara sau recupera piese deteriorate sau incomplete. În multe cazuri modificările nu sunt evidente, aspect care le face ușor de acceptat pe piață, fără a ridica suspiciuni.

1. Insigna de război a cercetașilor, varianta Mihai I cu monograma greșită

Deși în mediul colecționarilor și al comercianților pot fi întâlnite exemplare ale „Insignei de război a cercetașilor” cu o monogramă diferită a regelui Mihai, litera „M” simplă, nu cele patru litere „M” așezate în unghi de 90 de grade pentru a forma o cruce, ca în figura 4, acestea sunt falsuri (fig. 9). Situația este evidentă dacă luăm în calcul că Mihai I nu a folosit niciodată monograma simplă pe durata domniei sale, aspect certificat de faptul că în 9 septembrie 1940 este emis un Decret în care este descrisă

monograma regelui Mihai sub forma literelor așezate în formă de cruce²⁴¹. Dacă luăm în calcul că regele Carol II a abdicat la 30 august 1940 în favoarea lui Mihai, rezultă că insignele cu monograma simplă nu puteau fi produse decât într-un interval de 11 zile (până la publicarea Decretului privind monograma), ceea ce este puțin probabil. Un argument suplimentar este faptul că monograma cu cele patru litere „M” care formează o cruce este asociată cu Mihai încă din perioada în care purta titlatura de „Mare Voievod de Alba Iulia”, apărând pe fotografiile sale oficiale²⁴².

Supozițiile conform cărora insignele cu această monogramă puteau fi emise în perioada regenței (1927-1930 – perioadă în care Mihai I a condus țara sub regența altor persoane, la momentul respectiv fiind minor), nu au nicio acoperire, întrucât distincția nu exista în acel interval, fiind instituită abia în 1935.

2. Insigna de război a cercetașilor, varianta Mihai I din argint

Aceste insigne sunt falsuri provenite din modificarea unor piese care aveau la bază monograma regelui Carol II. Astfel de inițiative sunt stimulate de raritatea variantei Mihai I, comparativ cu varianta Carol II. Menționăm că insignele emise în perioada domniei regelui Mihai I trebuie să întrunească cumulativ mai multe cerințe din punct de vedere al piesei pe care este aplicat vulturul. Cele mai importante sunt: să nu fie realizate din argint; să nu aibă marcajul „KK” sau al titlului argintului pe ele sau pe ac; să fie concave pe revers în zona aferentă florilor de crin și a gărzii săbiilor (în această a doua zonă gradul de concavitate poate varia semnificativ).

Este recomandabilă și o inspecție vizuală atentă a zonei în care se află monograma, pentru a putea observa eventuale urme de lipire sau a prezenței anterioare a unei alte piese de o formă diferită (cele două monograme au forme diferite, din această cauză ating vulturul în zone diferite, care nu pot fi în totalitate ascunse de noua monogramă). Desigur, cât de vizibile sunt aceste ultime elemente (urmele de lipire și ale unei monograme anterioare), depinde semnificativ de nivelul de măiestrie al persoanei care modifică insigna, în unele cazuri fiind foarte greu de observat.

3. Insigna de război a cercetașilor, varianta Carol II cu monogramă mare

Și aceste insigne sunt falsuri, fiind realizate prin lipirea pe insigna originală a unei monograme regale mai mari decât cea regulamentară (fig. 10), preluată de pe o altă piesă (posibil de pe o insignă de pilot sau observator militar). Aspectul artificial al acestor insigne este evident, spațiul alocat inițial monogramei în compoziția insignei fiind depășit cu mult de piesa adăugată. Astfel, capetele literelor „C” depășesc pieptul vulturului, iar coroana acoperă tot gâtul. Suplimentar dimensiunea monogramei nu respectă proporțiile insignei, dezechilibrul generat de aceasta în compoziția de ansamblu fiind evident.

În evaluarea pieselor care prezintă elemente atipice trebuie avute în vedere două aspecte. Primul este dacă modificările sunt în concordanță cu normele de producție pentru piesa respectivă, care se pot regăsi destul de precis în decretul de instituire sau regulamentul unei distincții (într-o interpretare strictă a legislației modificările neconforme pot fi considerate chiar o încălcare a legii). Dacă astfel de documente nu sunt disponibile, se poate avea în vedere că orice modificare a unui produs realizat în serie presupune costuri de producție suplimentare, în majoritatea cazurilor nejustificate pentru epoca respectivă, cât și o abatere de la imaginea oficială a distincției.

---

²⁴¹ Decret Regal nr. 3.088 din 9 septembrie 1940 referitor la Cifra regelui Mihai I al României, publicată în M. Of. nr. 211 din 11 septembrie 1940.

²⁴² Ex. „Almanahul străjerilor 1938”, fotografia lui Mihai din primele pagini (nu sunt numerotate).

Fig. 1.a

Fig. 3

Fig. 2.a

Fig. 1.b

Fig. 1.c

Fig. 2.b

Fig. 4. a

Fig. 4. b

Fig. 4. c

Fig. 5.a

Fig. 5.b

Fig. 6

Fig. 7.b

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

CLOPOTUL DE LA PHILADELPHIA

Clopotul Libertății

Ec. Ivan Alexandra Mihaela
Marea Britanie

CLOPOTUL DE LA PHILADELPHIA – statul Pennsylvania, se bănuiește că a fost tras pentru prima dată pentru a se citi în public Declarația de Independență în data de 8 iulie 1776.

El reprezintă unul din simbolurile cele mai importante ale independenței Statelor Unite.

Clopotula fost comandat la compania LESTER & PARK din Londra. Construcția a început în 1751 și a fost finalizată în 1752, inaugurarea având loc în 1753. Clopotul a fost turnat dintr-un aliaj de cupru, staniu, plumb, zinc, arseniu, aur și argint, cântărește aproximativ 940 Kg și are inscripționat un citat din biblie : „SĂ VESTIȚI SLOBOZENIA ÎN ȚARĂ PENTRU TOȚI LOCUITORII EI”. După turnare, transport și montare, clopotul a crăpat chiar de la prima utilizare.

Datorită acestui fapt a fost luată decizia să fie turnat din nou de către JOHN PASS și JOHN STOW din Philadelphia, numele lor fiind inscripționat pe noul clopot.

La început clopotul a fost amplasat în Casa Autorității Statului Pennsylvania, numită în prezent INDEPENDENCE HALL. O perioadă de timp a fost folosit pentru a chema parlamentarii la sesiunile legislative și ca să fie informați cetățenii cu ocazia unor evenimente locale.

În perioada 1830-1840 a fost numit „CLOPOTUL LIBERTĂȚII”, după care a trecut în anonimat. După cel de-al doilea război mondial, custodia clopotului a fost cedată de primărie către NATIONAL PARK SERVICE, dar cu păstrarea dreptului de proprietate.

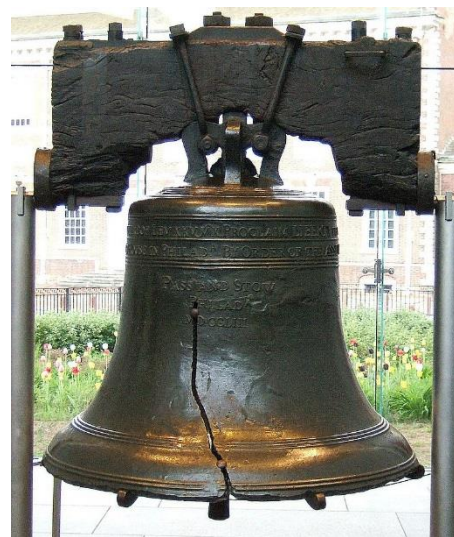
În anul 1976 clopotul a fost mutat într-un pavilion de sticlă din SALA INDEPENDENȚEI din INDEPENDENCE HALL. Acum el se află într-o construcție dedicată ce poartă numele LIBERTY BELL CENTER, operă a arhitectului BERNARD CYWINSKY.

Și astăzi el reprezintă un simbol de referință puternic în conștiința națiunii americane, imaginea lui fiind folosită de diverse companii locale, apărând pe emisiuni filatelice și monede etc.

Insigna are o înălțime de 18 mm., o lățime de 16 mm. și este realizată din metal aurit.

Ea reprezintă imaginea stilizată a clopotului de la Philadelphia realizată în culoarea maro deschis sidefat.

Pe clopot se poate observa crăpătura apărută la prima utilizare. În partea de sus a clopotului se observă două linii galbene paralele, iar deasupra lor două puncte galbene reprezentând sistemul de susținere a clopotului. La baza clopotului se poate observa limba. La partea de sus a insignei se află o placă de susținere de culoare neagră pe care este inscripționat „PHILADELPHIA”. Sistemul de prindere este de tipul pin cu clips.

ALTARUL DE LA ITSUKUSHIMA Prefectura HIROSHIMA- JAPONIA

**Ec. Ivan Silviu Mihai
Focșani**

ITSUKUSHIMA, denumită popular MIYAJIMA (Insula-Altar), este o insulă situată în N-V golfului HIROSHIMA, în partea de vest a Mării Interioare a Japoniei, cu o suprafață de 431,2 ha și o altitudine maximă de 535 m. Este menționată pentru prima dată în lucrarea Nihon Sankei (Cele 3 priveliști ale Japoniei) din 1643, atribuită învățatului Hayashi GAHO.

Altarul Itsukushima este un altar Shinto fiind cel mai cunoscut pentru “Poarta Plutitoare”.

A fost construit inițial în anul 593 și apoi reconstruit de către TAIRA NOKIYOMORI în anul 1168, la dimensiunile actuale. Are un coridor în lungime de 280 de metri și găzduiește peste 20 de clădiri.

MYIAJIMA a fost divinizată ca insulă sfântă încă din antichitate, altarul fiind construit pe malul mării acolo unde are loc marea, cu flux și reflux. Aici poate fi văzut contrastul dintre albastrul mării, verdele dealului din fundal și roșul lăcuit al altarului, producând astfel o imagine de vis.

Altarul a fost înscris în patrimoniul mondial al UNESCO în anul 1996 și se poate vizita , fiind înscris în circuitul turistic. Imaginea întregului complex apare reprezentată pe un bilet de intrare foarte bine realizat din punct de vedere artistic .

Insigna are o formă specială, ovală, în mijloc aflându-se altarul situat pe poarta plutitoare. În interiorul altarului se zărește în spate o clădire, în fața altarului este marea, în dreapta o căprioară, iar în stânga se află o floare. Altarul și floarea sunt emailate în culoarea roșie, iar marea în albastru sidefat. Pe întreg fundalul insignei, în spatele altarului, este reprezentat dealul.

În partea de jos a insignei, pe o eșarfă ovală, se află înscris : “NATIONAL PARK – MIYAJIMA” .

În partea inferioară stânga este agățat, prin intermediul unui inel, un clopoțel realizat din metal galben. Insigna are înălțimea totală de 22 mm și lățimea de 33

mm. Clopoțelul are dimensiunile de 9 x 9 mm. Sistemul de prindere este cu pin și clips.

SCURTĂ POVESTE A COLECȚIEI ȘI A ACTIVITĂȚII MELE ÎN DOMENIUL INSIGNOGRAFIEI

Beke Ernó
Târgu Secuiesc

De fiecare dată, când sunt întrebat despre începuturile colecției de insigne, sunt cuprins de nostalgie, deoarece multe dintre persoanele dragi care au fost atunci alături de mine, astăzi au plecat spre stele...

Dar să dăm timpul înapoi cu 55-56 de ani, când încă mă aflam în clasa a II-a – a III-a. Era o perioadă frumoasă a vieții mele, fără griji sau probleme. Atunci, printre copii era la modă un joc nimit „rișcă” (în maghiară „arassal kimérve” - măsurat cu palma).

De obicei se juca cu monede vechi, ieșite din circulație; moneda era lovită de perete, ricoșând și căzând în apropierea monedei partenerului de joc. Dacă distanța dintre cele două monede era de o palmă, eram câștigător și luam moneda adversarului.

Într-o zi, însă, colegului de joc i s-au terminat monedele, dar mie mi-au atras atenția câteva insigne pe care le avea la reverul hainei și am propus să echivalăm insignele cu monede vechi. Am avut noroc câștigând și acestea au fost primele insigne din viitoarea mea colecție. Mai târziu, tot de la acest băiat, am achiziționat încă vreo 60 de piese. Majoritatea insinelor reprezentau întreceri sportive.

Într-o zi mi-am aranjat insignele pe fața de masă și astfel m-a găsit mama contemplând colecția, dar piesele nu puteau fi lăsate acolo și, tot mamei, i-a venit ideea să taie o bucată dintr-o rochie veche, pe care am înșirat insignele. Seara târziu am prins bucata de pânză lângă patul meu, schimbând astfel aspectul camerei.

Îi rămân recunoscător mamei care m-a încurajat și mi-a făcut un suport, pe care și astăzi îl numesc cu mult drag „primul meu panou cu insigne”!

Anii au trecut, iar colecția s-a îmbogățit cu piese primite de la cunoscuți, dar parcă lipsea ceva și nu știam ce.

Anul 1984 a adus o schimbare majoră în activitatea insignografică. Am fost invitat să particip, în zilele de 2-3 iunie, la „Întâlnirea colecționarilor de insigne din România”, care în acel an a avut loc la Petroșani. Am participat la cea de-a X-a Întâlnire împreună cu fiul meu, expunând tematica „Învățămint-pionieri” unde, spre surpriza mea, am primit premiul II, fiind devansat de colegul meu, Niță Vasile din Pașcani.

Acest premiu m-a ambiționat și a condus la organizarea la Târgu Secuiesc, în toamna anului 1984 (în zilele de 29-30.IX) a primei expoziții așa-numită „Expoziția orașănească de insigne”.

La prima întâlnire au participat, spre surpriza mea, 13 colegi, fiind expuse aproximativ 3.000 de piese, fapt ce a reprezentat pentru mine un real succes.

Expozițiile erau însoțite de câte o plachetă din porțelan, la care, în fiecare an, era colorat câte un element. Ultima ediție a acestor manifestări a avut loc în zilele de 25-26.IX.1993.

În perioada 6-7.VI.1993 a fost organizată încă o ediție a „Expoziției orașenești”, la care au participat 26 de colecționari, fiind expuse pe simeze 11.500 de insigne.

Având experiența organizării a numeroase manifestări insignografice, ne-am asumat răspunderea punerii în undă a celei de-a XXVI-a Reuniuni a colecționarilor de insigne din România. Manifestarea s-a desfășurat în perioada 30.IX – 1.X.2000, iar la Expoziția colectivă au participat 41 de colegi. Au fost aduse spre a fi văzute peste 14.500 de insigne. Aceasta s-a desfășurat în sălile Casei de Cultură „VIGADO”.

Au trecut cinci ani și în zilele de 9-11.X.2005 a fost organizată, tot la Târgu Secuiesc, a XXXI-a Reuniune a colecționarilor de insigne din România, la care au participat 60 de colecționari, expunând 25.000 de insigne.

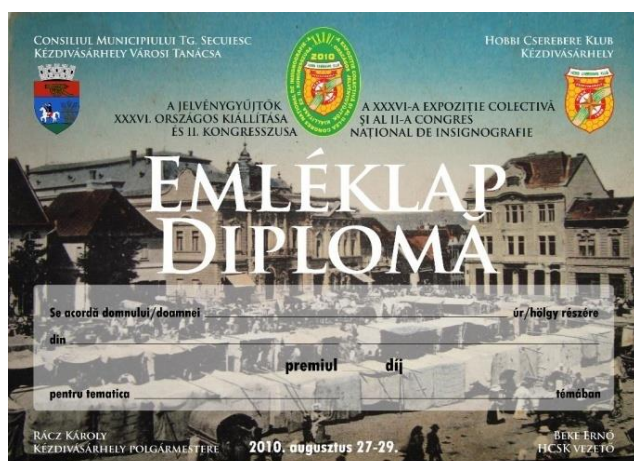
Păstrând promisiunea făcută – ca din cinci în cinci ani să ne revedem la Târgu Secuiesc, în perioada 27-29.VIII.2010 a avut loc cel de-al II-lea Congres Național de insignografie și cea de-a XXXVI-a Expoziție colectivă de insigne. La manifestare au participat 82 de colegi, fiind expuse 28.400 de piese.

Participanți la cel de-al II-lea Congres național al colecționarilor de insigne din România, organizat în Municipiul Târgu Secuiesc la data de 10-12. IX. 2005.

Cel de-al II-lea Congres a oferit un cadru deosebit pentru inaugurarea „Casei colecțiilor” – un obiectiv cultural care, acum după 10 ani de activitate, a devenit reper important în Târgu Secuiesc.

La data de 23.V. 2013 a avut loc festivitatea de deschidere a „Bârlogului Kinder”. În poza de mai sus, Beke Ernő, Mihai Ștefania, Beke István Norbert, la intrarea în „Bârlogul kinder” (sector al Casei Colecțiilor dedicat copiilor) înainte de a se tăia panglica inaugurală.

Pentru mine au urmat cinci ani grei, cu intervenții chirurgicale dificile, internări nesfârșite în spital și alte probleme. Totuși, în perioada 22-24.V.2015 a avut loc la Târgu Secuiesc cel de-al VII-lea Congres Național de insignografie și cea de-a 51-a Expoziție colectivă de insigne, cu participare numeroasă: 99 de colecționari care au expus aproximativ 30.000 de piese.

Conform promisiunii, trebuia să ne întâlnim și în 2020 la Târgu Secuiesc, dar starea sănătății și lipsa unui ajutor concret nu au permis acest lucru, fapt pentru care îmi cer scuze colegilor încă o dată.

Pandemia de Coronavirus a anulat, însă, și congresul ce era programat la Bârlad. Ce va fi în viitor încă nu se știe dar, după cum îi cunosc eu pe colecționari, nu cred că vor permite să fie întrerupt șirul frumos al întâlnirilor noastre anuale!

Cu fiecare întâlnire colecțiile noastre se îmbogățesc, legăm noi prietenii, vedem și alte piese interesante. Aceste întâlniri constituie modul de dezvoltare a colecțiilor și astfel, de la prima piesă pe care am primit-o în urmă cu peste cinci decenii, am ajuns la o colecție apreciată de cei mai mulți colegi și invidiată de alții pentru amploarea și diversitatea ei.

Într-un moment dificil prin care trecem, doresc tuturor sănătate, pentru a putea reveni cât mai curând la viața dinainte de pandemie!

N.R. Este o poveste frumoasă care se adresează tinerilor și asemenea moralei din fabulă, se poate spune că: numai dacă există pasiune, perseverență și multă muncă, rezultatele nu întârzie să apară!

INSIGNELE VECHI DE FOTBAL ALE CLUBURILOR EVREIEȘTI DIN BANAT, BACKA ȘI REGATUL YUGOSLAVIEI

Autor: Dr. Slobodan Mijatovici
Pancevo - Serbia
Traducere: Ilin Milan.

Crearea statului Yugoslav în anul 1918, a cuprins și populația evreiască, ca și populațiile statelor jugoslave, care până atunci au fost în componența Imperiului Austro-Ungar.

Între evrei totuși, au existat diferențe importante în funcție de origine, limbă, religie, cultură, tradiții și structura socială. În teritoriile de la sudul râului Sava, au trăit evrei sefarzi, iar în celelate părți nordice ale regatului, au trăit aschenazi.

Numărul evreilor în Regatul Yugoslav, conform recensământului din 1938, erau înregistrate 17.330 familii cu un număr de 71.324 membri.

În timpul celui de al-II-lea Război Mondial, prin aplicarea legilor antisemite, populația evreiască s-a redus cu 80%, în acest teritoriu.

Insignele de fotbal evreiești au o popularitate mare la colecționari și sunt adevărate rarități, din cauza numărului mic de cluburi.

Cel mai mare număr de cluburi a fost în teritoriul actualei Voivodine, în Banat și Backa, iar restul cluburilor au activat în orașele Subotica, Novi-Sad, Zemun, Belgrad, Osijek și Sarajevo. Toate aceste cluburi au dispărut începând cu cel de al-II-lea Război Mondial.

Toate insignele au valoare muzeistică și mare importanță pentru fiecare colecționar de insigne.

INSIGNE

Insignele vechi de fotbal au avut rol reprezentativ pentru club și rolul de a produce și mici venituri pentru activitatea fotbalistică; de aceea s-a făcut un număr de insigne, funcție de posibilitățile clubului. În prima etapă au fost vândute susținătorilor și chiar spectatorilor, fiind o mică sursă de venit, iar în unele cazuri același tip de insignă a fost rebătută, respectând forma și imaginea inițială.

Totuși mai apar și insigne de fotbal vechi (peste 90 de ani de la confecționare) în număr mic, deoarece nu au fost colecționate sau teaurizate și de aceea sunt rare.

Insignele sunt frumoase, bătute de firme specializate: A. Belada NFG.Viena; Griesbach și Knaus Zagreb; Morszany Budapesta și ateliere de bijuterii pe care nu se ștanța firma producătoare, realizând insigne din alamă și bronz, cu email cald multicolor, de regulă alb, albastru și Steaua lui David, executate artistic. Respectivul simboluri fiind frumoase și plăcute, au devenit argument istoric și obiect de reamintire a timpurilor trecute.

Descriere insigne:

1. HAKOAH BEOGRAD-insignă octogonală având diametrul de 20 mm. Revers: Talpă, produsă de firma Griesbach și Knaus Zagreb.

2. JSK (metalic în centrul Stelei lui David) și HAKOAH ZEMUN (fost Becikerekul Mare)
Revers: talpă producător fiind firma Griesbach și Knaus.

3. HAKOA SUBOTICA (1921-1926), hexagonală cu dimensiunea de 22/19 mm. Revers: talpă, producător firma Griesbach și Knaus Zagreb.

4. HAKOAH SUBOTICA, formă ovalizată pe verticală cu dimensiunile de 27/18 mm. Revers: ac de siguranță tip broșă. Firma Morszany I – Budapesta.

5. JUDA MAKABI NOVI SAD, Steaua lui David dimensiuni de 25 /18mm. Revers: talpă, firma producătoare A.Belada N.F.G.Wien.

6. KADIMA VEL.BECKEREK (ZRENJANIN) dimensiuni de 22/18mm formă de scut, în centru un fotbalist din metal. Revers: talpă, realizator Firma A.Belada – Wien.

7. ZSK BARKOCHBA-SARAJEVO, dimensiunea de 27/27 mm. În centrul Stelei lui David un fotbalist din metal, iar literele, pe două rânduri Z și S.K dedesubt al treilea rând, pe orizontală BARKOCHBA, al patrulea rând SA-JE și al cincilea rând și dedesubt RA-VO (Sarajevo). Revers: talpă. Fără firmă producătoare.

8. JSK MAKABI – SARAJEVO, ovalizată pe verticală, dimensiuni de 26/21 mm, în mijlocul Stelei lui David din email albastru, avem literele metalice JSK.

Revers: talpă. Firma producătoare Griesbach și Knaus-Zagreb.

9. MAKABI- ZAGREB dimensiuni de 27/27 mm, litera în contur are email albastru închis, iar în câmpul central alb cu litere mari pe două rânduri MAKABI ZAGREB.

Revers: talpă. Firma producătoare A.BELADA NFG. – WIEN .

10. MAKABI –ZAGREB, dimensiuni de 14/12 mm, forma literă având conturul cu email alb, iar pe câmpul de culoare albastră având, în centru, Steaua lui David de email alb, iar pe două rânduri scris MAKABI și sub acesta ZAGREB. Revers: cu ac, fără firmă producătoare.

11. MAKABI OSIJEK. Hexagonală, cu dimesiunile de 19/16mm. În câmp central Steaua lui David cu email albastru închis iar în centrul stelei litere evreiești în metal; conturul stelei cu email alb are scris pe două rânduri sus MAK –ABI și jos OSI-JEK. Revers: talpă. Fară firma producătoare.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig.4

Fig.5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Fig.12

12. MAKABI-BROD NA SAVI (Slavonski Brod) diamensiuni 24/19 mm. Formă scut specific, câmpul de sus cu email alb are pe două rânduri înscrisul MAKABI-BROD N/S, iar câmpul de jos are trei bare verticale, cele laterale cu email albastru, iar bara centrală cu email alb redată cu metal, are un fotbalist șutând. Revers: talpă și firma producătoare: GRIESBACH ȘI KNAUS – ZAGREB .

PANCEVO 2020

O INSIGNĂ DE ORIENTARE TURISTICĂ REALIZATĂ ARTIZANAL

Viorel Stroe
Petrla

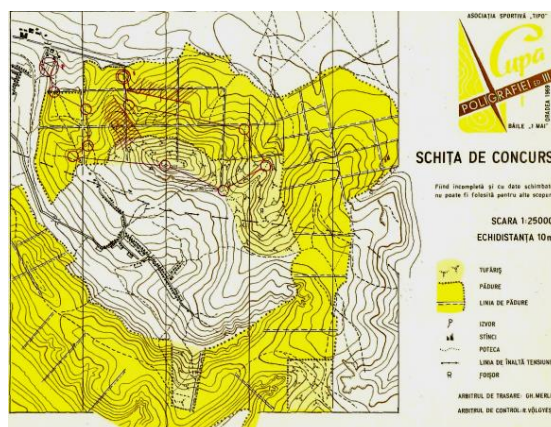
Una din tematicile colecției mele fiind „orientarea turistică”, la „ bursa de insigne” de la Turnu Măgurele am achiziționat o insignă de orientare turistică, pe care o prezint astfel: începuturile orientării turistice și apoi sportive din județul Bihor, sunt legate de asociația sportivă „TIPO” Oradea, aparținând de Tipografia Oradea.

După ce a participat pe la mijlocul anilor '50 la primele concursuri de orientare turistică din Banat și Cluj, Merle Gheorghe de la „TIPO” Oradea, trece la organizarea primului concurs de orientare în anul 1967 – Cupa Poligrafiei ediția I, apoi beneficiind de „facilitățile” Tipografiei Oradea organizează ediția a II-a în 1968, făcând și prima hartă pentru concursurile de orientare turistică, în culori, din România (negru, galben, sepia).

În 1969, la ediția a III-a, folosește o hartă de data aceasta în 4 culori, negru, galben, roșu și sepia, având deasupra legendei cu semnele convenționale (a schiței de concurs) o grafică frumoasă.

Cineva din Tipografie a folosit această ocazie pentru a realiza apoi o insignă, printr-un procedeu de corodare chimică utilizat pe scară largă la vremea aceea.

Insigna, realizată manual, probabil în puține exemplare, are dimensiunile de 21 x 27 mm, cu colțurile ușor rotunjite, acul busolei împărțind câmpul insignei în două treimi, prima treime simbolizând o parte dintr-o hartă respectând curbe de nivel, iar în rest cu scris mărunt ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „TIPO” Cupa, iar cu scris mare, POLIGRAFIEI ED III, pe o diagonală ce intersectează acul busolei, iar în partea de jos cu același scris mărunt BAILE „1 MAI” continuând pe verticală cu denumirea localității și anul desfășurării concursului „ORADEA 1969”. Culoarea „galbenă” este dată de culoarea metalului din care este confecționată insigna, în speță de locurile necorodate. Pentru prindere s-a cositorit pe spate un ac. Mă bucur pentru achiziție.

Aversul insignei

Detaliu revers

STALIN LA ... BRAȘOV 1950-1960

(Insigne din perioada când Brașov a purtat numele Orașul Stalin)

Marin Crișu
Brașov

Din datele cunoscute până în prezent, un număr de 19 orașe din statele-satelit ale Uniunii Sovietice ar fi purtat numele lui Stalin. Printre ele și orașul de sub Tâmpa, Brașov.

Procesul de schimbare a numelui orașului s-a desfășurat într-un ritm rapid, între 17 și 23 august 1950, evenimentele având rolul de a releva faptul că aceasta a fost dorința muncitorilor brașoveni și nicidecum a unui ordin de la conducerea de partid. Muncitorii de la Atelierele CFR din Brașov au decis să facă propunerea ca orașul lor să poarte numele „marelui Stalin”. În ziua de 17 august 1950, această inițiativă este făcută publică într-o ședință a celulei PMR din cadrul atelierului. Apelul muncitorilor brașoveni, semnat simbolic pe o locomotivă, este transmis Comitetului Central al PMR. În fața masei de muncitori adunate în Piața „23 August”(Piața Sfatului), să sărbătorească pe marele eliberator sovietic, oficialitățile anunță decizia Marii Adunări Naționale de schimbare, la cererea muncitorilor, a numelui orașului- Brașov în acela de Orașul Stalin.(Decretul nr 211/22 august 1950).

Ca urmare se produce o schimbare drastică în toponimia regiunii Brașov. De fapt Brașov se înlocuiește cu Stalin: Orașul Stalin, Raionul Stalin, Regiunea Stalin...

Prezint câteva insigne din acea perioadă.

Insigna UZINELE STEAGUL ROȘU

De formă rotundă având atașat deasupra un steag cu flamura roșie fluturând spre dreapta. În centru, emblematicul autocamion SR 101 (primul intrat în producție, în 1954) de culoare cărămidie, staționat în fața clădirii administrative a uzinei. Între autocamion și iarbă, spațiul de culoare gri. În spate, Munții Bucegi (gri deschis) și cerul (bleu). Între autocamion și munți, clădirea administrativă a uzinei (culoare albă). În coroană circulară (albastru) este înscris cu majuscule UZINELE STAEGUL ROȘU – ORAȘUL STALIN.

Insigna este realizată din alamă și email cald, la Monetăria Statului (după modul de prindere a acului), 1954. Dimensiuni :21,5x22,5 mm, 4,25 g. (foto 1)

Insigna FROS – Fabrica de Rulmenți Orașul Stalin

Reprezintă un rulment la care carcasa și bilele sunt din metal, iar calea de rulare de culoare albastră. În partea de jos a rulmentului este înscrisul RPR, din metal. La jumătatea rulmentului, pe orizontală, pe bandă galbenă ce depășește carcasa rulmentului este înscrisul FROS(roșu) – Fabrica de Rulmenți Orașul Stalin. A devenit fabrică de sine stătătoare în 1959 prin transformarea Secției de rulmenți din Uzinele Steagul Roșu.

Insigna e realizată la Arad, din alamă și email cald, prindere cu ac închis(agrafă) 1959. Dimensiuni 16x13,5 mm,1,85 g. (foto2)

Insigna e realizată și sub formă miniaturală (9x8 mm, 0,95 g) cu ac deschis. Este asemănătoare cu cea descrisă mai sus; lipsește înscrisul RPR, iar FROS este pe culoare albastră. (foto3). De asemenea , este realizată la Arad.

Insigna SC. SPORTIVA REG. STALIN

De formă rotundă pe care sunt aplicate două triunghiuri cu vârful în jos,alb și albastru – culorile școlii, iar deasupra înscrisul U.C.F.S. – Uniunea de Cultură fizică și Sport, metalic pe culoare albă. Pe coroana circulară, roșie este înscris metalic, SC. SPORTIVA REG. STALIN. În spațiul dintre coroana circulară și tringhiuri, cunună de lauri.

Insigna este realizată din alamă și email cald, cu ac deschis. Dimensiuni 15,5x20 mm, 2,40 g. (foto4)

Insigna „SULINAR”

De formă triunghiulară. Fundalul insignei reprezintă peisaj de iarnă cu Vârful Postăvarul din Poiana Brașov (Poiana Stalin în momentul realizării insignei), pârtia de schi Sulinar în culorile: verde – brazi, alb – zăpada, bleu – cerul. Aplicat peste peisaj, ca piesă distinctă din metal, este un săritor cu schiurile. De jur-împrejur, pe albastru este înscris INSIGNA „SULINAR” – U.C.F.S. REG. STALIN.

Insigna este realizată din alamă și email cald. Prinderea este de tip cu castanietă.

Dimensiuni: 40x37 mm, 12,80g. (foto 5)

Insigna AL II-LEA FESTIVAL AL TINERETULUI

Este de formă rotundă; fondul insignei e un cerc împărțit pe diagonală de un diametru. În stânga-sus un motiv cultural, tânără dansatoare în alb, note muzicale, totul pe roșu închis. În dreapta-jos, motiv sportiv, atlet în alergare, de culoare albă, pe fond verde. Peste diametrul ce separă sectoarele e reprezentată o pistă de atletism. În coroană circulară de culoare albastră este înscris AL II-LEA FESTIVAL AL TINERETULUI*REG STALIN 1957*

Insigna e realizată din alamă și email cald. Prinderea e cu ac închis (agrafă) de tip Monetăria Statului.

Dimensiuni: 22 mm, 4,20 g. (foto6)

Insigna SPARTACHIADA DE IARNĂ A FETELOR

De formă rotundă. În centrul insignei e reprezentat un fulg de nea alb, pe fond albastru. Peste acesta este aplicată o piesă separată din metal reprezentând o tânără schioare. În coroană circulară, înconjurând fulgul de nea și schioarea, este înscris SPARTACIADA DE IARNĂ A FETELOR REGIUNEA STALIN.

Insigna este din alamă cu email cald, cu ac închis, produsă la Arad. Dimensiuni 22 mm, 4,5 g. (foto7)

Insigna POIANA STALIN

Este sub formă de scut medieval pe care este reprezentată Poiana Brașov (Stalin în acel moment): Masivul Postăvarul pe timp de iarnă în culori bleu și alb; Hotelul Sporturilor în alb, poiana în negru și alb. În partea de sus a insignei, pe negru este înscris POIANA STALIN. În centru este reprezentat un săritor cu schiurile, în dinamică, de la stânga spre dreapta, de culoare neagră.

Insigna este din alamă și email cald, cu ac închis de tipul Monetăria Statului. Dimensiuni 20x27 mm, 4,55 g. (foto8)

Insigna CURSA ZIARULUI DRUM NOU

Sub forma unei roți de bicicletă prinsă sus de o baretă – tricolorul României, iar în partea de jos atașat un sector dintr-o coroană circulară. Interiorul roții este de culoare albă cu înscrisul VIII (a opta ediție a cursei) și CIRCUITUL CICLIST AL REG. STALIN. În partea de jos, pe fond bleu, înscrisul CURSA ZIARULUI DRUM NOU.

Este realizată din alamă și are dimensiunile 25x40 mm. (foto9) Prindere cu ac închis, produsă la Arad.

Insigna ARIPILE CFR

Este în formă de triunghi cu vârful în jos. În interior, pe email roșu transparent se află însemnul căilor ferate – roata cu aripi, deasupra însemnului înscrisul ARIPILE, iar sub însemn – CFR. În partea de sus a insignei, pe alb e înscrisul OR.STALIN. Nu dețin mai multe informații despre insignă.

Am aflat că Asociația Aviatică CFR subvenționează locuri la Aeroclubul Brașov pentru membrii depoului CFR.(foto10)

După 1960 se revine la denumirea de Brașov. Această modificare se aplică și la noile insigne. Unele din ele și-au păstrat forma și culorile, schimbându-se numai denumirea Stalin în Brașov. (foto11)

Insignele prezentate fac parte din colecția particulară.

În aceeași perioadă au fost emise insigne, cu diferite ocazii, care nu conțin locul de desfășurare.

În afară de insigne, în timp de 10 ani (1950-1960) s-au emis medalii și plachete pe care apare înscris Stalin, acordate ca premii la diferite întreceri sportive.

INSIGNA ȘI MEDALIA BICENTENARULUI NAȘTERII LUI ALEXANDRU IOAN CUZA

**Vilică Munteanu,
Bacău**

La 20 martie 1820, se naștea, la Bârlad, cel care avea să devină domnitorul Principatelor Unite ale Moldovei și Țării Românești, Alexandru Ioan Cuza, ilustră personalitate a neamului românesc, cel care a pus bazele Statului Român Modern, în timpul domniei căruia au fost elaborate și adoptate legiurile care au scos țara din feudalism și au reformat-o.

Despre Cuza sau scris și se vor mai scrie multe cărți articole și studii, pentru că cei șapte ani de domnie ai săi au fost, poate, cei mai prolifici din istoria României și nu o să insist în prezentarea sa, ci doar voi preciza că în urma unui sondaj de opinie, făcut cu câțiva ani în urmă, privind cele mai importante personalități române, în urma clasamentului întocmit acesta a ocupat locul trei, după Ștefan cel Mare și Mihai Eminescu.

La împlinirea a două veacuri de la nașterea lui Alexandru Ioan Cuza, Primăria municipiului Bârlad a bătut o medalie din alamă patinată cu diametrul de 60 de mm în 100 de exemplare și o insignă cu diametrul de 25 mm, tot din alamă patinată în 200 de exemplare, la Tek Art București.

Pe insignă este imaginea statuii lui Alexandru Ioan Cuza situată în fața Primăriei municipiului Bârlad și, pe trei rânduri, textul: BÂRLAD / 2020 / CUZA 200. Medalia are pe avers, în fundal, clădirea Primăriei municipiului Bârlad, în fața căreia este plasat Alexandru Ioan Cuza, lateral dreapta, iar în stânga, pe șase rânduri textul: 200 / ANI / 1820-2020 / ALEXANDRU / IOAN / CUZA. Pe revers, în partea superioară, este stema Bârladului (o roată de moară de apă și trei pești), sub care textul „...pentru suvenirile orașului Bârlad, / patria neuitată a iubitului meu soțiu”. / Elena Cuza / (Ziarul „Semănătorul”, 17 iunie 1873). Sub text, 1820-1873. În exterior, semicircular sus ALEXANDRU IOAN CUZA, iar jos FIU AL BÂRLADULUI.

INSIGNA BICENTENARULUI NAȘTERII LUI ION IONESCU DE LA BRAD

**Vilică Munteanu,
Bacău**

În perioada 22-24 iunie 2018, Filiala Bacău a Societății de Istorie și Retrologie Agrară din România a organizat al XXVI-lea Simpozion Național SIRAR, care a fost dedicat bicentenarului nașterii lui Ion Ionescu de la Brad, la care au participat aproape 80 istorici, economiști, statisticieni, specialiști în agricultură din țară și din Republica Moldova.

Cel omagiat s-a născut la 24 iunie 1818 la Roman, a urmat cursurile Școlii de la Episcopia Romanului, apoi ale Academiei Mihăilene din Iași, după care, beneficiind de o bursă de studii acordată de domnitorul Mihail Sturza, a plecat la studii în Franța pentru a studia agricultura, dar și filosofia, fizica, statistica, istoria, economia, botanica, economia politică la mai multe școli superioare, printre care și Sorbona. Reîntors, în anul 1841, în patrie, a fost primul profesor român de Științe Agricole din țară. A participat activ la mișcarea revoluționară din Moldova și la revoluțiile din Țara Românească și Transilvania de la 1848. Surghiunit în Turcia vreme șapte ani, își pune în aplicare cunoștințele de economie și agricultură, fiind apreciat de însuși vizirul Imperiului Otoman. A fost primul director al statisticii din Moldova, a colaborat foarte bine în problemele agrare cu Alexandru Ioan Cuza, a înființat și întreținut o fermă model și o școală de agricultură la Brad, actualmente în comuna Negri, județul Bacău, unde a experimentat diverse culturi și procedee agricole și silvice. A fost deputat de Roman și, urmare calităților și operei sale, ales membru al Academiei Române. A scris aproape 100 de cărți și peste 200 de articole în diverse publicații, întreaga sa operă însumând circa 5.500 de pagini.

Pentru a cinsti cum se cuvine memoria și fapta lui Ion Ionescu de la Brad organizatorii simpozionului au realizat un bust turnat în bronz, amplasat în incinta direcției agricole Bacău, o efigie din bronz pe monumentul funerar, o medaliemedalie cu diametrul de 60 mm într-o sută de exemplare bătute în alamă patinată, plus cinci aurite și cinci argintate, precum și 150 de insigne cu diametrul de 20 mm din alamă patinată, plus câte cinci aurite și argintate și au tipărit un volum cu 482 de pagini. Insigna are, în centru, chipul lui Ion Ionescu de la Brad, de o parte și alta a acestuia anii 1818 și 1891, în exterior sus, semicircular ION IONESCU DE LA BRAD, iar jos BICENTENAR 2018.

În procesul de realizare a matriței insignei, dintr-o neatenție, în centrul insignei a fost plasată zeița agriculturii, Ceres, iar în exterior semicircular jos, 1918-2018. Cu matrița greșită s-au bătut două exemplare, eroarea fiind sesizată de autorul acestor rânduri.

Alamă aurită

Alamă argintată

Alamă patinată

Varianta greșită

INSIGNA LIGII PENTRU UNITATEA CULTURALĂ A TUTUROR ROMÂNILOR

Vilică Munteanu,
Bacău

Spre sfârșit de secol al XIX-lea, în condițiile în care asuprirea națională a românilor din Transilvania și Bucovina se intensifica, iar mișcarea de emancipare națională a românilor din cele două provincii se cristaliza, la inițiativa unor studenți și profesori universitari din București, în septembrie 1890, ca reacție la politica de oprimare națională a românilor din Imperiul Austro-Ungar, a luat ființă **Liga pentru Unitatea Culturală a tuturor Românilor**, pe scurt **Liga Culturală**. Scopul inițial urmărit de aceasta, subliniat și în Manifestul-program, era acela de a răspândi cultura națională printre românii din toate provinciile istorice, de a face pe români cunoscuți unii altora. Ea se pronunța, cu hotărâre, împotriva politicii care urmărea să întrețină lupta între neamuri. Făurirea unității culturale a românilor devenise o necesitate stringentă, deoarece, așa cum avea să scrie Nicolae Iorga mai târziu, „aceasta era cel mai prețios element de putere al nației”.

În cadrul Ligii Culturale au activat numeroase personalități ale neamului românesc – Vasile Pârvan, Dimitrie Onciul, A.D. Xenopol, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Șt.O. Iosif, Alexandru Macedonschi, V.A. Urechia, Vasile Lucaciu, Ion Slavici etc. –, dar cel care și-a pus amprenta asupra activității ei a fost Nicolae Iorga, ales secretar general al acesteia în anul 1908, iar din anul 1919 până în 1940 a îndeplinit

funcția de președinte. În cei 21 de ani de președinție a marelui istoric, Liga a avut cea mai intensă activitate, atunci construindu-se și impunătorul sediu, în care actualmente funcționează Teatrul Bulandra.

Activitățile Ligii Culturale și ale Universității de Vară de la Vălenii de Munte, coordonate de ilustrul istoric au fost cărămizi importante la ridicarea culturii românești în întreaga țară, având în vedere că Liga avea secții în mai toate județele României, în orașe și chiar în două sate, iar la cursurile Universității participau intelectuali din întreaga țară. Liga și-a încheiat activitatea în anul 1948, fiind desființată de noul regim instaurat.

Pe lângă steagul Ligii, unul la nivel național și câte unul pentru fiecare județ (cel al județului Bacău a fost donat de către Arhivele Naționale ale României Muzeului Național de Istorie a României), un alt simbol a fost insigna Ligii Culturale. Insigna este de tipul „cu talpă” și a fost confecționată din alamă și emailată la cald. Are forma ovală, cu diametrele de 12,3 mm și 19,7 mm. Pe insignă, pe fond alb, este o făclie roșie reprezentând cultura, litera L, de culoare albastră și litera C, de culoare galbenă reprezentând inițialele Ligii Culturale. Cele trei culori sunt culorile steagului României.

Exemplarul de insignă pe care îl prezint are și o poveste. Unul dintre cele două sate în care exista câte o secție a Ligii este satul meu natal, Negoiești din comuna Bogdana, devenită în anul 1933 comuna Borzești, iar în anul 1958 comuna Ștefan cel Mare, județul Bacău. Învățător al școlii din satul respectiv era Ion Susanu, fiu al satului, care, vara, era lector la Universitatea de Vară de la Vălenii de Munte și era foarte apreciat de Nicolae Iorga. Învățătorul era un mare patriot, poet și publicist, cunoscător a cinci limbi străine, fiind în aproape întreaga perioadă interbelică și revizor școlar pentru școlile din plasa Târgu Ocna. În secția din satul Negoiești erau înscriși preotul, alți doi învățători, precum și unii frunțași ai satului. Funcția de secretar al secției era îndeplinită de Constantin Munteanu, om gospodar și înțelept, cu un scris frumos, care știa pe de rost multe din poeziile lui Mihai Eminescu. În calitatea sa de secretar, acesta gestiona și insignele primite de la centru pentru a fi acordate membrilor Ligii.

După anul 1948, documentele secției au fost luate spre păstrare de învățător, iar cele câteva insigne care mai erau au rămas la secretar. În anul 1953 învățătorul a fost arestat pentru că nu a vrut să doneze casa spre a se instala în ea sediul G.A.S.-ului nou înființat. Ca protest împotriva arestării pe care o considera nedreaptă, a intrat în greva foamei și după 40 de zile sufletul lui se înălțat la Cer. Casa i-a fost vandalizată, iar multe cărți și documente au fost arse.

Insignele au rămas în familia lui Constantin Munteanu și am dat peste ele pe când eram elev de liceu, păstrându-le ca amintire de la bunicul, fără ca atunci să-mi închipui că voi deveni colecționar de insigne.

BALCANIADELE DE ATLETISM

Ilin Milan
Timișoara

Începutul secolului XX este și începutul mișcării sportive organizate în România, astfel că în anul 1905 se constituie Societatea Română de Educație Fizică „ÎNAINTE”, axată preponderent pe gimnastică dar erau practicate și alte sporturi.

În anul 1922 la Timișoara ființa Societatea de luntre „REGATA” constituită în anul 1864 și care își schimbă numele în „ÎNAINTE”, respectând culoarea inițială (roșu), funcționând până în 1951.

În anul 1912 la București se constituie F.S.S.R. (Federația Societăților Sportive din ROMÂNIA), care în 1930 devine U.F.S.R. (Uniunea Federațiilor Sportive din România), iar în anul 1913 primește de la Primăria Capitalei un teren de 25 hectare pentru activitatea sportivă.

Prin „Legea Educației Fizice” din 15 mai 1923, se statuează activitatea O.N.E.F. (Oficiul Național de Educație Fizică) și A.N.E.F. (Academia de Educație Fizică), ambele constituite în 15 iunie 1922 și I.N.E.F. (Institutul de Educație Fizică) constituit în 05 decembrie 1922.

În data de 05 mai 1926 O.N.E.F. și A.N.E.F. inaugurează Stadionul O.N.E.F. cu capacitatea de 20.000 spectatori, stadionul fiind și primul cu drenaj, proiectat de arhitecții Horia Creangă și Marcel Iancu; stadion incendiat în 1944, care a fost refăcut în 1948 și având capacitatea mărită la 40.000 spectatori și cu instalație de nocturnă devenind Stadionul Republicii, unde se ține prima ediție a Campionatului Internațional de Atletism, Stadionul Republicii a fost demolat în 1980 devenind garaj al camerei deputaților.

În data de 30 septembrie 1940 se constituie O.S.R. (Organizația Sportul Român), care transformă federațiile sportive în directorate, desființându-se în 07 noiembrie 1944.

O.S.P. (Organizația Sportul Popular) apare în 15 septembrie 1944, în 1946 devine unicul conducător al activității sportive și este desființată în 19 august 1949.

În anul 1929 s-au ținut la Atena Jocurile Balcanice Experimentale astfel că Grecia, Turcia și România hotărăsc ca începând cu 1930 să se desfășoare Balcaniadele de atletism, iar prima ediție să se desfășoare la Atena. Este interesant că hotărârea din 1929 a fost respectată până în 1947, când la balcaniadă se asociază statele Europei Centrale participând 11-12 state, balcaniadele devin campionate, competiții, jocuri, mai ales concursuri aproape toate statele organizează balcaniade diversificate.

INSIGNE

1. *Societatea Română de Educație Fizică „ÎNAINTE”*, în formă de cruce de Malta emailată ca și,

insigna este din alamă având greutatea de 4 g și dimensiuni vertical/orizontal 19 mm. Avers: în centrul crucii avem un cerc cu diametrul de 9 mm care este străpuns de două spade încrucișate traforate, în partea superioară a crucii colorat cu email alb la cald pe două rânduri avem excizat litere SOC și sub ROM, în partea stângă a crucii avem pe două rânduri litere excizate DE și sub EDUC. În email alb în opoziție pe partea dreaptă orizontală pe două rânduri avem FI și sub SICA în email alb, în brațul vertical al crucii de jos avem excizat, un „X” stilizat format dintr-o pereche de gantere; în câmpul central în cerc, avem trei benzi verticale cu email la cald: în stânga albastru, la mijloc galben și banda roșie, iar pe mediana orizontală a cercului avem excizate literele INAINTE.

Revers: fără firmă producătoare, talpa din alamă sudată depășind în partea de jos conturul insignei cu 7 mm.

2. *Insigna: F.S.S.R. (Federația Societăților Sportive din România)*, din alamă, rotundă cu diametrul de 23 mm și greutatea de 5,76 grame.

Avers: în banda circulară a cercului exterior, lată de 4 mm. colorată cu email la cald galben în partea superioară, în unghi închis, avem litere mari excizate cu punct literele: F.S.S.R. în partea mediană a benzii avem în stânga și dreapta câte patru romburi mici în metal, iar în partea de jos avem litere mari excizate, în unghi deschis C.R.B. (Probabil Club Român de

Bob), în București în 1921 existau mai multe boxing cluburi, în centrul câmpului insignei avem un cerc de 15 mm tăiat în două la 45° în partea stângă superioară avem email cald albastru, iar în partea dreaptă inferioară avem email cald roșu, iar în centrul cercului avem o monogramă, excizat C.A.B. (Club Athletic Bucuresti).

Revers: fără firma producătoare, probabil din București, având aplicat recent un ac de insignă scurt de la I.P.M.S.Arad, prin lipire.

3. *Insigna: I.N.E.F. (Institutul Național de Educație Fizică)* – Atlet complet, insignă elaborată și sugestivă, din metal alb, pe verticală are înălțimea de 31 mm și lățimea de 26 mm cu greutatea actuală de 7,93 g.

Avers: în partea superioară-cimier-avem o bandă pe orizontală de 23 mm și lată de 6 mm pe care, pe două rânduri, în partea de sus litere excizate mai mici ATLET COMPLET, iar sub acestea cu litere mai mari incuse: I.N.E.F. sub banda superioară avem un cerc amputat în cimier și în partea de jos cercul format din ramură, probabil de măslin, stânga și dreapta. În centrul câmpului avem o femeie îmbrăcată sportiv cu brațele ridicate, în stânga sus cu coroana de laur, care iese din cerc și în mâna dreaptă ține o goarnă lungă care pleacă de la gură și iese din cerc ca și un vestitor, cu chipul spre dreapta, în spatele femeii clădirea unui stadion, iar femeia în partea de jos are picioarele așezate pe un scut, flancat pe părțile de jos cu ramuri de măslin, în

scut avem stema României Mari.

Revers:fără firmă producătoare. Recondiționat cu un ac la 90° lung de 50 mm, cositorit.

4. *Insigna: Pentru O.N.E.F. minte sănătoasă în corp sănătos*, insigna confecționată din metal alb, rotundă cu diametrul de 25 mm și greutate de 5,67 g.

Avers: În partea superioară (cimier) avem excizate literele în unghi închis PENTRU, în partea dreaptă a aversului avem un bărbat în șort care are mâna dreaptă ridicată în sus, aprox.45° și cu palma desfăcută reprezentând salutul sportiv, sub mâna dreaptă avem litere mari excizate O.N.E.F. sub acesta cu litere mai mici incuse pe patru rânduri MENTE, SĂNĂTOASĂ, ÎN CORP, SĂNĂTOS. În partea de jos în unghi deschis lângă cercul exterior avem cu litere incuse textul „Huguenin Locle SUISSE”.

Revers: Insigna făcută cu ștanță mama-tata, cu ac de siguranță simplu (casnic) partea fixă a acului sudată de corpul insignei cu o placă dreptunghiulară cu șanț, pe mediana orizontală, iar sub placa dreptunghiulară cu litere mici excizate firma producătoare pe două rânduri Huguenin și dedesubt Locle.

5. *Insigna AMICII ONEF 1929*, insigna de formă rotundă cu diametrul de 17 mm, metal alamă, cu greutatea de 3,23 gr, insigna de butonieră (cu talpă).

Avers: Mică și sugestivă, are câmpul insignei colorat cu email azuriu, în cimier avem cu litere mari în unghi închis, excizate cuvintele : AMICII sub care avem 3 cercuri mici cu conturul cercului de 1 mm astfel – în partea stângă avem un cerc de culoare albastră al cărui contur este emailat la cald, ca și restul insignei. În câmpul interior cercului avem excizate litere O.N. Pe acea linie orizontală, în dreapta avem un cerc colorat cu email la cald de culoare galbenă, iar în câmpul interior avem excizate literele E.F. În partea inferioară avem al treilea cerc cu conturul colorat la cald cu email roșu și în câmpul interior cu cifrele excizate milesimal 1929, cercurile în partea centrală se întrepătrund, insigna este șlefuită și lustruită iar corpul ei este aurit.

Revers: Corpul insignei este personalizat și are incus numărul 446, ca sistem de prindere are o talpă tip potcoavă pusă cu capetele invers, firma producătoare Huguenin este înscrisă, incus cu litere mici, dar într-un mod neglijent, menționez că talpa nu a fost aurită.

6. *Insigna AMICII O.N.E.F.* din metal alb, având greutatea de 11,83 g, are dimensiunile: înălțimea de 36 mm și lățimea de 24 mm, are forma unui scut stilizat cu cinci laturi.

Avers: În partea superioară a scutului, chiar în cimier, avem cuvântul AMICII redat cu litere incuse mai restrânse și colorate cu email negru, iar sub acesta avem cu litere mai mari incuse acronimul O.N.E.F. colorat cu email negru.

Câmpul insignei are o denivelare similară cu forma insignei, în care în partea dreaptă, pe verticală, avem sportivul în șort cu mâna dreaptă salutând sportiv, sub mâna dreaptă, de la mediană în jos, este redată stema emailată a României Mari având în cimier Coroana Regală cu cruce, iar sub stemă avem o ramură de măslin, care pleacă din colțul drept jos al stemei spre stânga sus până la coroană.

Revers: În partea dreaptă sus avem ștanțat cuvântul METAL, acul de siguranță specific amplasat în pătrimea superioară, orizontal, fixat de corpul insignei cu un disc cu șanț, iar în partea superioară a discului avem incusă denumirea firmei producătoare „Huguenin Freres & Co.” iar în partea inferioară a discului avem înscris cu litere excizate textul „Le Locle”.

7. *Sportiv complet, junior O.S.R.* (Organizația Sportul Românesc) insigna, rotundă cu diametrul de 29 mm și o greutate de 7,62 g, este realizată din alamă, galvanizată auriu.

Avers: Bandă circulară cu lățimea de 2,5 mm, în partea superioară a benzii avem textul „SPORTIV COMPLET” redat cu litere excizate, iar în partea inferioară este cuvântul „JUNIOR” scris tot cu litere excizate. Câmpul insignei are interiorul împărțit în patru părți egale. În câmpul de stânga sus este redat, în relief, un discobol al cărui braț cu disc pătrunde în banda circulară. În colțul din dreapta sus avem simbolul tirului sportiv. Colțul din stânga jos este ocupat de două schiuri ridicate, iar în colțul din dreapta jos este redat un înotător. În centrul câmpului insignei avem excizat un scut cu vârful bont, având suprafața tăiată de

o bandă ce pleacă din colțul superior din dreapta coborând în colțul inferior stânga, cu o înclinare de 45°. Suprapuse pe scut, pe două rânduri orizontale, avem excizate literele: O (primul rând superior) = organizația, iar pe rândul inferior literele S și R = sportul românesc.

Revers: Insigna are două litere M.N. producătorul insignei = Monetaria Națională. Acul de siguranță specific, aproape cât diametrul insignei, este aplicat pe verticala mediană, fiind sudat cu o placă verticală cu șanț.

8. *Atlet Complet Sportul Popular.* Insigna, rotundă cu diametrul de 22 mm are exteriorul cu creneluri sau roată dințată, fiind bătută în metal alb și având o greutate de 5,32 g.

Avers: Insigna are 13 creneluri sau dinți, sub creneluri avem o bandă circulară cu lățimea de 2 mm. Pe această bandă regăsim în partea superioară, redat cu litere excizate, textul „ATLET COMPLET”, iar în partea de jos, cu acelaș tip de litere, avem textul „SPORTUL POPULAR”. În câmpul insignei avem redat în relief un discobol care ține discul în mâna dreaptă.

Revers: Nu avem firma producătoare, sistemul de prindere este cu talpă cu două aripi egale, de culoarea metalului alb galvanizat.

9. *Performante Sportive Exceptionale O.S.P.* Insigna sub formă de scut triunghiular, cu margini echilaterale, cu o înălțime de 25 mm și o greutate de 7,48 g, este realizată din metal alb galvanizat.

Avers: În cimier, pe partea de sus orizontal este redat cu litere mari excizate, cuvântul „SPORTIVE”. Pe partea stângă a insignei, pornind din colțul de jos al scutului cu litere excizate, spre stanga sus, este cuvântul „PERFORMANȚE”, iar din colțul superior dreapta în jos este înscris cuvântul „EXCEPTIONALE”. În câmpul insignei avem două profile un sportiv și o sportivă care pe cap au așezată o ramură de măslin. Sub cele două chipuri în relief avem excizate literele „O.S.P.” (Organizația Sportul Popular).

Revers: Anepigraf nu este trecută firma producătoare, iar sistemul de prindere pentru butonieră are o talpa cu două aripi din alamă galvanizată, care nu depășește conturul insignei.

BALCANIADALE

10. *Insigna Cupa Balcanica 1932*, are o formă triunghiulară, fiind bătută în metal de culoare albă și apoi galvanizată. Piesa are o înălțime de 20 mm, o lățime de 18 mm și greutatea de 2,72 grame.

Avers: În cimier partea superioară în mijloc avem o minge, probabil de volei, flancată de două vârfuri de ramură de măslin, pe două suporturi verticale. În câmpul insignei triunghiulare, orizontal sub minge, avem textul „COUPE BALQANIQUE” redat cu litere excizate, sub text avem harta schițată a Jugoslaviei, pe care este trecută denumirea capitalei acestui stat: BEOGRAD, iar sub aceasta este inscripționat anul 1932.

REVERS: Firma producătoare: N.T.STEFANOVITCH BEOGRAD, ca sistem de prindere avem un ac cu lungimea de 51 mm fixat cu o plăcuță prevăzută cu un șanț la mijloc.

11. *Insigna BALCANIADA DE ATLETISM 1937 BUCURESTI 11-14 septembrie*. Insigna de formă rotundă, cu diametrul de 31 mm și o greutatea de 10,33 g, este bătută în cupru și emailată la cald.

Avers: Bandă circulară lată de 4 mm pe care sunt redată cu email la cald șase steaguri ale statelor participante după cum urmează: în cimier - GRECIA, în stânga jos - ALBANIA, BULGARIA, ROMÂNIA, JUGOSLAVIA și TURCIA, sub cimier avem sub forma unui arc închis, cu litere excizate, textul „BUCURESTI 1937 11-14 SEPT”. În partea inferioară, tot sub formă de arc, începând din stânga spre dreapta sus, avem textul „VIII BALCANIADA DE ATLETISM”, în centrul câmpului insignei avem reproducă emblema F.R.A. (Federația Română de Atletism), emailată și flancată pe părțile verticale cu câte o jumătate de ramură de măslin.

Revers: Nu apare firma producătoare, probabil MONETARIA NAȚIONALĂ, insigna este prevăzută cu un sistem de prindere de tip broșă aplicat orizontal pe mediana reversului. După mine este cea mai frumoasă insignă pe care o expun, cu date complete și o execuție de excepție.

12. *Insigna JOCURILOR BALCANICE din 1938 BEOGRAD*. În perioada 10-18 Septembrie 1938 au avut loc Jocurile Balcanice de la Belgrad, prilej cu care a fost bătută o insignă de formă octogonală cu diametrul de 26 mm, din cupru cu greutatea de 6,10 grame.

Avers: Pe cele opt laturi ale octogonului, în câmpul insignei, cu litere excizate, în limba sârbă avem textul „IX BALKANSKE IGRE U BEOGRADU 10-18 SEPTEMBRA 1938” (A IX-a JOCURI BALCANICE ÎN BELGRAD 10-18 SEPTEMBRIE 1938). În câmpul insignei, în cimier, avem steagul JUGOSLAVIEI flancat de două capete de ramură de măslin, în rândul median de steaguri avem steagurile: TURCIEI, ROMÂNIEI și GRECIEI, iar pe rândul trei avem steagul BULGARIEI alături de drapelul comercial al Albaniei.

Revers: fără firmă producătoare, metal galvanizat în alb și ac cu șanțuri.

13. *Insigna JOCURILE BALCANICE Septembrie TIRANA 1946*. Insigna de formă rotundă, fiind bătută în alamă și galvanizată, are un diametru de 29 mm și greutatea de 7,37 g.

Avers: În banda circulară avem steagurile statelor participante și anume (de la stanga în sus): BULGARIA, ALBANIA, JUGOSLAVIA și ROMÂNIA, în partea de jos, pe două rânduri, în limba albaneză avem textul „JOCURILE BACANICE TIRANA”. Textul este susținut de două ramuri de măslin. În

câmpul central un sportiv în șort cu mâinile la 45⁰ , ținând în mâna dreaptă o făclie aprinsă, flacăra depășește conturul insignei deasupra steagului albanez.

Revers: Fără firmă producătoare, cu sistemul de prindere de tip ac de siguranță, pe orizontală sudat cu un disc central cu șanț.

14. *Insigna: Campionatele Balcanice de Basket și Volley-Ball București 21 IX 1946*, insigna este de formă rotundă, cu diametrul de 27 mm și o greutatea de 7,17 g.

Avers: În banda circulară lată de 3 mm avem în cimier cu litere excizate cuvântul „București” flancat de capetele ramurilor circulare de măslin, în partea mediană stângă a benzii avem steagul Jugoslaviei și României, iar în partea dreaptă a medianei avem steagurile Bulgariei și Albaniei, sub banda exterioară este o altă bandă de această dată cu lățimea de 2,5 mm care are excizate literele unui text repartizat astfel: în partea superioară „CAMPIONATELE BALCANICE”; în partea inferioară „BASKET ȘI VOLLEI-BALL”, iar în câmpul central al insignei avem excizată pe două rânduri data „21 IX 1946”. În partea dreaptă sus a câmpului central avem un coș de basket, iar în partea inferioară o minge și o plasă de volei.

Revers: Fără firma producătoare, sistem de prindere cu ac de siguranță fixat vertical cu disc cu șanț.

15. *Insigna Concurent Campionatele Balcanice 1946 O.S.P.* are o formă triunghiulară (triunghi echilateral) cu latura de 33 mm ebatută pe metal alb galvanizat și o greutate de 6,87 g.

Avers: În partea superioară avem pe o bandă orizontală redat cu litere excizate cuvântul „CONCURRENT” sub acesta avem steagurile țărilor participante de la stânga la dreapta: steagurile JUGOSLAVIEI, ALBANIEI, BULGARIEI și al ROMÂNIEI. Sub aceste două benzi, pe patru rânduri, este inscripționat după cum urmează textul: pe primul rând „CAMPIONATELE”; rândul al doilea „BALCANICE”; rândul al treilea anul: 1946, iar pe rândul patru literele mari „O.S.P.”.

Revers: Fără firmă producătoare, cu ac de siguranță aplicat vertical și sudat cu o placă dreptunghiulară cu șanț.

16. *Insigna; Jocurile Balcanice 1947*, de formă dreptunghiulară pe verticală având o înălțime de 22 mm și o lățime de 14 mm este realizată din alamă și are o greutate de 4,52 g.

Avers: În cimierul insignei avem două chipuri în profil (sportiv și sportivă) ce poartă pe cap o ramură de măslin, cele două profile sunt sudate de insignă acoperind o parte din două steaguri (ale Ungariei și României), pe exterior este o bandă cu lățimea de 2 mm pe care în partea stângă (de jos în sus) cu litere excizate avem cuvântul „JOCURILE”, iar în parte dreaptă (de sus în jos) tot cu litere excizate este cuvântul „BALCANICE”. În banda inferioară (orizontală) avem excizate literele și cifrele „OSP. 1947”, suprafața insignei este aurită cu excepția celor două chipuri. În câmpul insignei pe trei rânduri a câte două steaguri, sunt redade drapelele Ungariei și României (pe primul rând); rândul doi - steag simbolic și drapelul ALBANIEI; iar în rândul inferior: steagul JUGOSLAVIEI și cel al BULGARIEI.

Revers: Fără firmă producătoare, sistem de prindere: talpă cu două aripi din alamă.

17. *Jocurile Balcanice Centraleuropene de Atletism Belgrad 1948*, insigna de formă dreptunghiulară pe verticală, având o înălțime de 36 mm și lățimea de 25 mm este confecționată din metal alb galvanizat, având greutatea de 10,81 g.

Avers: În partea superioară o bandă orizontală lată de 4 mm are steagurile: ALBANIEI, BULGARIEI, JUGOSLAVIEI și CEHOSLOVACIEI; sub această bandă avem două rânduri de litere excizate ce formează textul (redat în limba sârbă) „JOCURILE BALCANICE CENTRALEUROPENE”, iar în rândul doi „ÎN ATLETISM”, sub acest text, în centrul câmpului insignei, este redat un atlet, aruncător de ciocan

în plin elan, iar în partea stângă a atletului avem o clădire cu o stea cu cinci raze cu email la cald de culoare roșie. Sub atlet (drept pedestal) pe două rânduri literele și cifrele excizate „BEOGRAD” și sub acesta „SEPTEMBAR 1948”. La baza dreptunghiului pe o bandă de 4 mm sunt redată steagurile: ITALIEI, POLONIEI, ROMÂNIEI și ALBANIEI.

Revers: Fără firmă producătoare, cu ac vertical aplicat. Jocurile Balcanice din acel an nu au avut loc din cauza politicii din vremea aceea, dar insigna a rămas o amintire.

18. *Insigna: XV Jocuri Atletice din Balcani Beograd din 20-22 iulie* este o insignă de formă rotundă cu diametrul de 30 mm, din metal alb galvanizat cu greutatea de 9,21 g.

Avers: În banda circulară lată de 3 mm avem redat cu litere excizate textul (de la steluța cu cinci raze din partea stângă jos în sus) „XV JOCURI ATLETICE in BALCANI”, iar de la steluța cu cinci raze din partea stângă spre dreapta până la steluța dreaptă avem textul „BEOGRAD 20-22 VII 1956”. În câmpul insignei avem redat în relief mic, în față un alergător în efort și după el un aruncător de greutate tot în plin avânt; sub atleți avem două ramuri de măslin care formează un semicerc.

Revers: Recondiționat cu ac de 38 mm cositorit, avem firma producătoare: ICOM ZAGREB-JUGOSLAV.

19. *Insigna: Jocurile Balcanice 1959 Bucuresti.* Insigna este realizată din două părți: o bareta cu ac de siguranță înaltă de 8,5 mm și lată de 21,5 mm și corpul insignei înalt de 24 mm cu o lățime maximă de 16 mm, cu greutatea de 4,03 g. Metalul utilizat la realizarea ei este alama.

Avers: Bareta în cimier are cifra romană XVIII (18) colorată cu email la cald de culoare roșie, bareta arcuită (în jos, are unghi închis) reprezintă cele cinci steaguri ale țărilor participante: GRECIA, BULGARIA, ROMÂNIA, JUGOSLAVIA și TURCIA. De bareta printr-o za este atașat corpul insignei. Pe insignă în câmpul colorat cu email alb la cald avem, în partea de sus (în formă de arc închis) cu litere excizate cuvântul „BUCUREȘTI”. În centrul câmpului este un discobol în relief, planul întâi, sub bratul drept (cel cu disc) avem excizate cifrele „1959”, în exteriorul corpului insignei avem o bandă, în forma literei „V”, cu lățimea de 2 mm, colorată cu email albastru. Pe această bandă avem excizate cuvintele (de la stânga în jos) „JOCURILE”, iar în banda dreaptă din vârful scutului în sus „BALCANICE”.

Revers: Bareta are fixat un ac de siguranță specific, cositorit. Corpul insignei nu are firma producătoare, dar aceasta poate fi: I.P.M.S. Arad, la fel și discobolul este fixat cu o picătură mică de cositor.

20. *Insigna: Jocurile Balcanice XX in Beograd 15-17 IX 1961.* Insigna are o formă dreptunghiulară pe orizontală, cu latura mare de 40 mm și latura mică de 26 mm, cu greutatea de 14,7 g, a fost reparată. Piesa a fost bătută în alamă și galvanizată alb.

Avers: În limba sârbă pe o bandă orizontală lată de 4 mm, situată în partea superioară, cu litere latine avem textul „A-XX-JOCURI BALCANICE”; în câmpul insignei, emailat la cald cu culoare albă, este redat stilizat un braț și un antebraț cu un disc în mâna dreaptă. Desenul cu contur din metal alb este colorat cu email roșu la cald, în banda orizontală cu grosimea de jos de 4 mm situată în partea inferioară avem literele și cifrele „BEOGRAD 15-17 IX 1961”.

Revers: Firma producătoare A.E.Lorioli Milano, reversul a fost recondiționat și prevăzut cu un ac cu șanțuri lung de 40 mm.

21. *Insigna: Jocurile Balcanice XXI din Ankara.* Insignă pe verticală, având forma unui trapez cu baza de sus de 20 mm și baza de jos de 14 mm, are înălțimea de 28 mm. Conturul stadionului din zona centrală are lățimea de 28 mm. Insigna a fost confecționată din alamă bruntă și are greutatea de 8,73 g.

Avers: Cu cifre și litere excizate este scris textul „XXI JOCURI BALCANICE”, iar sub stadion „ANKARA 1962”.

Revers: Fără firmă producătoare, are aplicat prin cositorire un ac de 37 mm cu șanțuri la mijloc.

22. *Insigna: Jocuri Balcanice-Atletism Ușor Sofia 1963.* Insigna are o formă ușor ovalizată pe orizontală, cu înălțimea de 18 mm și lățimea de 21 mm și cu o greutatea de 4,5 g. Insigna a fost bătută pe alamă galvanizată cu galben.

Avers: Banda circulară-ovalizată, lată de 2,5 mm este colorată cu email alb la cald având litere și cifre excizate, are scris în limba Bulgară de la stânga sus spre dreapta jos, textul „БАЛКАНСКИ ИГРИ -ЛЕКА АТЛЕТИКА 1963” în traducere „JOCURILE BALCANICE –ATLETISM UȘOR 1963”. Câmpul insignei ovalizat este colorat cu email la cald de culoare azurie, în planul întâi avem un atlet sărind garduri, în relief, galvanizat auriu, iar sub gard avem cu litere excizate avem cuvântul „СОФИЯ” (SOFIA). Revers: Fără firmă

producătoare, piesa a fost recondiționată cu ac de 36 mm prin cositorire.

23. *Insigna : Balcaniada a X-a (77) România.* Insigna de formă rotundă, cu un diametru de 20 mm și o greutate de 3,76 g, a fost realizată din alamă.

Avers: Banda circulară lată de 4 mm este colorată cu email alb la cald pe care avem litere și cifre excizate, ce formează de la mediana stângă în sus spre dreapta, „BALCANIADA 77” și de la mediana stângă spre jos dreapta „ROMANIA”. Câmpul insignei este colorat cu email roșu-cărămiziu, iar în mijloc are X mare colorat cu email alb.

Revers: Fără firmă producătoare, cu un ac lung de 34 mm aplicat de producator, probabil Monetăria Statului.

24. *Insigna: Campionatele Balcanice X Romania.* Insignă de formă rotundă cu diametrul de 20 mm cu greutatea de 4,32 g bătută pe alamă.

Avers: Banda circulară de 4 mm colorată cu email alb la cald are scris în franceză, de la stânga mediană în sus, textul „CHAMPIONATS BALCANIQUE” și jos „ROMÂNIA”. Câmpul insignei este colorat cu email albastru închis, iar în centru cifra romană „X”, piesa a fost șlefuită.

Revers: Fără firmă producătoare probabil I.P.M.S. Arad după tipul acului de siguranță.

25. *Insigna A XVI Balcaniada de marș PTT România 1987.* Insigna rotundă cu diametrul de 24 mm și greutatea de 6,29 g, este realizată din alamă și lăcuită la rece.

Avers: Banda circulară, lată de 3 mm, este colorată cu vopsea galbenă. Pe această bandă plecând de la punctul median de la stânga jos în sus, avem cu litere excizate și alămite textul „A XVI BALCANIADA DE MARS PTT” de la punctul median stânga către dreapta, în banda circulară este înscrisul „ROMANIA-1987”. Câmpul insignei este colorat cu vopsea verde, în centrul acesteia este redat un poștaș care stă pe o trompetă cu două fulgere, peste care înspre partea superioară sunt arcuri închise ce simbolizează undele radio.

Revers: Aplicat prin sudură un ac de siguranță pe vertical (tip Monetaria Statului).

Bibliografie: *Istoria Sportului Românesc în date.* Autor Nicolae Postolache Iași 1979.

TURNU MĂGURELE – O EXPERIENȚĂ INEDITĂ

Dumitru Pușcașu
Petroșani

Printre multiplele încercări ale organizatorilor întâlnirilor, reunirilor și mai nou a congreselor naționale de insignografie, s-a aflat și găsirea unor modalități de petrecere în mod plăcut a timpului liber rămas între diferitele părți ale acestor manifestări.

Astfel, la ultimul congres ce a avut loc la Petroșani împreună cu câțiva colegi am vizitat Peștera Boli aflată la aproximativ 6 km de municipiu, la intersecția masivelor Retezat și Șurianu; la Târgu Secuiesc domnul Beke Ernő ne-a prezentat cu deosebită pasiune Casa Colecțiilor; la București domnul Ștefan Dina a organizat un tur al capitalei cu autobuzul descoperit. În consecință m-am decis ca, în fiecare localitate în care va avea loc un congres al colecționarilor de insigne să fac în așa fel încât să am puțin timp pentru a vizita câteva obiective mai deosebite ce fac parte din istoria localității respective.

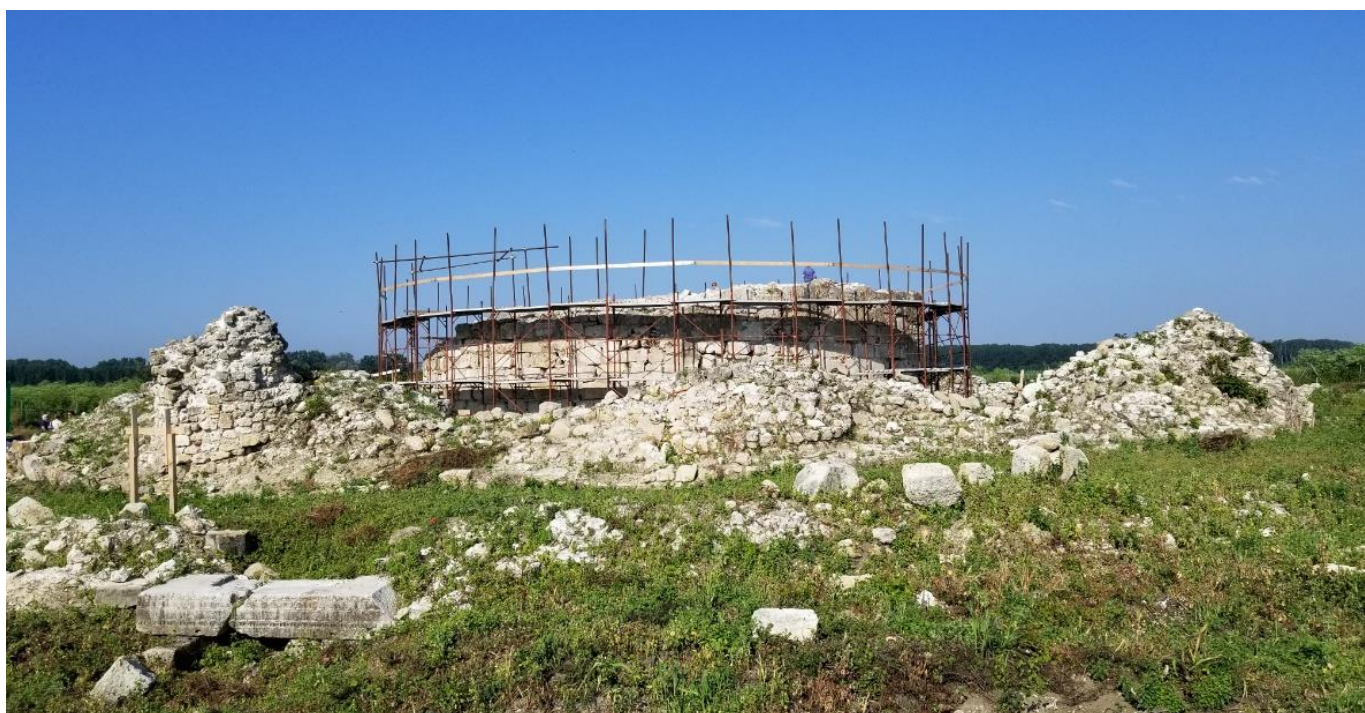
Tot așa s-a întâplat și la Turnu Măgurele. Chiar din primele momente când am aflat că manifestarea va avea loc aici, m-a intrigat oarecum numele hotelului în care urma să fim cazați „Turis”, care suna un pic ciudat. Deci am început să caut date și astfel am aflat despre cetatea medievală Turnu, dar din păcate nu am găsit și localizarea exactă a acesteia.

După întâlnirea cu colegii de pasiune, vineri seara am făcut împreună cu domnul profesor Vilică Munteanu, soția dumnealui și doamna Pardos Ileana, o mică plimbare la Dunăre. Pe drum le-am povestit despre această obiectiv. Ajunși la hotel am stabilit ca a doua zi dimineață să mergem să-l vizităm. Sâmbătă dimineață înainte de începerea lucrărilor congresului, grupului nostru i s-a alăturat și doamna Eugenia Kelemen, astfel a trebuit să facem rost de un taxi. Surpriza mare a fost că șoferița acestuia nu știa despre cetate..., deci după câteva informații aproximative am plecat în „expediție” împreună cu doamnele Kelemen și Pardos. Chiar dacă nu știam locația exactă, șoferița noastră cu binecunoscuta ambiție oltenească, a urmat indicațiile primite de la un coleg și ne-am rătăcit. Norocul nostru a fost că domnul profesor Vilică Munteanu, care la rândul său a mai informat și alți colegi, a plecat în aceeași direcție dar dumnealor fiind ghidați de GPS. După ce au ajuns la locație au constatat că noi, care am plecat mai devreme, nu am ajuns și au contact-o telefonic pe doamna Kelemen, comunicându-ne și traseul corect.

Cu ajutorul acestor informații am ajuns cu bine la obiectivul nostru, unde ne așteptau și familia Ivan, familia Bălăiță și domnul Ioan Vaum.

Pe scurt în cele ce urmează voi prezenta un istoric al acestei cetăți medievale.

Cetatea medievală Turnu (*Nicopolis minor, Kule, Holavnic*) se află în partea de sud a

municipiului Turnu Măgurele la o distanță de 3 km de oraș. Prima atestare documentară a cetății datează

din timpul domniei lui Mircea cel Bătrân (1394) ea făcând parte din structura de cetăți ridicate de acesta pe linia Dunării pentru apărarea Țării Românești de amenințarea turcă. Către sfârșitul domniei lui Mircea cel Bătrân, în împrejurări neclare, cetatea intră sub ocupație otomană fiind transformată în raia turcească din sangeacul Nicopolelui, supus pașei de la Silistra, pentru a reveni în posesia Țării Românești abia în anul 1829, când este arsă și dărâmată. Pentru scurte perioade de timp - în vremea domniilor lui Vlad Țepeș și Mihai Viteazul - cetatea este recucerită și alipită Valahiei.

În anul 1809, când țara era într-o criză politică ca urmare a conducerii provizorii rusești, haiducii lui Iancu Jianu întreprind raiduri asupra cetăților turcești de la sud de Dunăre și incendiază Vidinul și Plevna.

Aceste incursiuni duc la uciderea populației turce, ca replică la acțiunile pașei de Vidin Osman Pazvantoğlu (*supranumit Pazvante chiorul*), cel care atacase Craiova și incendiase satele din Oltenia.

Oltenii lui Jianu distrug raiaua turcească de la Turnu, care devenise baza de incursiuni în Valahia a lui Osman Pazvantoğlu, după acest episod cetatea nemaifiind refăcută.

Cetatea este alcătuită dintr-un turn circular central (de la care cetatea își ia numele) cu un diametru de 17,4 m care era acoperit cu șindrilă, iar mai apoi cu olane. Potrivit surselor istorice acesta adăpostea muniția și diverse produse agricole. În jurul turnului central a fost construit un zid împrejmuitoare cu o circumferință de 156 m și grosimi de circa 1,5 m. În exteriorul acestuia a fost săpat un șant de apărare străjuit de o contraescarpă. Zidul și contraescarpa se unesc în partea de sud. Pe zidul de incintă au fost construite câteva bastioane ce ulterior au fost acoperite de reconstruirea zidului.

Întregul ansamblu a fost clădit într-o zonă mlăștinoasă în care pânza freatică este foarte aproape de cota terenului - ceea ce a îngreunat lucrările de consolidare și întreținere, iar mai apoi pe cele de cercetare arheologică desfășurate în secolul al XX-lea.

Pe drumul de întoarcere ne-am întâlnit cu o mașină a grănicerilor care în mod cert știau că am vizitat ruinele și în consecință nu ne-au oprit.

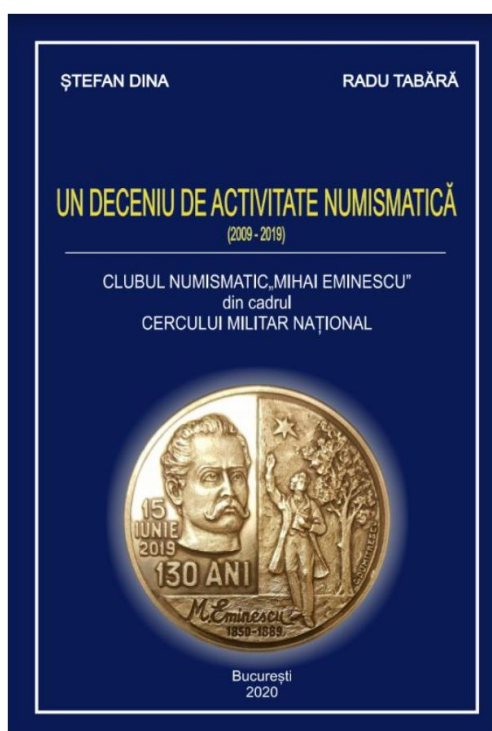
În concluzie a fost o zi foarte reușită.

Mulțumesc și pe această cale colegului ing. Dorel Bălăița pentru imaginile ce ilustrează acest articol.

RECENZIE

Ștefan DINA, Radu TABĂRĂ, *Un deceniu de activitate numismatică (2009-2019). Clubul Numismatic „Mihai Eminescu” din cadrul Cercului Militar Național, București, 2020, 118 p., 239 imagini.*

Cea mai recentă carte realizată de numismații reuniți în cadrul Palatului Cercului Militar Național are mai multe semnificații. Alcătuită din două secțiuni structurate de-a lungul unui deceniu, ea are aparența unui bilanț. Accentul s-a pus pe inventarierea unor medalii și insigne, dar și pe prezentarea istoriilor care au stat la baza realizării lor. Prezentarea acestor surse istorice nevalorificate consistent relevă imagini, personalități și locuri cu semnificații puternice.

În textul introductiv, autorii creează un arc peste timp și descriu preocupările militarilor pentru științele auxiliare ale istoriei. Este prezentată inițiativa colonelului Ioan Dogaru de a organiza în anul 1968 prima expoziție națională de insigne, dar mai ales înființarea în 1976 a Cercului Numismatic al Casei Centrale a Armatei (azi Cercul Militar Național). Nu sunt omise nici etapele de frământări prin care a trecut mișcarea numismatică de la CMN: transformarea în secție a SNR în 1984, suspendarea activității pentru o scurtă perioadă, transformarea în 2009 în Club cu specific eminescian, pentru a reveni în prezent la idealurile asumate în perioada de pionierat. Sunt menționate expozițiile și simpoziunile organizate de Club, sesiunile științifice și excursiile documentare organizate în țară și în

străinătate.

Pentru a putea înțelege structura cărții, autorii îl ghidează pe cititor printr-o pagină dedicată considerațiilor tehnice. Astfel, în Partea I, sunt prezentate insignele, medaliiile și plachetele emise de Club cu ocazia organizării unor evenimente sau ca urmare a participării la diverse acțiuni. Atrag atenția piesele dedicate lui Mihai Eminescu cu ocazia expozițiilor aniversare și comemorative, dar și cele dedicate unor personalități naționale marcante: Haralambie Ionescu, marele nostru creator de monede și medalii, Hermann Oberth, unul dintre părinții fondatori ai științei rachetelor și astronauticii, Constantin Brâncoveanu, cu ocazia comemorării celor 300 de ani de la martiriu, Regele Mihai, set de medalii și o insignă emise cu ocazia trecerii în eternitate etc. Ca să dau un singur exemplu privind anvergura activității în cei 10 ani de activitate, menționez că s-au realizat cca. 80 de insigne, majoritatea fiind presate.

Partea a II-a a cărții include premiile acordate de Club: Pana de aur a lui Eminescu, Premiul de excelență, Cupa Ioan Dogaru, trofeul *Clasici în viață*, premiul Floarea de colț, Premiul autorului.

Nu mai puțin interesantă este Partea a III-a a cărții, intitulată *Clubul în imagini*. Sunt surprinse imagini reprezentative din cei 10 ani de activitate. Nu puteau să lipsească: *Insignia 45*, una dintre cele mai interesante reuniuni a colecționarilor de insigne organizată chiar la Cercul Militar în 15 iunie 2013; primul simpozion de numismatică organizat de Club, în 2015, la Curtea de Argeș; vizita documentară prilejuită de Centenarul Marii Uniri care a avut și un popas la Sarmizegetusa, dar și la Viena etc.

Pentru mine, *Un deceniu de activitate numismatică* este un text fundamental pe care îl recomand atunci când cineva dorește să arunce o privire sintetică asupra perioadei 2009 – 2019 la Cercul Militar Național și, mai ales, când dorește să înțeleagă ce a însemnat mișcarea numismatică din cadrul acestei instituții de cultură a armatei române. Sinteza prezentată în această carte de cei doi autori este scrisă atât pentru a fi pe înțelesul marelui public, cât și pentru un public specializat. Sunt, în același timp, informații esențiale pentru numismați, dar și detalii legate de istoria recentă. Este genul de carte de popularizare a științei numismatice, utilă în orice bibliotecă.

REBEDEA MIRON

1932 - 2019

Primele raze de soare au luminat cerul pentru Rebedea Miron la data de 12 noiembrie 1932, în Comuna Bălănești – județul Gorj, părinți fiindu-i Dumitru și Teodorina.

Elevul Rebedea a urmat cursurile primare și liceale în zonă, iar în anul 1957 devine absolvent al Institutului de Mine din București. Cu aceeași dată, tânărul inginer vine în Valea Jiului, unde va desfășura o bogată activitate la unitățile aparținătoare la acea dată de Centrala Cărbunelui Petroșani și la Institutul de Mine Petroșani, ca profesor asociat la catedra de topografie minieră.

În anul 1983 Rebedea Miron preia conducerea Secției Numismatice din Petroșani de la profesorul Ion Poporogu, funcție pe care a deținut-o până în anul 1989.

În anul 1984 Rebedea Miron are primul contact cu mișcarea insignografică din România, dând un ajutor important în organizarea celei de-a X-a Reuniuni a colecționarilor de insigne, prin confecționarea premiilor din semicristal roșu la Fabrica de Sticlă de la Târgu Jiu, iar premiile pentru tematica „Industria minieră” au fost realizate la Întreprinderea de Utilaj Minier Petroșani.

Dintre numeroasele realizări pe linie insignografică se remarcă scoaterea din impas a Reuniunii din 1992, când expoziția colectivă și celelalte componente ale manifestării urmau să se desfășoare în Foaierul Teatrului din Petroșani, lucru care a devenit imposibil datorită spargerii unei conducte principale de apă, totul fiind inundat! Atunci, datorită relațiilor avute, ni s-a permis să mutăm toată manifestarea în sălile Institutului de Mine, iar Rectoratul a aprobat cazarea gratuită a participanților în căminele institutului, lucru care ne-a ajutat foarte mult.

Colecția de insigne a lui Rebedea Miron s-a axat, cum era și normal, pe „Industria minieră”, dar a avut și o tematică de suflet, mai rară – „Apicultura”, piese pe care le căuta la reuniunile din țară, dar mai ales în străinătate, la care am participat împreună.

Ca o curiozitate; Rebedea Miron avea în colecția sa și câte un panou meticulos aranjat din alte tematici, cu acestea putând participa la mai multe secțiuni în cadrul expoziției colective.

Rebedea Miron a fost un excepțional coleg de drumetrie care, oricât de obosit ar fi fost, nu era contra unei noi vizite la un obiectiv care merită să fie văzut!

Am fost împreună cu regretații col (r) Dogaru Ioan, ing. Dula Aurel sau Moraru Cornel la numeroase târguri care au avut loc la Hotelul „Tihy” din Praga sau la Bratislava, în Ungaria sau Germania, toate excursiile având ca scop principal participarea la târgurile de insigne.

În anul 1989 Rebedea Miron s-a retras de la conducerea Secției Numismatice Petroșani, deoarece își petrecea majoritatea timpului în Canada, la ficia sa Anca, stabilită acolo.

Pentru numismații din Valea Jiului a fost o perioadă bună, așa putea spune înfloritoare, marcată de numeroase expoziții care au popularizat această frumoasă pasiune.

Rebedea Miron a plecat pe ultimul drum, fără întoarcere, în data de 18 decembrie 2019, la București.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

ȘTEFANOV TITUS SEVER DAN

1940-2020

Soarele a răsărit și a luminat fața micului Ștefanov la data de 27 mai 1940 în localitatea Arad, părinți fiindu-i Ilie și Iolanda.

Studiile primare și liceale au fost urmate la Arad, iar după trecerea și peste « hopul » bacalaureatului, au urmat alți trei ani de specializare în tehnica dentară. A lucrat la Policlinica C.F.R. Arad, de unde s-a pensionat.

Personal, l-am cunoscut pe Ștefanov Titus în anul 1968, moment pe care l-am mai descris în alt context, dar acum o fac cu regretul că am pierdut un prieten drag. Totul a început în ziua de 24 august 1968, când toată țara sărbătorea 23 august și aveam liber două zile. La data amintită, în jurul orei 17⁰⁰, la ușa părinților mei a bătut o persoană necunoscută, îmbrăcată în haine de munte.

După prezentările de rigoare, am aflat că misteriosul personaj se numește Ștefanov Titus, este din Arad și se întorcea dintr-o scurtă tură făcută în Retezat, unde s-a dus să facă puțină mișcare.

Motivul vizitei era unul de documentare asupra turismului Văii Jiului, respectiv dacă dețineam unele acte sau înscrișuri în acest sens. Nu am avut așa ceva, dar Ștefanov Titus a stat de vorbă cu tatăl meu despre efectul benefic al turismului, atât cât a permis timpul să nu piardă trenul spre Arad.

Au trecut de atunci mulți ani, dar până în ultimele clipe ale vieții sale ne-a legat o prietenie și colaborare în domeniul insinelor, de care am fost onorat.

Turistul Ștefanov sau pentru prieteni simplu, „Titi”, în cele cinci decenii de drumeție montană, a „bătut cu talpa” toate crestele munților din țara noastră, dar importantă avea să fie participarea, în 1982, la cea mai mare expediție montană din Europa, denumită „Tura albastră – Drumul prieteniei”, fiind singurul român care a luat parte la acest supermaraton montan. „Tura albastră” care a măsurat 4200 km și trecea prin Bulgaria, România, Ungaria, Cehia, Germania, până în Portugalia. Ștefanov Titus a parcurs doar 2800 km, datorită situației politice de la noi din acea perioadă, care a permis numai atât.

A fondat sau a fost membru fondator al numeroase asociații care au ca scop principal promovarea turismului precum: „Veniți cu noi”, „Prietenii naturii”, „Asociația turiștilor montani” din Arad.

În anul 2009 devine membru fondator al „Asociației Colectărilor de Insigne din România”, fiind recompensat cu numeroase premii pentru frumusețea și valoarea deosebită a exponatelor, dintre care amintim cu multă nostalgie:

- Premiile de excelență în anii 2004, la Lupeni și 2005 la Târgu Secuiesc;
- Premiul „Floarea de colț” în anul 2016 la Băile Felix;
- Premiul I pentru tematica „Turism”- la Expoziția Națională din anul 2018 de la Băile Felix.

În data de 22 februarie 2018 este lansat volumul „Scurt istoric al turismului arădean”, eveniment însoțit de o spectaculoasă expoziție de insigne, un fel de „cântec de lebedă”, deoarece a fost ultima, manifestare a lui Ștefanov Titus în domeniul insignnografic.

Boala, însă, l-a măcinat necruțător, iar la data de 3 martie 2020, Ștefanov Titus Sever Dan a plecat în cea mai liungă drumeție, care, din păcate, este fără de întoarcere.

Prietenul meu drag odihnește acum în cimitirul „Pomenirea” din Arad.

Dumnezeu să-l aibă în paza Sa Sfântă!

VULCU ADRIAN

1936-2020

Astrul zilei a luminat chipul micului Vulcu la data de 11 iulie 1936, în Sibiu.

Părinți i-au fost Vulcu Adrian și Pak Ella.

Primii pași în domeniul educației au fost făcuți de tânărul Vulcu la Școala elementară din Sibiu și ulterior studiile în domeniul proiectării la Mediaș.

Activitatea profesională a lui Vulcu Adrian s-a desfășurat în exclusivitate în cadrul Societății GAZ METAN Tg. Mureș, unde a lucrat ca tehnician proiectant.

În anul 1986, după 36 ani de muncă, se pensionează.

Pe linie numismatică Vulcu Adrian a avut o activitate intensă, fiind întâiul președinte al Secției Numismatice Tg. Mureș, una din primele secții înființate în țară.

Deși nu era colecționar de insigne, în 1984 vine la Petroșani (unde se desfășura cea de-a X-a Întâlnire a colecționarilor de insigne) împreună cu doi colegi – Szöcs László și Tamás Arcadie, pentru a se informa despre modul de organizare a unei manifestări insignografice de amploare. În încheierea lucrărilor, Vulcu Adrian care și obține ca organizarea celei de-a XI-a Întâlniri a colecționarilor de insigne să aibă loc la Tg. Mureș în anul 1985. Demersul colegilor de la Tg. Mureș a fost acceptat cu entuziasm, fără rezerve, de către numeroșii participanți aflați atunci la Petroșani.

Ediția a XI-a, în organizarea lui Vulcu Adrian, a fost una de referință, existând unele elemente introduse în premieră, care sunt valabile și folosite și în cadrul manifestărilor actuale.

Dintre acestea amintim doar câteva: marcarea manifestării prin trei insigne având același desen, dar colorate diferit (albastru, galben și roșu), primul program-catalog sub forma unei reviste, în care au fost introduse și reclame; expoziția colectivă a fost tematizată pe 21 de secțiuni, fiind acordate câte trei premii și o mențiune la fiecare secțiune și nu în ultimul rând acordarea unor premii speciale precum: premiul FAIR-PLAY, premiul pentru popularitate, sau Marele premiu.

După această mega-manifestare, spre surprinderea tuturor, Vulcu Adrian nu a mai participat la reuniunile anuale, ci doar la unele manifestări de schimb: de la Târgu Mureș, Deva, Târgu Secuiesc sau alte întâlniri de acest gen. La Târgu Mureș, însă, a rămas tradițională organizarea unei burse anuale de insigne, care acum se desfășoară la Casa Armatei.

Vulcu Adrian a avut o prezență meteorică în activitatea insignografică din România, dar a lăsat urme adânci pentru fiecare colecționar în domeniul insinelor.

Prietenul nostru, distinsul colecționar cu realizări remarcabile, s-a stins din viață într-un spital din Târgu Mureș la data de 09.mai 2020, după o lungă și grea suferință, pe care a dus-o cu multă demnitate, așa cum i-a fost întreaga viață.

Colegii de pasiune și numeroșii prieteni nu l-au putut conduce pe ultimul drum pe Vulcu Adrian din cauza interdicțiilor provocate de pandemia COVID-19, dar îi vor păstra amintirea în suflete.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

GIURCANU COSTEL

1939 – 2020

Firul vieții viitorului colecționar GIURCANU COSTEL a început la data de 5 iunie 1939, în satul Adam, comuna Drăgușani, fericiți părinți fiindu-i Stanca și Ilie Giurcanu.

Probabil că, în momentul nașterii ursitoarele i-au pus mâna pe frunte și i-au prezis că va deveni colecționar, fapt ce s-a dovedit a fi un adevăr, micul Giurcanu devenind unul dintre marii colecționari ai țării.

Pasiunea de colecționar este o stare de spirit, un tip nobil de caracter uman, foarte rar, cu care doar te poți naște, fiind imposibil să fie dobândită în timp.

În familie va primi de la părinți, profesori și tatăl director de școală, primele noțiuni în domeniul științelor exacte, care îl vor urmări toată viața.

Ajungând la vârsta când trebuia să ia o hotărâre definitivă pentru viitoarea profesie, tânărul Giurcanu Costel a optat pentru o facultate de istorie, dar existând probleme lingvistice, s-a reorientat și a dat admitere la Institutul Politehnic din Iași. După absolvire continuă instruirea și mai urmează, tot la Iași, timp de trei ani, cursurile Facultății de Electrotehnică.

Giurcanu Costel a fost profesor de matematică timp de 55 de ani, dintre care 45 la Liceul Pedagogic Bârlad.

Profesorul Giurcanu Costel, patriarh al culturii bârlădene a tratat întodeauna cu mare responsabilitate și cunoaștere actul colecționării, transformându-se în timp într-un respectat specialist în domeniile colecționate. Colecția personală s-a extins în afara numismaticii și în ariile foarte complexe ale filateliei, dar studiul monedelor a fost domeniul cel mai apropiat sufletului său, reușind să dețină o valoroasă colecție.

În anul 1971 aderă la marea familie a numismaților, primind legitimația de membru al Societății Numismatice Române cu numărul 340.

Una din acțiunile majore din domeniul numismatic în orașul său de reședință a fost înființarea, la data de 22 decembrie 1985, a Secției Numismatice Bârlad, secție al cărei președinte a fost până în ultima clipă a vieții sale.

În anul 2011, în urma rezultatelor deosebite în domeniul numismatic, profesorul Giurcanu Costel a fost declarat membru de onoare al societății, iar la 110 ani de la înființarea S.N.R. primește medalia SEMPER FIDELIS.

În perioada 18-19 septembrie 2009 profesorul Giurcanu Costel participă cu mult entuziasm la Adunarea generală de înființare a Asociației Colecționarilor de Insigne din România, devenind membru fondator al ceea ce este cunoscut astăzi sub numele de A.C.I.R., iar în anul 2014, la cel de-al VI-lea Congres de la Petroșani al asociației, este recompensat cu premiul „Floarea de colț”.

Enumerarea participărilor la numeroase expoziții sau evenimente științifice precum expoziția de numismatică, cartofilie și medalistică, derulată sub genericul „Alexandru Ioan Cuza și România

modernă” din holul Primăriei Bârlad, congresele A.C.I.R. sau „Marea Unire în memoria românilor” din anul 2018 ar putea continua dar este suficient pentru a înțelege ce a reprezentat pentru Bârlad și familia colecționarilor din România profesorul Giurcanu Costel.

Din nefericire, trecerea la cele veșnice, la data de 11 iunie 2020, s-a petrecut într-un moment plin de nemulțumiri și regrete, datorită faptului că, o mare parte din ceea ce a adunat de-a lungul deceniilor, i-a fost confiscată de statul român și aceste bunuri au fost date în custodie, până la clarificarea juridică a litigiului, Muzeului Județean Bârlad.

Ca un ultim omagiu adus de Consiliul Local și Primăria Bârlad celui care a făcut decenii de-a rândul cinste comunității în mijlocul căreia a trăit, a fost acordarea post mortem a titlului de Cetățean de onoare profesorului Giurcanu Costel.

Dumnezeu sa-l odihnescă în pace.

prof. Vlad Giurcanu

REDACTIA JURNALULUI INSIGNOGRAFIC ADUCE UN ULTIM OMAGIU COLEGILOR CARE
NE-AU PĂRĂSIT ÎN ULTIMA PERIOADĂ.

ODIHEASCĂ-SE ÎN PACE!

CUPRINS

Prof. Tiberiu Kelemen	În loc de prefață.	p.3
Col (rtg.) Ștefan Samoilă	Insigne dedicate Mareșalului Ioan Antonescu.	p.4
Ing. Dorel Bălăiță	Abrevieri, sigle și acronime utilizate în insignografia românească.	p.7
Aurel Curdov	O insignă de la logodna singurei regine a Iugoslaviei.	p.20
Col (r) Ioan Siminicianu	Insigna Asociației Imperiale Austriece pentru apicultură.	p.24
Mihai C.V. Cornaci	„Salcia” lui Aurel David și „Salcâmul” lui Eugen Rascenko.	p.25
Mihai Costin	Mihai Eminescu și Veronica Micle.	p.35
Col (rtr) Gheorghe Bocan	Insigna Regimentului 40 infanterie „Călugăreni”.	p.37
Alunel Cocon	Insignele formațiilor de muzică din Anina.	p.39
Alunel Cocon	Insigna Societății Corale de ceremonii din Timișoara	p.41
Ing. Ioan Olaru; Farm. Daniela Olaru	Insignele ce comemorează centenarul armistițiului din 11.11.1918.	p.44
Ing. Ioan Olaru; Farm. Daniela Olaru	Insignele ce comemorează 75 de ani de la sfârșitul celui de-al doilea Război Mondial.	p.48
Ing. Mircea Ion Rovinar	Fotbal la Vălișoara.	p.52
Ing. Sorin Cristian Neagu	Insigna Congresului Uniunii Poștale Universale, Ottawa 1957.	p.55
Ing. Sorin Cristian Neagu	Insigna fundației „Casa de Copii Dumitrești”.	p.61
Prof. Ioan Mușei	O insignă realizată dintr-o inițiativă hârlăuană.	p.65
Radu Tabără	Insigna de război a cecetașilor.	p.72
Ec. Alexandra Mihaela Ivan	Clopotul de la Philadelphia.	p.78
Ec. Silviu Mihai Ivan	Altarul de la Itsukushima.	p.79
Beke Ernő	Scurtă poveste a colecției și a activității mele în domeniul insignografic.	p.80
Dr. Slobodan Mijatovici	Insignele vechi de fotbal ale cluburilor evrești din Banat, Baska și Regatul Iugoslaviei.	p.84
Viorel Stroe	O insignă de orientare turistică realizată artizanal.	p.87
Marin Crișu	Stalin la ... Brașov 1950-1960 (Insigne din perioada când Brașov a purtat numele Orașul Stalin).	p.88
Prof. Vilică Munteanu	Insigna și medalia bicentenarului nașterii lui Alexandru Ioan Cuza.	p.90
Prof. Vilică Munteanu	Insigna bicentenarului nașterii lui Ion Ionescu de la Brad.	p.91
Prof. Vilică Munteanu	Insigna Ligii Pentru Unitatea Culturală a tuturor Românilor.	p.92
Ilin Milan	Balcaniadele de atletism.	p.94
Dumitru Ioan Pușcașu	Turnu Măgurele – o experiență inedită.	p.101
Radu Tabără; Ec. Ștefan Dina	Recenzie - Un deceniu de activitate numismatică (2009-2019). Clubul Numismatic „Mihai Eminescu” din cadrul Cercului Militar Național.	p.103
***	In memoriam Rebedea Miron.	p.104
***	In memoriam Ștefanov Titus.	p.105
***	In memoriam Vulcu Adrian.	p.106
Prof. Vlad Giurcanu	In memoriam Giurcanu Costel.	p.107
	Cuprins	p.109

Producem de 22 de ani, o gamă diversificată de insigne

Material: din alamă, cupru, tablă deapată, aluminiu, alpaca, staniu, zamac, argint, aur.

Procedeu principal: turnate sub presiune, turnate în cochilă, matrițate, stampate, frezate chimic, printate offset sau full color, tampografiate, sirigrafiate, laserate.

Acoperire galvanică: Cuprate, alămite, nichelate, argintate, aurite, antracizate și variantele acestora patinate.

Modul de prindere: cu ac și element elastic ștanțat, cu ac și element elastic strunjit, cu ac de siguranță, cu lamelă arc, cu șurub piuliță, cu buton magnetic, cu ac cu picior lung.

Colorare: cu vopsea, cu rășini epoxidice, cu emailuri la cald sau rece.

Complexitate: în plan 2D și în spațiu 3D.

SC ACCESORII PROD SRL
Oradea, str. Ogorului nr. 28/A

EMAIL
office@accesoriiprod.ro
accesoriiprod@yahoo.com

WEBSITE
www.accesoriiprod.ro

